Warszawski Program Edukacji Kulturalnej

DOBRE MIEJSCA, DOBRE PRAKTYKI WARSZAWSKIEJ OŚWIATY

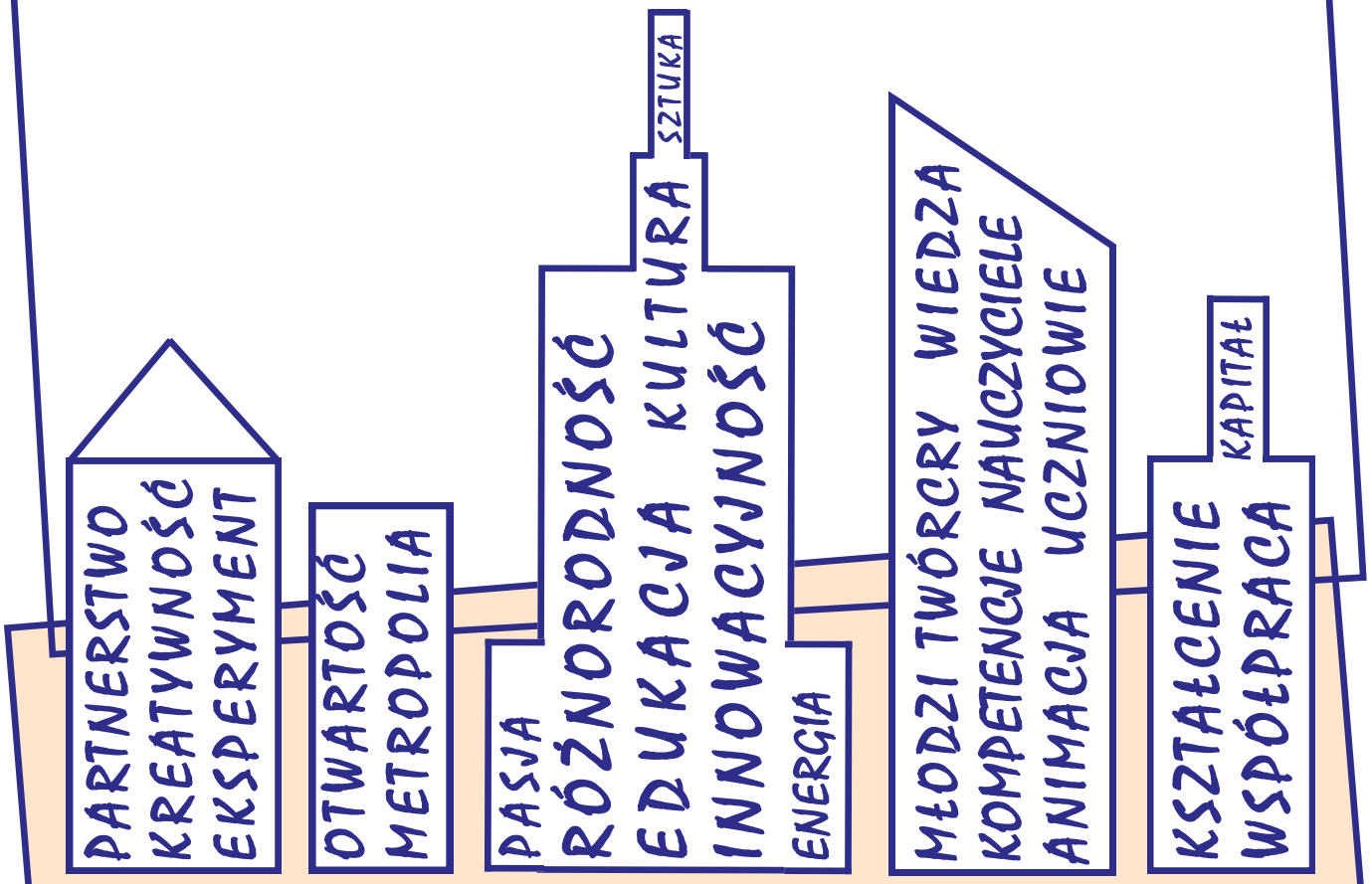

WARSZAWA 2016

WYDAWCA

Stołeczne Centrum Edukacji Kulturalnej
na zlecenie Biura Edukacji Miasta Stołecznego Warszawy

WSPÓŁPRACA

Młodzieżowy Dom Kultury „Ochota”

© Copyright by Stołeczne Centrum Edukacji Kulturalnej, Warszawa 2016

ISBN 978-83-928198-1-3
Nakład 1000 egz.

ZESPÓŁ AUTORSKI:

Anna Szwed
Mirosław Sielatycki
Bożena Głażewska
Wojciech Feliksiak
Beata Zuziak
Sylwia Grzegorzewska
Katarzyna Jasińska

WSPÓŁPRACA

Michał Kosior

KOREKTA:

Sylwia Kobierska

PROJEKT OKŁADKI:

Zofia Koter

REDAKCJA, OPRACOWANIE GRAFICZNE I SKŁAD KOMPUTEROWY:

Anna Szwed

Serdecznie dziękujemy
wszystkim współtwórcom wszystkich Dobrych Miejsc,
kreatorom wszystkich Dobrych Rzeczy, jakie w tych miejscach się dzieją.

Ta książka jest dzięki Wam, o Was i dla Was.

Zespół autorski.

Fot. Magdalena Kostrzewa

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ 1 W STRONĘ WIZJI czyli NAWIGACJA KULTURALNA ..... s. 7
Mirosław Sielatycki, Anna Szwed

ROZDZIAŁ 2 SŁOWNIK KULTUROWNIK ..... s. 15

ROZDZIAŁ 3 KOORDYNATOR PIERWSZEGO KONTAKTU ..... s. 19
Beata Zuziak, Katarzyna Jasińska

ROZDZIAŁ 4 KULTURALNE MENU czyli KEKS ZE SzPEKiem.
REALIZACJA WPEK W SZKOŁACH I PRZEDSZKOLACH ..... s. 25
Bożena Głażewska, Anna Szwed

ROZDZIAŁ 5 NIE JESTEŚ SAM. Z kim realizować projekty? ..... s. 29
Wojciech Feliksiak, Sylwia Grzegorzewska, Bożena Głażewska, Anna Szwed

ROZDZIAŁ 6 SZKOŁA Z POMYSŁEM WIE jak zdobyć ZaMEK ..... s. 85
Bożena Głażewska, Anna Szwed

ROZDZIAŁ 7 SZKOLNA WY-TWÓR -NIA PROGRAMÓW AUTORSKICH
PROGRAMY AUTORSKIE I INNOWACJE ..... s. 93
Beata Zuziak

ROZDZIAŁ 8 LEK DLA NAUCZYCIELI (LABORATORUM EDUKACJI KULTURALNEJ)..... s. 97
Beata Zuziak

ROZDZIAŁ 9 LAURY KULTURALNE. WARSZAWSKA NAGRODA EDUKACJI KULTURALNEJ..... s. 103
Bożena Głażewska

ROZDZIAŁ 10 JAKIE IQ?... Indeks Kulturalny ..... s. 111
Wojciech Feliksiak, Sylwia Grzegorzewska

ROZDZIAŁ 11 KULTURA W SIECI ..... s. 115
oprac. Sylwia Grzegorzewska

AUTORZY PRAC PLASTYCZNYCH WYKORZYSTANYCH W PUBLIKACJI ..... s. 117

ROZDZIAŁ 1

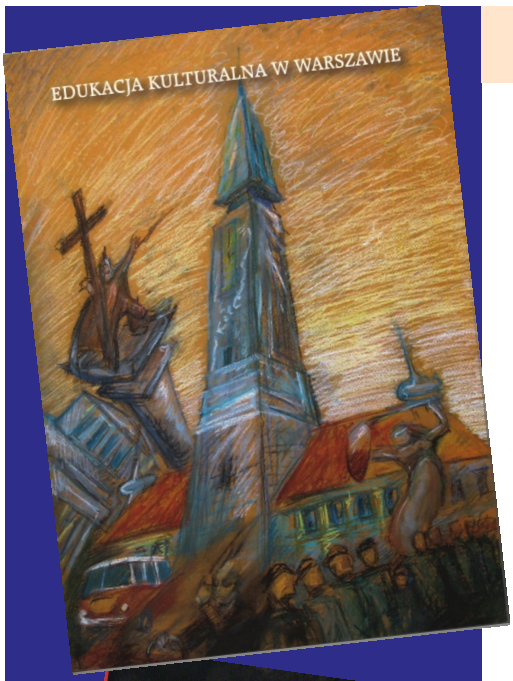

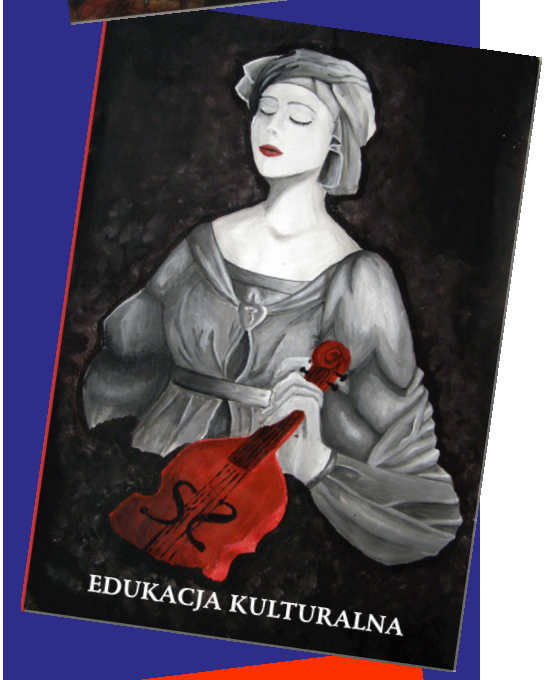

WARSZAWSKI PROGRAM EDUKACJI KULTURALNEJ.

Książka, którą z radością przekazujemy dziś do rąk Czytelników – nauczycieli i uczniów, instruktorów i animatorów oraz dyrektorów szkół i placówek – to już czwarta z serii publikacji dotyczących warszawskiej edukacji kulturalnej, realizowanej w szkołach i placówkach oświatowych.

Dwie pierwsze, wydane w czasie, gdy rodził się *Warszawski Program Edukacji Kulturalnej*, w latach 2008-2009, stanowiły próbę skodyfikowania ówczesnej wiedzy, doświadczenia i intencji, stanowiących punkt wyjścia do stworzenia tak nowatorskiego zamysłu, jakim jest WPEK. Przedstawiały kolejne etapy debaty wokół edukacji kulturalnej oraz wybrane inicjatywy i programy edukacji kulturalnej, będące pierwszymi cegiełkami programu. Później, we wstępie do trzeciej, powstającej w latach 2014-2015 publikacji, nazwaliśmy owe dwie pierwsze „swojego rodzaju dziennikiem podróży, towarzyszącym twórczym poszukiwaniom rozwiązań systemowych, prowadzonych przez autorów WPEK."

Krętą i długą drogę do tych rozwiązań wytyczały ważkie pytania dotyczące samej istoty edukacji kulturalnej, jej komponentów, celów i funkcji oraz formuły Warszawskiego Programu Edukacji Kulturalnej – takiej, która byłaby w stanie je pomieścić, będąc zarazem realną i odpowiadając na potrzeby czasu – i ludzi, tak odbiorców, jak i współrealizatorów programu, przede wszystkim.

Przez wzgląd na tych z Czytelników, dla których niniejsza publikacja jest pierwszą, z jaką się zetknęli z naszej serii, wypada na wstępie powtórzyć najistotniejsze założenia Warszawskiego Programu Edukacji Kulturalnej, omówione w poprzednich tomikach.

Misją WPEK jest *rozwijanie potrzeb świadomego i aktywnego uczestnictwa w kulturze oraz zwiększanie kompetencji kulturowych mieszkańców Warszawy*, zaś jego cel długoterminowy to *osiągnięcie powszechnego, świadomego, regularnego i aktywnego udziału mieszkańców Warszawy w różnorodnych działaniach z zakresu edukacji kulturalnej, bez względu na wiek, status majątkowy, kompetencje kulturowe, wykształcenie*.

Adresatami pierwszej wersji *Warszawskiego Programu Edukacji Kulturalnej* z lat 2009-2014 byli głównie uczniowie i nauczyciele, w roku 2015 został on rozszerzony o pozostałe grupy społeczne i wiekowe (w tym także seniorów, obcokrajowców, osoby niepełnosprawne oraz zagrożone marginalizacją) – zgodnie z kluczowym założeniem uczenia się przez całe życie i w duchu zmian zachodzących we współczesnym społeczeństwie. Dlatego też podkreśla on wagę kierunkowych projektów familijnych, międzypokoleniowych i międzykulturowych. Program obejmuje swoim zasięgiem Warszawę, uwzględniane w nim jednak będą również działania o zasięgu metropolitalnym, wojewódzkim, krajowym i europejskim.

W Programie przyjęliśmy następującą definicję edukacji kulturalnej:

DOBRE MIEJSCA, DOBRE PRAKTYKI WARSZAWSKIEJ OŚWIATY.

Edukacja kulturalna to suma działań kierowanych do mieszkańców Warszawy, które kształtują kapitał ludzki, przygotowują do świadomego uczestnictwa w kulturze, rozbudzają wrażliwość estetyczną, a także inspirują do aktywności – zarówno kulturalnej, jak i obywatelskiej. Edukacja kulturalna obejmuje kształcenie artystyczne i estetyczne, pogłębia wiedzę na temat dziedzictwa kulturowego, pogłębia umiejętność krytycznej oceny zjawisk kultury współczesnej, kształtuje wrażliwość na wielokulturowość oraz sprzyja angażowaniu się warszawiaków w proces upowszechniania kultury.

Wspomniana już trzecia, najobszerniejsza dotąd książka z serii stanowiła fprmę podsumowania doświadczeń pierwszych lat funkcjonowania Warszawskiego Programu Edukacji Kulturalnej (również w oparciu o wyniki przeprowadzonej na przełomie roku 2013 i 2014 wewnętrznej ewaluacji dotychczasowych działań podejmowanych w ramach WPEK, w której wzięli udział przedstawiciele różnych środowisk z obszaru edukacji kulturalnej) i sformułowania płynących z nich refleksji dotyczących rozwiązań systemowych Programu. Przedstawiała już bowiem WPEK nie tylko jako zbiór założeń, intencji i celów, ale jako realny i spójny system działań:

„Warszawski Program Edukacji Kulturalnej 2015-2020 koordynowany jest przez Pełnomocnika Prezydenta m.st. Warszawy ds. edukacji kulturalnej, z którym współpracują koordynatorzy Programu w Biurze Edukacji i Biurze Kultury oraz osoby kontaktowe w innych współpracujących biurach Urzędu m.st. Warszawy oraz powoływani przez burmistrzów koordynatorzy dzielnicowi (KoD) w osiemnastu dzielnicach miasta. Ci z kolei są w stałym kontakcie ze wszystkimi podmiotami działającymi w środowisku lokalnym, w tym z pracującymi w blisko tysiącu szkół nauczycielami, którym powierzono zadania szkolnych koordynatorów edukacji kulturalnej (KEKS). U podstaw systemu znajdują się więc szkoły, realizujące swoje szkolne programy edukacji kulturalnej (SzPEK) we współpracy z koordynatorami dzielnicowymi, w której pośredniczą koordynatorzy szkolni. W bezpośrednim kontakcie z odbiorcami organizowane są też zajęcia międzyszkolne edukacji kulturalnej (ZaMEK). Wykraczające poza obręb szkoły cykliczne działania w ramach SzPEK-ów stanowią szkolną mapę aktywności kulturalnej (SMAK), dopełnianą obficie przez różnorodną ofertę placówek edukacji pozaszkolnej, tworzącą pozaszkolną mapę aktywności kulturalnej (PoSMAK). Edukacja kulturalna stanowi też ważny element corocznych akcji *Lato i Zima w Mieście*.

W ramach działań *Warszawskiego Programu Edukacji Kulturalnej* realizowanych w latach 2009-2014 stworzony został system gromadzenia i upowszechniania informacji o programach edukacji kulturalnej w Warszawie, a najlepsze projekty edukacji kulturalnej od 2010 roku wyróżniane są Nagrodą m.st. Warszawy i promowane podczas Giełdy Programów Edukacji Kulturalnej oraz Festiwalu Edukacji Kulturalnej. Biuro Edukacji certyfikuje i wyróżnia szkoły i przedszkola aktywnie realizujące edukację kulturalną (program Szkoła z Pomysłem) oraz wspiera dotacjami projekty szkolne (program Warszawskie Inicjatywy Edukacyjne - WIE). Organizacje pozarządowe wspierane są poprzez przyznawanie dotacji celowych w konkursach grantowych oraz poprzez tzw. „małe granty". W ramach Programu organizowane są szkolenia dla animatorów i nauczycieli, stanowiące swoiste Laboratorium Edukacji Kulturalnej (LEK). (...)

Od 2009 r. w ramach *Warszawskiego Programu Edukacji Kulturalnej* stworzono bardziej spojny system współpracy miejskich instytucji kultury, szkół, placówek oświatowych i organizacji pozarządowych, m. in. dzięki konkursom ofert na projekty partnerskie, których efektem jest zwiększająca się liczba projektów edukacyjnych prowadzonych wspólnie przez szkoły, domy kultury i organizacje pozarządowe. Miejskie instytucje kultury mają w swojej ofercie propozycje działań edukacyjnych: przygotowują warsztaty, spektakle i różnorodne projekty służące edukacji dzieci i młodzieży w zakresie sztuk teatralnych, muzyki, prac plastycznych, tańca, literatury, filmu etc. Powstają projekty edukacji kulturalnej adresowane do różnych grup wiekowych, dostosowane do ich potrzeb i zainteresowań, realizowane przez organizacje pozarządowe."

Z drugiej strony trzeci tom serii pełnił z założenia rolę praktycznego poradnika po narzędziach realizacji WPEK w odniesieniu do sfery młodzieżowej i oświatowej. Przedstawiał sposób i efekty działania tych spośród narzędzi, które trwale zakorzeniły się już w warszawskiej rzeczywistości szkolnej, prezentował inne, dopiero testowane lub uruchamiane. Do tych ostatnich należy na przykład Indeks Kulturalny (IQ) dla ucznia warszawskiej szkoły, stanowiący z założenia swojego rodzaju legitymizację edukacji pozaformalnej i walidację pozaszkolnych osiągnięć uczniów, który w ubiegłym roku był jeszcze li tylko w sferze planów, a w niniejszej publikacji prezentujemy jego całkiem już realny i gotowy do wdrożenia projekt. Ten kolejny przykład pokazuje, że WPEK żyje i nieustannie się rozwija.

Warto jeszcze przypomnieć, że podobnie jak jej poprzedniczki, książka ta prezentuje spojrzenie na edukację kulturalną z punktu widzenia oświaty, toteż w centrum zainteresowania jest tutaj ulokowanie w systemie WPEK szkoły, uczniów i nauczycieli jako adresatów oraz wszelkich działań zrodzonych w środowisku szkolnym. Ta perspektywa każe traktować edukację kulturalną nie jako cel sam w sobie, ale jako atrakcyjne i skuteczne narzędzie kształtowania umysłowości, osobowości i postaw ludzi, zwłaszcza młodych:

Podstawowym założeniem Warszawskiego Programu Edukacji Kulturalnej 2015-2020 jest kształtowanie w uczniach umiejętności wykorzystania potencjału kulturotwórczego, który umożliwia upowszechnianie sztuki oraz animację kultury. Proces ten może zostać zrealizowany poprzez zbudowanie systemu zintegrowanej współpracy szkół i przedszkoli z instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi, placówkami wychowania pozaszkolnego i wyższymi uczelniami w celu podniesienia jakości edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży. Działania w sferze edukacji kulturalnej realizowane przez szkołę/przedszkole pozwalają na wczesne kształtowanie nawyków uczestnictwa w kulturze. Edukacji kulturalnej nie należy ograniczyć jednakże do rozwijania zainteresowań kulturalnych, kształtowania umiejętności artystycznych, rozbudzania twórczej aktywności, przekazywania wiedzy o kulturze i sztuce, lecz potraktować wielowymiarowo jako rozwijanie kompetencji kulturowych, szczególnie w kontekście przygotowania ludzi do określonych zadań w życiu dorosłym w wymiarze zawodowym, społecznym i obywatelskim. Edukacja kulturalna dzieci i młodzieży, w odniesieniu do jej rzeczywistych efektów widocznych w życiu dorosłym, jest także swoistym instrumentem wychowawczym. Edukacja kulturalna w szeroko pojętym systemie szkolnym obejmuje zarówno edukację artystyczną i estetyczną, jak i wprowadzenie do wiedzy o dziedzictwie kulturowym i jego oceny oraz do uczestnictwa we współczesnym życiu kulturalnym; zaangażowanie w procesy upowszechniania kultury; uwrażliwianie na równoważną godność kultur oraz na podstawową więź łączącą dziedzictwo ze współczesnością; kształcenie w duchu wartości obywatelskich; przygotowanie do krytycznego korzystania z masowych środków przekazu.

Ta oświatowa optyka, widoczna w cytowanych fragmentach WPEK, współgra z optyką właściwą dla instytucji kultury. Obie te perspektywy wzajemnie się dopełniają, co sprawia, że ich spotkanie i połączenie w ramach Warszawskiego Programu Edukacji Kulturalnej czyni go pełnym, wszechstronnym i dlatego ważnym dla mieszkańców Warszawy.

Niniejsza publikacja pełni rolę praktycznego przewodnika po miejscach realizacji WPEK oraz programach współtworzących go. Wskazuje możliwe partnerstwa w realizacji przyszłych projektów i, jak poprzednie trzy, prezentuje wybrane, zrealizowane już lub cyklicznie prowadzone działania w zakresie warszawskiej edukacji kulturalnej jako dobre praktyki, mogące zainspirować i wskazać drogę tym, którzy dopiero zaczynają własne poszukiwania w tym obszarze.

Działania podejmowane w Warszawskim Programie Edukacji Kulturalnej od 2016 roku zyskały ważny punkt odniesienia. Podjęto bowiem prace nad nowelizacją *Strategii rozwoju Warszawy do roku 2030*. Przyjęto *Wizję Warszawy 2030 roku*, jest ona również ważnym kierunkowskazem dla WPEK. Wizja miasta została sformułowana pod trójdzielnym hasłem: *Aktywni mieszkańcy – Przyjazne miejsce – Otwarta metropolia*. Poniżej pełne brzmienie wizji:

WARSZAWA w 2030 roku to:

AKTYWNI MIESZKAŃCY *– Warszawa to My, jej mieszkańcy. Podążamy własną drogą, rozwijamy nasze zainteresowania, realizujemy osobiste marzenia i zawodowe ambicje, ale wspólnie angażujemy się w życie miasta i czujemy się za nie odpowiedzialni.*

PRZYJAZNE MIEJSCE *– Warszawa to miasto, w którym każdy czuje się jak u siebie, wolny i bezpieczny. Bogactwo przestrzeni, wynikające z umiejętnego łączenia tradycji z nowoczesnością, środowiska miejskiego z przyrodniczym, lokalności z wielkomiejskością, oferuje wygodę życia i sprzyjające warunki do działania.*

OTWARTA METROPOLIA *– Warszawa to miasto otwarte na świat. Śmiało wychodzące naprzeciw wyzwaniom, inspirujące innych. Dzięki swojej różnorodności i nastawieniu na współpracę jest wyjątkowym środowiskiem do kreowania i rozwijania idei. Stanowi ważny węzeł sieci europejskich metropolii.*

Wizję możemy rozpisać na jej kluczowe elementy składowe i odnieść je do działań podejmowanych w ramach WPEK oraz narzędzi służących osiąganiu celów programu. Podane poniżej przykładowe działania i narzędzia służące realizacji wizji Warszawy w ramach WPEK nie wyczerpują oczywiście możliwości kreowania różnorakich dalszych działań i stosownych dlań narzędzi. Każdy z użytkowników i współtwórców WPEK może tworzyć własną listę, tym bardziej, że narzędzia realizacji będą różne w zależności od poziomu działania. Dla nauczyciela podejmującego działania z zakresu edukacji kulturalnej będą one inne w jego klasie, czy szkole, inne zaś, gdy wykorzystywać będzie kulturalne zasoby innych podmiotów działających w mieście, jeszcze inne przy realizacji projektów międzynarodowych.

Warto jednak zacząć od interpretacji kluczowych elementów składowych *Wizji Warszawy 2030 roku* i przyjrzenia się ich praktycznemu— obecnemu czy też potencjalnemu— przełożeniu na konkretne działania w ramach Warszawskiego Programu Edukacji Kulturalnej:

Aby ***AKTYWNI MIESZKAŃCY*** z *Wizji Warszawy 2030* chcieli i mogli **podążać własną drogą**, już dziś należy stwarzać im – jeszcze bardzo młodym ludziom – możliwości własnej ekspresji kulturalnej w oparciu o różne kody kulturowe, będące potencjalnymi drogowskazami, wytyczającymi ową własną drogę. Narzędziem służącym realizacji tego celu w ramach WPEK jest na przykład program grantów Biura Edukacji dla nieformalnych grup młodzieżowych „Aktywna warszawska młodzież".

Rozwijanie własnych zainteresowań i osobistych marzeń może i powinno rozpocząć się od zwiększenia wpływu młodzieży na wybór zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, a w tym celu niezbędne jest badanie opinii młodych w tym zakresie. Cel ten realizuje m.in. badanie Urzędu Miasta „Moja szkoła", przeprowadzone wśród gimnazjalistów i licealistów.

Dla skutecznej **realizacji zawodowych ambicji** aktywnych mieszkańców w Warszawie 2030 dzisiejsi uczniowie i studenci kierunków artystycznych uczą się przedsiębiorczości w obszarze edukacji kulturalnej, m.in. poprzez zajęcia studentów Warszawskiego Uniwersytetu Muzycznego dla dzieci w ramach Programu *Lato/Zima w Mieście*.

Wspólne angażowanie się w życie miasta jego mieszkańców niemożliwe będzie bez tworzenia im okazji do sprawczego wpływu na kształtowanie przestrzeni miasta. Dziś już cel ten jest realizowany w ramach WPEK m.in. w programie i konkursie „Najlepsze warszawskie szkolne i przedszkolne przestrzenie uczenia się".

Potrzebę **wspólnej odpowiedzialności za miasto** Warszawski Program Edukacji Kulturalnej kształtuje poprzez tworzenie możliwości wspólnych działań na rzecz miasta. Możliwość taką daje na przykład akcja „Zamalujmy nienawiść", włączająca do walki z napisami siejącymi nienawiść, rasizm, antysemityzm na murach budynków.

Warszawa 2030 roku jako ***PRZYJAZNE MIEJSCE*** ma dawać każdemu mieszkańcowi stolicy **poczucie bycia u siebie**. Ważnym kierunkiem działań w ramach WPEK jest więc realizowanie programów integracyjnych dla nowych przybyszów, takich jak cudzoziemcy czy migranci zarobkowi, napływający do stolicy z całego kraju, tak zwane „słoiki". Mogą temu służyć na przykład projekty młodzieżowe (teatralne, filmowe, plastyczne i in.) włączające dzieci cudzoziemskie, np. spektakl „Ziemia obiecana" realizowany przez Stołeczne Centrum Edukacji Kulturalnej, czy też liczne inne wielokulturowe projekty w szkołach, przedszkolach i placówkach oświatowo-wychowawczych.

Łączenie tradycji z nowoczesnością w przyjaznej przestrzeni Warszawy może odbywać się poprzez realizację programów varsavianistycznych, jakie są zgłaszane i realizowane w Konkursie Warszawskiej Nagrody Edukacji Kulturalnej.

W skutecznym i harmonijnym **łączeniu lokalności z wielkomiejskością** w Warszawie pomóc może realizacja projektów z budżetu partycypacyjnego i programu inicjatyw lokalnych. Służą temu także projekty realizowane w ramach Warszawskich Inicjatyw Edukacyjnych.

Poczucie wolności w obszarze edukacji kulturalnej zagwarantować może mieszkańcom prowadzenie polityki kulturalnej chroniącej wolność twórczości artystycznej. Dlatego istotnym dla WPEK kierunkiem działania jest m.in. wsparcie finansowe dla projektów organizacji pozarządowych realizujących projekty awangardowe, niekonwencjonalne, niszowe.

Na budowanie **poczucia bezpieczeństwa** pozwoli z kolei polityka ukierunkowana na trwa-

łość wartościowych inicjatyw kulturalnych. Jej nieodłączną częścią składową powinno być wprowadzanie formuły wieloletniego finansowania najlepszych projektów z zakresu edukacji kulturalnej.

Przyjazne miejsce to, ma się rozumieć, także po prostu **wygoda życia** i **warunki do działania**. W tym celu niezbędne jest prowadzenie polityki ukierunkowanej na dostępność finansową do oferty kulturalnej dla grup o niskich dochodach, w tym dla młodzieży i seniorów. Umożliwić to może na przykład spójny, zorganizowany system zniżek i bonusów czy też zakup przez miasto ofert kulturalnych dla najmłodszych mieszkańców w ramach programu *Lato/Zima w Mieście.*

Warszawa 2030 jako ***OTWARTA METROPOLIA*** ma być z definicji **miastem otwartym na świat**. Służy temu już dziś realizacja projektów międzynarodowych w obszarze edukacji kulturalnej, także w ramach stałej współpracy z kluczowymi partnerskimi miastami, takimi jak Berlin, Wiedeń, Kijów, Praga i inne. Ważną rolę w tym obszarze pełnią też projekty edukacyjno-kulturalne realizowane w ramach programu UE Erasmus+.

Miasto wychodzące naprzeciw wyzwaniom to m.in. miasto nie obawiające się podejmowania działań kulturalnych sprzyjających integrowaniu cudzoziemców, uchodźców, jakimi dziś są na przykład projekty edukacji kulturalnej realizowane przez Warszawskie Centrum Wielokulturowe.

Warszawa jako **miasto inspirujące** winna wspierać kulturalne inicjatywy kulturowe wykorzystujące nowe media, nowe aplikacje internetowe, np. Warszawska Rowerowa Mapa Kulturalna.

Aby uczynić Warszawę w całym tego słowa znaczeniu **miastem kreowania i rozwijania idei**, należy aktywnie realizować wspieranie kulturalnych start-upów i rozwijać kontakty z wiodącymi metropoliami europejskimi w obszarze kultury. Ważne inicjatywy w tym zakresie, stanowiące zarazem narzędzia o dużym potencjale sprawczym na przyszłość to budowa Muzeum Sztuki Nowoczesnej, Teatr Robotyczny w Centrum Nauki Kopernik, czy Teatr Małego Widza (1-3 lata) w Stołecznym Centrum Edukacji Kulturalnej.

Wizja Warszawy w 2030 roku zakłada, że będzie ona **miastem różnorodności**. Niezbędna jest zatem polityka kulturalna i edukacyjna, zorientowana na wspieranie różnorodności i przeciwdziałanie unifikacji kultury. W ramach WPEK jej twórczym przełożeniem będą projekty wielokulturowe, zorientowane na grupy zagrożone wykluczeniem, w tym niepełnosprawnych, seniorów.

Trwałe i istotne miejsce **w sieci europejskich metropolii** mogą zapewnić Warszawie działania wspierające atrakcyjność kulturalną miasta dla turystów i pracowników „przemysłów kreatywnych" z całego świata. W tym celu ważnym kierunkiem działań WPEK będzie wspieranie kreowania nowych miejsc kulturalnych, od klubów nad Wisłą po innowacyjne teatry, tworzących pozytywną markę miasta wśród mieszkańców Europy i świata.

Raz jeszcze zwróćmy uwagę na kluczowe zdania *Wizji Warszawy 2030* i zobaczmy, jakie znaczenia implikują one dla samego sposobu myślenia o warszawskiej edukacji kulturalnej i filozofii WPEK. Zaczyna się ona słowami mówiącymi, że „my mieszkańcy Warszawy **podążamy własną drogą**". To twierdzenie ważne i odważne, a zarazem przekorne, oparte w doświadczeniu miasta, służące upodmiotowieniu obywateli miasta. „Twórcza przekora" przez lata była właściwością warszawiaków, którzy nieustannie „tworzyli nowe", unikali schematów, dokonywali własnych wyborów. Być może dla niektórych Polaków z innych regionów kraju, ta „własna droga" bywa zbyt rewolucyjna, mogą oni twierdzić, że przecież mamy ustalony kanon, również w kulturze, w ramach którego powinniśmy się poruszać i powielać to co już znane i uznane, co „nasze". Ale dla kultury, dla edukacji kulturalnej takie „warszawskie podejście" stwarza najlepsze możliwości rozwoju dla młodych ludzi. Podmiotowość odbiorców i twórców kultury wzmacnia inne stwierdzenie z wizji – **„każdy czuje się wolny i bezpieczny"**. Wolność w kulturze to wartość podstawowa, którą powinniśmy chronić, gdyż co jakiś czas może być – i, jak wiemy, bywa – zagrożona. I mieszkańcy miasta stawali wiele razy w obronie tej wolności. To ważne wyzwanie dla realizatorów edukacji kulturalnej. Jednocześnie w wizji mamy ważne zdanie podkreślające łączność z przeszłością poprzez „**umiejętność łączenia tradycji z nowoczesnością"**. Warszawa jako miasto-palimpset, jako miasto-feniks, ma tę umiejętność we własnych genach i ona materializuje się również w projektach edukacji kulturalnej. Wizja opisuje Warszawę jako **„miasto otwarte na świat"**, postrzegające siebie **„w sieci europejskich metropolii"**. Kontakt ze światem zewnętrznym jest wzbogacający, oznacza współpracę z innymi, wymianę, przepływy nowych idei i nowych przybyszów. To zaś prowadzi do różnorodności, która jest jednym z napędów rozwoju, ale bywa też źródłem napięć. W wizji wskazujemy na szanse miasta wynikające z tej cechy – **„dzięki swojej**

różnorodności (…) jest wyjątkowym środowiskiem do kreowania i rozwijania idei”. To bardzo aktualne wyzwanie dla nauczycieli w kraju i na kontynencie, w czasach, kiedy kwestie migracji, odmienności kulturowych, religijnych, etnicznych i narodowych stały się głównym tematem dyskursu społecznego.

Edukacja kulturalna uczniów to proces wielowątkowy, odbywający się w różnych miejscach, w różnych formach, w różnym czasie. Warszawski Program Edukacji Kulturalnej budowany jest w oparciu o edukację formalną, pozaformalną i nieformalną, oparty jest więc na tym co dzieje się w szkole na lekcjach i poza lekcjami, między tym co w szkole a tym co poza szkołą. Te wszystkie elementy powinny być połączone, gdyż synergia i komplementarność przynosi wymierne korzyści uczniom i nauczycielom. Duża w tym procesie rola dyrektora szkoły oraz szkolnego koordynatora edukacji kulturalnej.

Kompetencje kulturalne nabywamy w wielu miejscach, zdajemy sobie sprawę, że żyjemy w świecie, w którym szkoła stała się tylko jednym z wielu miejsc zdobywania wiedzy i umiejętności. Zwłaszcza w edukacji kulturalnej sukcesy naszych uczniów coraz bardziej zależą od tego, czego nauczą się poza szkołą. W Warszawie takich miejsc poza szkołą mamy bardzo wiele, wśród nich około czterdziestu placówek edukacji pozaszkolnej, dziesiątki instytucji kultury, dziesiątki miejsc stworzonych przez organizacje pozarządowe. Mamy wreszcie sieć internetową i ogromne możliwości, jakie niesie ona dla edukacji kulturalnej. Ale też zagrożenie, że nasi uczniowie będą cyfrowymi użytkownikami w Internecie, ale jej analogowymi odbiorcami w szkole.

Możemy spojrzeć na współistnienie szkolnych i pozaszkolnych form edukacji metaforycznie, jako na yin i yang, fundamentalne elementy wszechrzeczy według filozofii chińskiej, wykorzystywane też w koncepcji sztuki planowania feng shui, dążącej do harmonijnego ukształtowania otoczenia człowieka. Yin i yang znajdują się w nieustannym, ale dążącym do równowagi procesie zmian. Oba równoważne znaki przyciągają się, kompensują, uzupełniają, mieszają, choć stanowią przeciwieństwa. Yin (symbol m.in. ziemi i stonowania) może być wyobrażeniem edukacji szkolnej, zaś yang (symbol m.in. słońca i ruchu) – pozaszkolnej. Na graficznym wizerunku każdy ze znaków zawiera w sobie cząstkę drugiego, tak więc fragmentem yang w yin może być dla przykładu projekt kulturalny organizacji pozarządowej przeprowadzony w szkole, natomiast cząstką yin w yang przykładowo zajęcia wikliniarskie realizowane przez klasę uczniowską w czasie zielonej szkoły.

Najbardziej oczywistymi miejscami realizowania tego typu edukacji pozaszkolnej są placówki pozaszkolne, instytucje nauki, kultury, organizacje pozarządowe, uczelnie. Tworzą je pracodawcy, jak też rodzice, grupy rówieśnicze czy sieć internetowa. Spośród różnych miejsc edukacji pozaszkolnej najbliższe szkole są instytucje funkcjonujące w systemie oświaty, czyli oświatowe placówki pozaszkolne: młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, ogrody jordanowskie, pałace młodzieży, pozaszkolne placówki specjalistyczne. Do tego zestawu można dołączyć również państwowe ogniska artystyczne. Warto wykorzystywać ten zasób w procesie edukacji kulturalnej uczniów, w rozbudzaniu i pielęgnowaniu ich talentów, realizacji zainteresowań, w wartościowym spędzaniu czasu wolnego, ukazywaniu alternatywy. Najprostszym działaniem jest zachęcanie uczniów do uczestnictwa w zajęciach oferowanych przez te placówki. Jeżeli ktoś jest utalentowany (artystycznie i nie tylko) lub poszukuje możliwości rozwijania swoich zainteresowań i uzdolnień, znajdzie interesującą go ofertę w młodzieżowym domu kultury. Pałace młodzieży to wielofunkcyjne placówki oferujące szeroki, ciągle uzupełniany wachlarz zajęć. Jeżeli ktoś wybiera się na studia artystyczne, pomoże mu państwowe ognisko artystyczne. Z kolei ogrody jordanowskie i ogniska pracy pozaszkolnej to placówki, które świetnie sprawdzają się w miejscach o trudniejszej sytuacji społeczno-ekonomicznej. Korzystające z nich dzieci często właśnie tu doświadczają pierwszych kontaktów z edukacją kulturalną.

Według arkuszy organizacyjnych warszawskich placówek edukacji pozaszkolnej w roku szkolnym 2016/2017 realizowały one w wymiarze tygodniowym łącznie 6 634,4 godzin zajęć. Biorąc pod uwagę rodzaj zajęć, najwięcej jest wśród nich zajęć plastycznych (410 godzin tygodniowo), tanecznych (277), gry na instrumentach (256), malarstwa i rysunku (248), teatralnych (240), z ceramiki i rzeźbiarskich (143), wokalnych (145), muzycznych (108), grafiki komputerowej (44), rękodzielniczych (40). Jak widać jest to szeroka oferta, obejmująca łącznie 99 różnych rodzajów zajęć kulturalnych i sportowych. W systemie elektronicznej rekrutacji odbywającej się corocznie na dany rok szkolny warszawskie placówki pozaszkolne oferują ponad 22 tysiące miejsc dla uczniów, którzy chcę uczęszczać na zajęcia pozaszkolne w tych placówkach.

DOBRE MIEJSCA, DOBRE PRAKTYKI WARSZAWSKIEJ OŚWIATY

Warto zwrócić również uwagę na bogatą ofertę pozaszkolną dostarczaną przez organizacje pozarządowe. W Warszawie mamy wyjątkowe możliwości korzystania z tego typu oferty. Przykładowo w roku 2016 z grantów Biura Edukacji z obszaru edukacji kulturalnej projekty dla warszawskich uczniów realizowały takie organizacje jak: Fundacja Dom Kultury, Fundacja Edukacji Międzykulturowej, Fundacja Przystanek Twórczość, Fundacja Terapii przez Sztukę, Stowarzyszenie Praktyków Kultury, Fundacja Szafa Kultury, Fundacja ART, Stowarzyszenie Parafiada, Stowarzyszenie Praktyków Dramy Stop-Klatka, Stowarzyszenie Upowszechniania Inicjatyw Kulturalnych Sztuka Nowa. Dodatkowo organizacje pozarządowe realizują liczne projekty dla dzieci uczestniczące w programie „Lato w Mieście". W 2016 r. były to: Fundacja Ogrody Muzyczne, Stowarzyszenie Złota Kaczka, Fundacja Indygo, Fundacja ART, Nowa Orkiestra Kameralna.

Każda szkoła może stworzyć swoją własną lokalną „mapę edukacji pozaszkolnej", z której będzie korzystać. Zdarza się jednak czasami, że w szkole nie mamy jednej mapy, tylko jej fragmenty, których właścicielami są poszczególni nauczyciele. Jeżeli nie wymieniają się oni w gronie pedagogicznym informacjami, nie mamy jednego obrazu, a raczej efekt „rozbitego lustra". Najbardziej wartościowa mapa powstanie dopiero wtedy, gdy wspólnie stworzą ją dyrektor, szkolny koordynator edukacji kulturalnej, nauczyciele, rodzice i uczniowie. Jednym z celów niniejszej publikacji jest właśnie próba przedstawienia takiej, może nie kompletnej, ale kompleksowej mapy wraz z ramową instrukcją nawigacji w jej obszarze, swoistym kulturalnym GPS-em. Pamiętajmy też, że nasza „mapa" kontaktów i możliwości, nie musi ograniczać się do własnej miejscowości. Gdy szkoła realizuje programy wymiany międzynarodowej w ramach programów takich jak Erasmus+, czy Jugendwerk, mapa rozszerza się również na inne kraje.

Ważna jest ocena przydatności poszczególnych zajęć pozaszkolnych do realizacji szkolnego programu edukacji kulturalnej, zwłaszcza z punktu widzenia rozwijania zainteresowań i uzdolnień uczniów. Jak pokazały wyniki badań w warszawskich gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych „Moja szkoła" przeprowadzonych w 2015 roku na zlecenie urzędu miasta dotyczących m.in. wpływu uczniów na życie szkoły, jednym z najbardziej oczekiwanych obszarów, na który uczniowie chcieliby kształtować, była oferta zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych. Natomiast w ramach badania Barometru warszawskiego z 2014 r. dotyczącego oceny jakości usług publicznych w mieście, spośród trzech aspektów związanych z usługami kulturalnymi najlepiej oceniana jest przez warszawiaków jakość usług bibliotecznych, nieco gorzej postrzegana jest oferta wydarzeń kulturalnych oraz oferta domów kultury. Prawie co trzeci warszawiak korzystał z oferty najbliższej biblioteki, natomiast co dziesiąty brał udział w zajęciach organizowanych w domu kultury. Z kolei nieco ponad 1/5 respondentów uczestniczyło w dzielnicowych wydarzeniach kulturalnych.

Istotne jest, aby dyrektor szkoły i szkolny koordynator edukacji kulturalnej oceniali przydatność oferty pozaszkolnej pod kątem obszarów, w których może ona pełnić rolę kompensacyjną w stosunku do oferty ich placówki. W szkole niektóre zagadnienia mogą być nieobecne, inne obecne słabo, może brakować odpowiednich specjalistów (np. od technik malarskich) albo warunków sprzętowych (np. studia nagrań). Pamiętajmy też, że zajęcia pozaszkolne powinniśmy poddawać ewaluacji i autorefleksji. To warunek podnoszenia jakości i skuteczności takich form uczenia się w przyszłości.

Rolę edukacji kulturalnej, w tym konieczność współpracy sektorów edukacji i kultury podkreślił Kongres Kultury, który miał miejsce w październiku 2016 roku w Warszawie. Kongres sformułował ponad 100 postulatów wobec władzy centralnej i lokalnej, instytucji kultury, szkół, biznesu i twórców. Spośród siedmiu głównych postulatów dwa poświecone były edukacji kulturalnej: *zwiększenie roli edukacji dla kultury i poprzez kulturę* oraz *poważniejsze traktowanie kultury dla dzieci i dzieci jako odbiorców kultury*.

Mamy nadzieję, że publikacja, którą oddajemy w wasze ręce, będzie pomocna w realizacji powyższych postulatów.

Mirosław Sielatycki
Anna Szwed

ROZDZIAŁ 2

SŁOWNIK KULTUROWNIK | WPEK

SŁOWNIK POJĘĆ

ZWIĄZANYCH Z WARSZAWSKIM PROGRAMEM EDUKACJI KULTURALNEJ

-**Barometr Warszawski** – badanie ankietowe przeprowadzane przez Urząd m.st. Warszawy, realizowane na losowej, reprezentatywnej próbie mieszkańców stolicy. Ankieterzy przeprowadzają bezpośrednie wywiady w domu respondenta. Każdy z pomiarów realizowany jest na próbie 1100 mieszkańców Warszawy w wieku 15 lat i więcej.

Edukacja kulturalna to działania nakierowane na zwiększanie kompetencji kulturowych. Edukacja kulturalna zmierza do przygotowania do uczestnictwa w kulturze, zarówno biernego, jak i czynnego. Edukacja kulturalna wpływa również na kształtowanie obyczajowości i zachowań społecznych, m.in. poprzez przekazywanie wzorów, wynikających z dziedzictwa kulturowego, związanych z wartościami i normami grupy, obejmujących dorobek duchowy i materialny. Celem działań z zakresu edukacji kulturalnej jest również aktywizacja i inspiracja zachowań twórczych, rozwijanie ekspresji twórczej i kreatywności, a także wzbogacenie oferty artystycznej edukacji pozaszkolnej skierowanej do dzieci i młodzieży (cyt. Program Rozwoju Kultury).

Edukacja nieformalna – proces uczenia się poza oficjalnym systemem, ma charakter mimowolny, okazjonalny, a jego podstawą jest doświadczenie. Stanowi efekt wykonywania codziennych czynności związanych z życiem rodzinnym, pracą, wypoczynkiem czy hobby. W edukacji nieformalnej ogromną rolę odgrywają rodzice, rodzina, środowisko.

Edukacja pozaformalna jako proces zaplanowany, posiadający strukturę i monitorowany, jest w większym stopniu przedmiotem oddziaływania władz samorządowych (Program rozwoju edukacji w Warszawie w latach 2013-2020).

Forum Edukacji Kulturalnej – coroczna konferencja, której celem jest wymiana informacji i doświadczeń w zakresie realizowanych projektów i programów edukacji kulturalnej, dyskusja nad nowymi trendami i wyzwaniami oraz integracja środowisk zaangażowanych w edukację kulturalną.

Grupa nieformalna – to grupa osób, które realizują wspólnie projekt lub przedsięwzięcie o charakterze kulturalnym, lecz - pomimo działania pod określoną nazwą i/lub używania wspólnej identyfikacji graficznej - nie formalizują swojej działalności poprzez rejestrację we właściwym urzędzie.

Instrumenty – procedury, regulaminy, rozporządzenia służące realizacji celów. Określają, w jaki sposób możliwe jest prowadzenie przedsięwzięć.

Instytucje artystyczne zdefiniowane na potrzeby Warszawskiego Programu Edukacji Kulturalnej to (narodowe, samorządowe, pozarządowe, prywatne) teatry, instytucje muzyczne, muzea, kina, przedsiębiorstwa filmowe, galerie sztuki oraz inne realizujące działalność kulturalną, w tym edukację kulturalną.

Instytucje animacji kultury zdefiniowane na potrzeby Warszawskiego Programu Edukacji Kulturalnej to placówki wychowania pozaszkolnego takie jak: młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, ogniska artystyczne, ogrody jordanowskie (zgodnie z ustawą o systemie oświaty); biblioteki i domy kultury, spółdzielcze domy kultury – domy i kluby kultury znajdujące się w zasobach spółdzielni mieszkaniowych.

Jednostki pomocy społecznej działające na rzecz osób starszych – domy pomocy społecznej, dzienne domy pobytu, ośrodki wsparcia dla osób starszych.

Kapitał kulturowy – w rozumieniu francuskiego socjologa P. Bourdieu, to wiedza, wykształcenie, umiejętności (kapitał własny) oraz poziom i typ wyposażenia kulturowego, nazwany habitusem. Habitus oznacza tu zespół dyspozycji ukształtowany w środowisku własnym jednostki i przyswojony w sposób nieświadomy. Kapitał kulturowy może być konwertowany na inne formy kapitału wyróżnione przez P. Bourdieu: kapitał społeczny i kapitał ekonomiczny (cyt. za *Miasto kultury i obywateli. Program Rozwoju Kultury w Warszawie do roku 2020).*

Kapitał społeczny – wartości oraz normy budujące zaufanie, a tym samym ułatwiające powstawanie więzi i struktur społecznych, sprzyja trwałym inwestycjom i dyfuzji wiedzy, zapobiega nadużywaniu dobra wspólnego i zwiększa solidarność międzygrupową, a także sprzyja społecznej kontroli działania władz.

Kapitał intelektualny – aktywa niematerialne: ludzie, przedsiębiorstwa, społeczności, regiony i instytucje, które odpowiednio wykorzystane mogą być źródłem obecnego i przyszłego dobrostanu kraju. Kapitał intelektualny składa się z następujących komponentów: kapitał ludzki, kapitał społeczny, kapitał strukturalny, kapitał relacyjny (*Raport o kapitale intelektualnym Polski*, 2008).

Kompetencje kulturowe – umiejętność efektywnej interakcji (rozumienia oraz komunikowania się) z ludźmi z innych kultur i środowisk społeczno-ekonomicznych składająca się z 4 komponentów: świadomości własnej kultury; postawy wobec innych kultur; wiedzy na temat innych praktyk kulturowych i światopoglądów; umiejętności międzykulturowych.

(Mercedes Martin & Billy Vaughn (2007). *Strategic Diversity & Inclusion Management Magazine*, pp. 31-36. DTUI Publications Division: San Francisco, CA).

Według M. Ziółkowskiego to *całokształt (...) kulturowo wykształconych dyspozycji, dzięki którym zachowania ludzkie odznaczają się pewną regularnością w obrębie danej wspólnoty kulturowej*. (M. Ziółkowski, (1989) Nabywanie kompetencji kulturowej, (w:) T Kostyrko, A. Szpociński (red.), *Kultura artystyczna a kompetencje kulturowe,* 4, Warszawa COMUK, s.17).

Kompetencje komunikacyjne – oparcie na wartościach, różne kody kulturowe, kanały komunikacyjne, świadome uczestniczenie w sieci. K. Herbst. Językowe i społeczne umiejętności komunikowania się w sposób dostosowany do odbiorcy oraz do okoliczności towarzyszących procesowi komunikacji. Dell Hymes

Koordynator programu WPEK - osoba, która realizuje Program w szkole/przedszkolu, instytucjach animacji kultury.

Laboratorium Edukacji Kulturalnej – Rozwiązanie systemowe, ścieżka rozwoju osobowego dla animatora, nauczyciela, artysty obejmująca m.in. seminaria, szkolenia i wizyty studyjne w ramach działalności instytucji animacji kultury, instytucji artystycznych, szkół, organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw i jednostek pomocy społecznej.

Metropolia – duże miasto, które stanowi centrum kulturalne i gospodarcze większego obszaru, połączone sieciami współpracy gospodarczej z innymi miastami.

Nauczyciel/instruktor – zgodnie z Ustawą o systemie oświaty pracownik pedagogiczny prowadzący zajęcia w placówce oświatowo-wychowawczej (młodzieżowym domu kultury, ognisku pracy pozaszkolnej, ogrodzie jordanowskim, Pałacu Młodzieży, Stołecznym Centrum Edukacji Kulturalnej); zarazem nauczyciel – pedagog, wychowawca i instruktor – specjalista w danej dziedzinie sztuki/kultury/twórczości.

Organizacja pozarządowa – organizacja obywatelska, powstająca z inicjatywy osób prywatnych. W odróżnieniu od biznesu, a podobnie jak władze publiczne, działają w interesie publicznym, a nie prywatnym (wg art. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie).

Program Premiery – program polegający na bezpłatnym uczestnictwie animatorów i nauczycieli w nowych, wartościowych wydarzeniach artystycznych w Warszawie w celu podniesienia ich kompetencji, zaangażowania oraz wiedzy o aktualnej ofercie, którą można wykorzystać w ich programach edukacji kulturalnej.

Program Arkadyjski – system projektów realizowany w partnerstwie z domem kultury oraz Ośrodkiem Oświatowo-Szkoleniowym Arkadia w Kazimierzu Dolnym.

Projekty pilotażowe – zaplanowane i przeprowadzone działania mające na celu przetestowanie nowych rozwiązań, niestosowanych dotychczas sposobów działania, nowatorskiego podejścia do problemu.

Punkty kultury – miejsca, w których realizuje się działania kulturalne (instytucje animacji kultury, instytucje artystyczne, organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa, domy sąsiedzkie, squoty, „miejsca nieoczywiste").

Realizator Warszawskiego Programu Edukacji Kulturalnej – osoba, która realizuje Program w instytucjach artystycznych, organizacjach pozarządowych, przedsiębiorstwach, grupach nieformalnych.

Warszawska Giełda Programów Edukacji Kulturalnej – coroczna prezentacja dobrych praktyk, programów i projektów edukacji kulturalnej realizowanych w Warszawie, służąca ich promocji oraz wymianie doświadczeń.

Warszawska Nagroda Edukacji Kulturalnej – nagroda finansowa dla autorów i realizatorów najlepszych projektów w zakresu edukacji kulturalnej. Przyznawana rokrocznie w 8 kategoriach: organizacje pozarządowe, instytucje artystyczne i muzea, instytucje animacji kultury, przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, inne (w tym firmy prywatne i uczelnie wyższe).

ROZDZIAŁ 3

KOORDYNATOR PIERWSZEGO KONTAKTU | WPEK

PODSTAWOWA RELACJA W EDUKACJI KULTURALNEJ: NAUCZYCIEL – KOORDYNATOR

PIERWSZY KONTAKT I PIERWSZA POMOC DLA NAUCZYCIELA: KOORDYNATOR EDUKACJI KULTURALNEJ W SZKOLE (KEKS)

Rzeczywistość szkolna często polega na tym, że twórczy nauczyciel, poszukując dróg motywowania swoich uczniów, inspirowania ich i wspierania, wymyśla **DZIAŁANIE**. Zazwyczaj jest ono bliskie dzieciom, odpowiada na ich potrzeby, uwzględnia ich możliwości, a także specyfikę szkoły lub placówki, w której nauczyciel pracuje. Działanie to, jeśli nie posili się wsparciem dyrektora, koleżanki nauczycielki, rodziców czy też innych osób lub instytucji, często umiera śmiercią naturalną z powodu np. braku funduszy, możliwości, czasu... Czasem wpłynie na rafy niemożności organizacyjnych i dopiero wówczas ginie. Nikt nawet nie wie, jak śmiała myśl towarzyszyła powstawaniu takiego „projektu".

Nauczyciel przez chwilę próbuje wprowadzić go w życie sam. Często, niestety, rezygnuje przytłoczony różnymi codziennymi koniecznościami – kłopotami i trudnościami wychowawczymi w klasie, ogromem oświatowej papierologii lub obowiązkiem udziału w innym, nierzadko narzuconym „z góry" projekcie, który, być może, będzie wprawdzie świetną promocją szkoły… ale czy naprawdę odpowiada na potrzeby uczniów? Tu właśnie zaczyna się, a właściwie powinna zaczynać, rola Koordynatora Edukacji Kulturalnej.

Wydaje się, że powinien wesprzeć nauczyciela swoją wiedzą, kontaktami w środowisku kultury, umiejętnościami organizacyjnymi i być dla niego „pomocną dłonią" w drodze do realizacji pomysłu. Ale taka rola szkolnego koordynatora edukacji kulturalnej jest tylko jedną z wielu ról przypisanych KEKS-owi w Programie. Zgodnie z nim Koordynator Edukacji Kulturalnej w Szkole – KEKS – powinien współpracować z dzielnicowym koordynatorem edukacji kulturalnej, z instytucjami kultury, placówkami wychowania pozaszkolnego i organizacjami pozarządowymi w realizacji Warszawskiego Programu Edukacji Kulturalnej. Powinien inicjować i realizować WPEK poprzez współpracę z nauczycielami, uczniami i rodzicami w tym zakresie. Ważnym zadaniem koordynatora szkolnego jest także wspieranie uczniowskich inicjatyw kulturalnych. W porozumieniu z radą pedagogiczną i dyrekcją placówki KEKS powinien opracować Szkolny Program Edukacji Kulturalnej i monitorować jego realizację. Koordynator szkolny powinien również uczestniczyć w tworzeniu programu wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli uwzględniającego edukację kulturalną oraz w realizacji kompleksowego rozwoju szkoły opartego na wewnętrznej diagnozie i analizie potrzeb danej placówki. Szkolny koordynator zarządza również informacją, czyli przekazuje wiedzę o konkretnym projekcie, konkursie, wydarzeniu. A oprócz tego, jako nauczyciel zatrudniony w szkole, musi jednocześnie podołać wszystkim swoim – też przecież niemałym – nauczycielskim i wychowawczym obowiązkom.

Z zapisu w Programie wyłania się idealny, choć mało realny w naszych warunkach obraz KEKS-a. Liczne funkcje mu przypisane mogą stworzyć robota, który bezbłędnie wykonuje zapisane w dokumencie obowiązki – tworzy SzPEK, sprawnie zbiera i przesyła informacje, pisze sprawozdania, wypełnia ankiety, uczestniczy w doskonaleniu zawodowym... Czy jednak na pewno o takiego koordynatora chodzi?

Oczywiście, dla szkoły niezbędny jest obieg informacji, jednak wsparcie merytoryczne i organizacyjne nauczycielskich i uczniowskich pomysłów i działań innowacyjnych w zakresie kultury jest równie ważne, a może nawet ważniejsze. Koordynator powinien zatem być zarówno managerem, jak i przewodnikiem edukacji kulturalnej w placówce, a społeczność szkolna powinna czuć potrzebę jego obecności. Dlatego niewłaściwe wydaje się wyznaczanie kandydata „z rozdzielnika". Wybór powinien być bardzo przemyślany i oczywiście uzgodniony z kandydatem. KEKS-em w szkole powinna być osoba ciesząca się dużym zaufaniem nauczycieli i uczniów, mająca dobre relacje zarówno z młodszymi jak i starszymi kolegami, świetnie wykształcona, mająca duże doświadczenie w organizacji różnych działań w zakresie edukacji kulturalnej. KEKS nie może pracować w oderwaniu od rzeczywistości szkolnej, bo przecież inne wyzwania staną przed nim w przedszkolu integracyjnym, inne w liceum ogólnokształcącym, a jeszcze inne w gimnazjum czy w środowisku zagrożonym wykluczeniem.

Nawet najlepszy KEKS jednoosobowo nie podoła wszystkim wyzwaniom. Nie może zatem być osamotniony w swym działaniu. Musi otrzymać wsparcie i pomoc od społeczności szkolnej. Tylko praca zespołowa może zapewnić sukces na szerokim polu edukacji kulturalnej.

Tylko taki koordynator – znający dobrze moc zadań stojących przed nim, rozumiejący siłę i wa-

gę edukacji kulturalnej dla rozwoju młodego człowieka, mający silne oparcie w środowisku, przygotowany do pracy – będzie miał szansę towarzyszyć twórczemu nauczycielowi w trudnej drodze od własnego intuicyjnego działania czy pomysłu, poprzez projekt, aż do jego realizacji w profesjonalnym działaniu we współpracy z różnymi instytucjami działającymi w obszarze kultury.

Jak spowodować, aby świadomość wagi edukacji kulturalnej w szkole mieli wszyscy pracownicy szkoły i nie traktowali jej jako narzuconego odgórnie działania, które przeszkadza w realizacji podstawowych zadań szkoły, jest ciągle aktualnym pytaniem stojącym przed polską edukacją.

JAK ROZ-KODOWAĆ EDUKACJĘ KULTURALNĄ? DZIELNICOWY KOORDYNATOR EDUKACJI KULTURALNEJ (KOD)

W strukturze Warszawskiego Programu Edukacji Kulturalnej KEKS-om mają służyć pomocą i wsparciem dzielnicowi koordynatorzy edukacji kulturalnej (KOD. Zapisy WPEK określają, że KEKS wspólnie z KOD-em analizuje wnioski z realizacji Warszawskiego Programu Edukacji Kulturalnej w szkole. Najistotniejszą jednak z praktycznego punktu widzenia rolą koordynatorów dzielnicowych jest usprawnienie dwukierunkowego przepływu informacji - zarówno „z góry na dół", o możliwościach udziału szkoły czy placówki w różnego rodzaju działaniach i projektach realizowanych w ramach WPEK na terenie Warszawy, jak i „oddolnie" - o kulturalnych inicjatywach środowiska oświatowego: imprezach, konkursach i innych działaniach. To właśnie oni są w stanie „jednym kliknięciem" rozesłać szybko zaproszenie do udziału w szkolnym przedsięwzięciu kulturalnym na całą stolicę i tym sposobem zapewnić szeroki zasięg naboru i frekwencję. Stały kontakt z KOD-em to także gwarancja dobrego poinformowania nauczycieli i uczniów o możliwości włączenia się w ciekawe działania zewnętrzne, niekiedy niszowe i unikatowe.

Zespół koordynatorów to przedstawiciele osiemnastu warszawskich dzielnic, a także Biura Edukacji i Biura Kultury Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy. Przedstawiamy ich poniżej.

BIAŁOŁĘKA – Ania Gryglicka

Żeby znaleźć Anię należy pojechać na ulicę Głębocką 66 lub nieco dalej, na Głębocką 84. Nie należy się dziwić, że w pierwszym przypadku traficie do szkoły – tak, placówka Białołęckiego Ośrodka Kultury ma ten sam adres, co szkoła podstawowa, jednak wejście do BOK-u znajduje się na jej tyłach. W drugim przypadku również możecie poczuć się nieco zaskoczeni, bo miejsce wygląda jak dom mieszkalny. Tu mieszczą się 3 pokoje z kuchnią – Miejsce Aktywności Lokalnej. Ania kieruje działaniami obu tych placówek, dlatego często zmienia miejsca. Po pracy możecie ją spotkać w jednej z wegetariańskich knajpek, które z ogromną przyjemnością testuje.

BIELANY – Krzysztof Kocimski

Krzysztof jest stażowo najmłodszym dzielnicowym koordynatorem edukacji kulturalnej. Jeśli trafisz na ulicę Duracza, to tam w bibliotece na pewno zawsze go znajdziesz. Jest całkiem możliwe, że będzie w dziale historycznym, czytając coś o starożytności, bo to jego największa pasja.

MOKOTÓW – Marek Masłowski

Żeby spotkać Marka, należy udać się do siedziby placówki, powstałej w 1862 roku jako „Instytut moralnie zaniedbanych dzieci" przy ul. Puławskiej 97. Obecnie jest to Młodzieżowy Dom Kultury „MOKOTÓW". Marka znajdziecie na pierwszym piętrze, jest jednocześnie dyrektorem MDK, instruktorem plastyki i przewodnikiem dla tych, którzy chcieliby się czegoś dowiedzieć… W świecie równoległym Marek, jako absolwent Akademii Sztuk Pięknych, jest artystą malarzem.

OCHOTA – Michał Witak

Michała na co dzień możecie spotkać w Galerii Ekslibrisu w Bibliotece „Pod Skrzydłami" - Wypożyczalni dla Dorosłych i Młodzieży nr 75 przy ulicy Grójeckiej 109. Oprócz tego, że kieruje tą zacną placówką, Michał prowadzi tam warsztaty, przygotowuje wystawy, a w weekendy można go spotkać na różnych boiskach w Polsce, gdyż oprócz prowadzenia działalności kulturalnej jest również sędzią piłkarskim.

PRAGA POŁUDNIE – Ewa Korulczyk

Jeżeli w maju traficie na Pradze na projekt „Pragnienie czytania", na pewno znajdziecie tam Ewę. Praska biblioteka ma wiele filii w dzielnicy, zatem można spotkać Ewę w różnych miejscach. Na co dzień w Bibliotece przy ulicy Meissnera - nie tylko w typowej roli animatora, ale również autorki scenariuszy i aktorki Bibliotekarskiego Teatru „Między Wierszami".

PRAGA PÓŁNOC – Kasia Sołtys

Kasię możecie spotkać przy ulicy Dąbrowszczaków 2, w siedzibie Domu Kultury „Praga", którym od niedawna zarządza. Ostatnio upodobała sobie praskie ulice i podwórka, gdzie albo prowadzi badania, albo animuje lokalną społeczność, albo produkuje kolejne zdarzenia w ramach Programu Rewitalizacji Pragi czy też po prostu jeździ swoim niebieskim oldschoolowym rowerem. Jako animatorka ma swoją ulubioną dewizę – „Nie ma jak w domu – domu kultury".

REMBERTÓW – Agnieszka Niemyjska

Agnieszkę spotykamy w Domu Kultury Wygoda, gdzie jest dyrektorem i animatorem, oraz w placówkach oświatowych, gdzie jako koordynator inicjuje i współtworzy projekty. Jako organizator wielu imprez promuje dzieci i młodzież. W czasie wolnym można ją spotkać nad morzem, jeziorem w łódce, kajaku lub z dobrą książką na leżaku.

ŚRÓDMIEŚCIE – Tomek Truszkowski

Tuż obok siedziby Radiowej Trójki znajduje się Młodzieżowy Dom Kultury. Tomek tam wprawdzie pracuje, ale jest całkiem możliwe, że prowadzi jakiś projekt w którymś z pobliskich liceów. Po południu można go spotkać z aparatem fotograficznym, bo właśnie fotografią się zajmuje w życiu równoległym, a ostatnio po raz pierwszy zagrał w musicalu i całkiem możliwe, że to nie ostatni raz, bo bardzo mu się podobało.

URSUS – Ola Magierecka

Ola jest animatorem, reżyserem, producentem i całkiem możliwe, że jeśli traficie w czerwcu do parku w Ursusie, to możecie zobaczyć ją w roli producenta Dzielnicowego Festiwalu Edukacji Kulturalnej. Na co dzień można ją spotkać w Urzędzie Dzielnicy Ursus, gdzie zarządza Wydziałem Kultury. Wcześniej prowadziła teatr, była dyrektorem domu kultury i współpracowała z organizacjami pozarządowymi. Jeśli interesuje was Grecja - polecamy rozmowę, ten kraj przewędrowała wszerz i wzdłuż.

URSYNÓW – Hanna Ochremiak-

Jeśli na Ursynowie jest jakaś impreza plenerowa czy wieczór filmowy dla mieszkańców w Multikinie – to na pewno znajdziecie tam Hanię. A jeśli to jest rano, to w szkole lub przedszkolu ogląda przedstawienie albo inne działania animacyjne. Na co dzień w Wydziale Kultury Urzędu Dzielnicy zajmuje się edukacją kulturalną w spółdzielczych placówkach kultury. Uwielbia podróże, dobre kino, ciekawą książkę, a nade wszystko spacery po Warszawie.

WAWER – Ewa Andrearczyk

Jeśli odbywa się Niekongres Kultury lub ciekawy projekt w Łucznicy, na pewno znajdziecie tam Ewę. W tygodniu jednak można ją spotkać w Wawerskim Centrum Kultury. Ewa uważa, że animator to ogrodnik, bo bada środowisko, w którym pracuje, pielęgnuje relacje i zbiera owoce swoich działań. Całkiem możliwe, że znowu sieje jakieś roślinki w trakcie młodzieżowego projektu, bo z młodzieżą lubi pracować najbardziej. W wolnych chwilach zarządza Działem Animacji WCK.

WESOŁA – Karolina Baranowska

Na co dzień Karolinę można spotkać w Wydziale Oświaty, Kultury i Sportu w Dzielnicy Wesoła, gdzie zajmuje się między innymi edukacją kulturalną. Jako animator i koordynator przygotowuje i wdraża różnorakie projekty. Po pracy lubi jazdę na rowerze i łyżwach oraz dobrą skandynawską literaturę.

WILANÓW – Dorota Wierzchowska

Dorotę można znaleźć w szkolnej bibliotece w szkole podstawowej przy ulicy Wiertniczej, ale jeśli traficie na Festiwal Edukacji Kulturalnej, to możecie spotkać ją w Literackim Hyde Parku.

Po pracy czyta książki z synami, jeździ na rowerze lub rolkach i uprawia ogródek.

WOLA – Agnieszka Proszowska

Raz w roku Agnieszka występuje w roli producenta konferencji. Jako animator, który życie spędził w bibliotece – organizuje Edu Akcję dla bibliotekarzy w ramach Warszawskich Targów Książki. Praca z młodzieżą i animacja działań kulturalnych w dzielnicy to jedna z jej ulubionych aktywności. Chyba że akurat zajmuje się prowadzeniem koncertów, eventów lub np. budżetem partycypacyjnym w urzędzie dzielnicy – bo to jej najnowsze wyzwanie.

WŁOCHY – Kasia Świtalska

Jeśli traficie na Festiwal Asteriada, Kasia na pewno siedzi tam w jury, bo jako aktywny animator i kulturoznawca doskonale wie, co w szkołach, domu kultury i bibliotece we Włochach się dzieje. Jeśli nie tam, to całkiem możliwe, że w jakimś stowarzyszeniu lub fundacji, gdyż to kolejna grupa, z którą współpracuje od 20 lat, tworząc dla nich pierwsze konkursy grantowe. Na co dzień spotkacie ją w Urzędzie Dzielnicy, gdzie zarządza Wydziałem Kultury.

ŻOLIBORZ – Marek Stępień

Marka możemy spotkać w CXIV Liceum przy ulicy Felińskiego 13, gdzie uczy plastyki oraz historii sztuki. Tradycyjnie Na Festiwalu Edukacji Kulturalnej jego młodzież występuje w roli nauczycieli rysunku. Popołudniami Marek, jako absolwent ASP, staje się malarzem, a także wykładowcą. Z przyjemnością słuchamy jego wykładów o architekturze. Ostatnio od 21.00 do 23.00 niezmiernie ciekawie opowiadał o atrakcjach współczesnych rezydencji projektowanych przez największych architektów XX wieku.

Koordynatorów edukacji kulturalnej mają też dwa biura Urzędu Miasta, które WPEK stworzyły i realizują.

BIURO KULTURY – Renata Goździk-Łuba

Renatę znajdziecie na 23 piętrze Błękitnego Wieżowca w Wydziale Projektów Biura Kultury. Renata jest osobą od zadań i projektów specjalnych, koordynowała Euro, a ostatnio Światowe Dni Młodzieży, więc z niesfornymi animatorami, edukatorami i nauczycielami też sobie radzi. Jako polonista lubi dobrą literaturę. Wspólnie ze swoimi synami jest też uczestnikiem projektów animacyjnych.

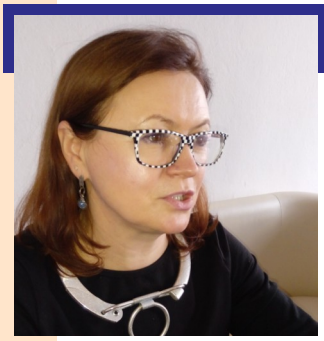

BIURO EDUKACJI – Bożena Głażewska-Rzeźnik

Na co dzień spotykamy Bożenę w Biurze Edukacji przy ul. Górskiego. Raz w roku w Kazimierzu, kiedy prowadzi projekt malarski dla środowiska 60+. Jeśli w czasie wakacji traficie na jakiś plener ceramiczny, to jest duża szansa, że ją spotkacie, bo ceramika to jej pasja.

Zdjęcia:
Tomek Truszkowski *(s. 19-23)*
Anna Szwed *(s. 23 - ostatnie zdjęcie)*

ROZDZIAŁ 4

MENU KULTURALNE czyli KEKS ZE SZPEKIEM | WPEK

REALIZACJA WPEK W SZKOŁACH I PRZEDSZKOLACH

Poprzedni rozdział przestawił rolę zadania i znaczenie koordynatora edukacji kulturalnej w szkole (KEKS-a), a także trudności w jego właściwym funkcjonowaniu, wynikające ze zderzenia idealnej wizji koordynatora szkolnego, zawartej w Warszawskim Programie Edukacji Kulturalnej i realnej rzeczywistości szkolnej, w której jest usytuowany i która determinuje faktyczne możliwości działania KEKS-a. Ujęcie takie miało na celu sprowokowanie pytań i refleksji istotnych dla dalszego rozwoju WPEK i wypracowania w nim adekwatnej do potrzeb i realiów formuły działania koordynatorów edukacji kulturalnej w szkołach. Rozdział niniejszy natomiast prezentuje obecny stan realizacji Programu na poziomie szkół i przedszkoli w Warszawie, jaki zobrazowały dotychczasowe badania, prowadzone przez Urząd Miasta. Celem rozdziału jest także skrótowe przypomnienie wynikającej z zapisów WPEK formalnej charakterystyki KEKS-a oraz założeń funkcjonalnych i strukturalnych Szkolnego Programu Edukacji Kulturalnek (SzPEK-u), stąd jego żartobliwy tytuł.

Biuro Edukacji, monitorując jesienią 2015 r. realizację WPEK w warszawskich szkołach i przedszkolach, przeprowadziło ankietę, której kolejna edycja odbyła się na koniec roku szkolnego 2015/16.

Ostatnie badanie przeprowadzono w okresie od 8 czerwca do 4 lipca 2016 roku. **Ankietę wypełniło 826 na 948 placówek edukacyjnych (87,1%).**

Wyniki badania pokazały, że w **większości szkół i placówek działa szkolny koordynator edukacji kulturalnej** (Koordynator Edukacji Kulturalnej – KEKS). Szkolni koordynatorzy stanowią jedno z podstawowych ogniw realizacji Warszawskiego Programu Edukacji Kulturalnej. Dzięki ich działaniom powinna być tworzona sieć współpracy szkół z miejskimi instytucjami kultury i organizacjami pozarządowymi. Liczba warszawskich szkół i przedszkoli wynosi blisko tysiąc placówek, stąd duża rola KEKS-ów w budowaniu obiegu informacji, tworzeniu i promowaniu własnej oferty placówki, wymianie doświadczeń, nawiązywaniu współpracy z partnerami. KEKS powinien wspierać nauczycieli w realizacji szkolnych czy międzyszkolnych projektów z zakresu edukacji kulturalnej. Ważnym zadaniem szkolnego koordynatora jest wspieranie inicjatyw kulturalnych uczniów i nauczycieli. W porozumieniu z radą pedagogiczną i dyrekcją placówki KEKS opracowuje Szkolny Program Edukacji Kulturalnej i monitoruje jego realizację.

Nieco ponad 50% ankietowanych w badaniu na koniec roku szkolnego 2015/16 odpowiedziała, że w placówce powstał „Szkolny Program Edukacji Kulturalnej", co oznacza, że należy nadal zwiększać świadomość dyrektorów i nauczycieli w zakresie funkcjonalnej roli dokumentu.

SzPEK ma być pomocny przy budowaniu oferty edukacji kulturalnej, za której kształt i formę odpowiadają nauczyciele i dyrektorzy. Oferta powinna być dostosowana do zróżnicowanych potrzeb odbiorców przy uwzględnieniu w jej realizacji nie tylko warunków szkolnych, ale także zaplecza kulturalnego miasta (instytucje kultury, podmioty kultury prowadzone przez organizacje pozarządowe i podmioty prywatne).

Szkolny koordynator powinien dbać o popularyzację działań szkoły w obszarze edukacji kulturalnej, m.in. poprzez publikację Szkolnego Programu Edukacji Kulturalnej na stronie internetowej szkoły. Publikacja w Internecie może i powinna stanowić źródło wiedzy o dobrych praktykach dla tych, którzy jeszcze nie są zdecydowani jaką strategię obrać dla swojego środowiska. Możliwość zapoznania się z działającymi już szkolnymi programami edukacji kulturalnej może pomóc znaleźć odpowiedź na szereg pytań, m.in.:

- Jak aktywnie uczestniczyć w kulturze?
- W jakich formach kształcić młodzież uzdolnioną artystycznie?
- Jak wzbudzać zainteresowanie uczniów spędzaniem czasu wolnego w instytucjach kultury?
- Jak czytać sztukę współczesną?

Da środowiska oświatowego Warszawy ważne jest dzielenie się zdobytym już doświadczeniem, pokazywanie, co można zrobić poza schematem planu lekcji. Dane uzyskane z przeprowadzonej ankiety

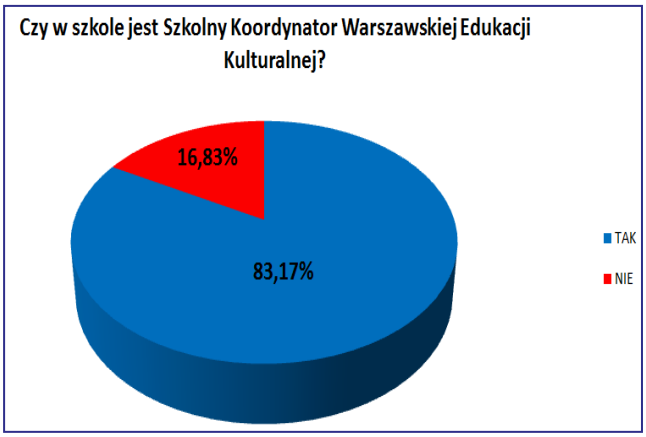

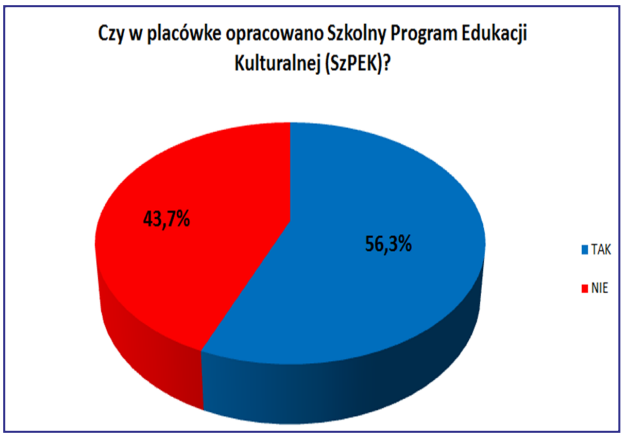

pokazały jednak, że **zaledwie 15% szkół publikuje SZPEK na stronach internetowych. Warto więc w przyszłości zadbać o popularyzację dokumentu, jako źródła dobrych praktyk oraz budowania marki placówki**

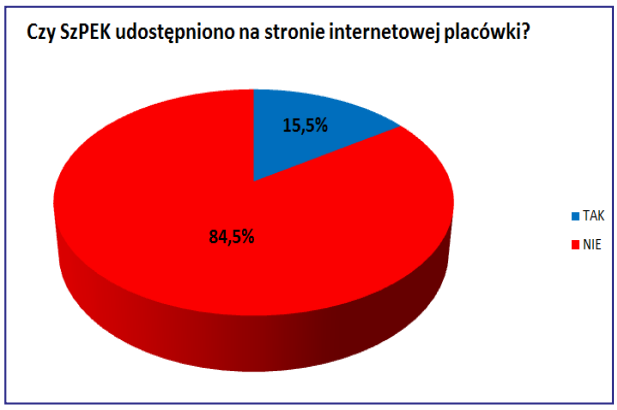

KEKS wspiera nauczycieli realizujących w szkole edukację kulturalną w podejmowaniu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami kultury. Takie działania wpisują się w założenia Warszawskiego Programu Edukacji Kulturalnej, którego podstawowym założeniem jest zbudowanie zintegrowanego systemu współpracy instytucji kultury, organizacji pozarządowych, placówek edukacji pozaszkolnej, wyższych uczelni oraz szkół w celu tworzenia i realizowania programu edukacji kulturalnej dzieci, młodzieży i dorosłych.

Optymistycznym rezultatem badania wydaje się fakt, że **wyniki ankiety pokazały jak bardzo zmienia się podejście do edukacji kulturalnej w warszawskich szkołach i przedszkolach.** Placówki bardzo świadomie decydują się na realizację własnej ścieżki wychowania przez sztukę. Stwarzają wychowankom i uczniom płaszczyznę do wyrażania siebie poprzez tworzenie, do wymiany doświadczeń związanych z odbiorem sztuki (szczególnie współczesnej). Ważne, aby poprzez różnego rodzaju działania i inicjatywy na terenie placówki, a także poprzez współpracę z instytucjami kultury oraz organizacjami pozarządowymi kształtować wśród młodych odbiorców kultury potrzebę bycia aktywnym.

Działania przedszkoli i szkół w zakresie edukacji kulturalnej realizuję cele Warszawskiego Programu Edukacji Kulturalnej:

- Podnoszenie kompetencji kulturalnych mieszkańców Warszawy i rozszerzanie uczestnictwa mieszkańców Warszawy w kulturze.
- Zwiększenie roli kultury w procesie edukacji i przygotowania dzieci oraz młodzieży do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.
- Podnoszenie jakości i upowszechnianie nowoczesnych metod edukacji kulturalnej.
- Tworzenie warunków do rozwijania aktywności twórczej.
- Wzmacnianie tożsamości warszawskiej mieszkańców miasta.

W kolejnych latach, poprzez kolejne badania ankietowe, nadal monitorowana będzie realizacja WPEK w warszawskich szkołach i przedszkolach. Z całą świadomością, że udział w każdym badaniu stanowi dodatkową pracę dla i tak mocno obciążonych różnorakimi obowiązkami dyrektorów i nauczycieli, zachęcamy jednak do podjęcia tego trudu. Informacje zebrane na podstawie ankiety przeprowadzonej na zakończenie roku szkolnego 2016/2017 będą bowiem podstawą do opracowania materiałów, które zostaną zamieszczone w kolejnej publikacji z cyklu dotyczącego realizacji WPEK. Jest to więc dla placówek także możliwość dodatkowej promocji w wydawnictwie Biura Edukacji, zaprezentowania na szerokim forum swoich najlepszych działań, podzielenia się z innymi dobrymi praktykami, pochwalenia osiągnięciami. Opracowany materiał stanie się swoistą wizytówką szkoły/przedszkola. Przykładowe cele ankiety, planowanej do przeprowadzenia na zakończenie roku szkolnego 2016/2017, to:

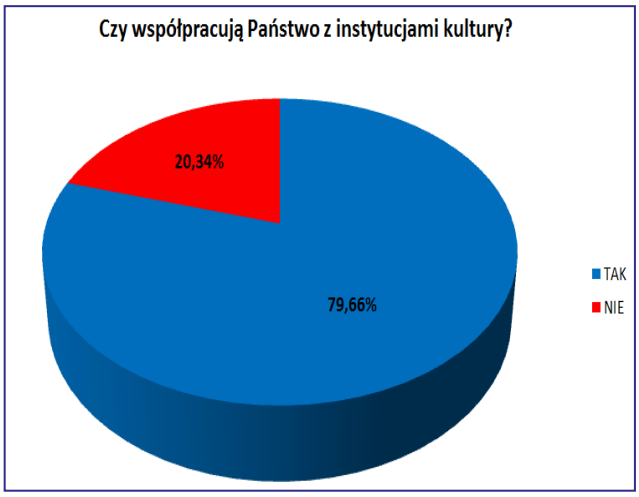

- Zbadanie roli szkolnego koordynatora edukacji kulturalnej przy realizacji projektów szkolnych.
- Zbadanie dostępności szkolnych programów edukacji kulturalnej poprzez zamieszczanie ich na stronach internetowych placówek.
- Zebranie informacji o wiodących projektach z zakresu edukacji kulturalnej realizowanych w danej placówce.
- Zebranie informacji dotyczących współpracy z instytucjami animacji kultury, instytucjami artystycznymi, uczelniami, czy organizacjami pozarządowymi w zakresie edukacji kulturalnej.
- Stworzenie mapy i kalendarza konkursów i przeglądów wykraczających poza ramy placówki (międzyszkolne, dzielnicowe, warszawskie itp.).

Dodatkowo, dla placówek, które nie opracowały dotąd swojego Programu Edukacji Kulturalnej, przypominamy zamieszczoną w poprzedniej publikacji z cyklu **ramową strukturę SzPEK** – jako podpowiedź do praktycznego wykorzystania przy budowaniu programu w szkole lub przedszkolu:

1. Podstawy prawne:

Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 – t.j.), Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r., poz. 977), Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie dopuszczenia do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczenia do użytku szkolnego podręczników (Dz.U. z 2012 r., poz. 752), Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz.U. z 2012 r., poz. 204), Program rozwoju edukacji w Warszawie w latach 2013-2020, Miasto kultury i obywateli. Program rozwoju kultury w Warszawie do roku 2020. Założenia, Statut Szkoły, Dokumenty szkoły (program wychowawczy i program profilaktyki, szkolny zestaw programów nauczania).

2. Diagnoza

- Analiza potrzeb środowiska szkoły i posiadanych zasobów oraz problemów.
- Określenie uwarunkowań, specyfiki i obszarów działalności szkoły.

3. Ramowe cele

- Kształtowanie i rozwijanie postaw prokulturowych.
- Podnoszenie kompetencji kulturowych uczniów.
- Przygotowanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w kulturze.
- Tworzenie warunków do rozwijania aktywności twórczej uczniów.
- Wzmacnianie tożsamości warszawskiej.

4. Główne zadania

- Kształcenie w obszarze kulturowym i artystycznym.
- Organizacja i udział w wydarzeniach szkolnych i międzyszkolnych.
- Realizacja projektów z zakresu edukacji kulturalnej.
- Odwoływanie się do kalendarium dzielnicowego.
- Udział w przedsięwzięciach na szczeblu dzielnicowym, miejskim, wojewódzkim, ogólnopolskim i międzynarodowym.
- Upowszechnianie własnych dobrych praktyk poprzez udział w konkursie Warszawska Nagroda Edukacji Kulturalnej, w programach „WARS i SAWA" oraz „Szkoła z pomysłem na kulturę"
- Udział w sieci współpracy szkół, instytucji kultury, placówek wychowania pozaszkolnego i organizacji pozarządowych.
- Doskonalenie kadry nauczycielskiej, w tym Koordynatorów Edukacji Kulturalnej w Szkole

Ponadto w strukturze SzPEK powinny znaleźć się następujące elementy:

- Odbiorcy programu
- Realizatorzy
- Spodziewane efekty programu
- Ewaluacja
- Podmioty współpracujące
- Finansowanie

ROZDZIAŁ 5

NIE JESTEŚ SAM | WPEK

Z KIM REALIZOWAĆ PROJEKTY?

„INSTRUKCJA OBSŁUGI PLACÓWEK!”

PLACÓWKI EDUKACJI POZASZKOLNEJ W SZKOLNYCH PROGRAMACH EDUKACJI KULTURALNEJ

Na edukacyjnej mapie Warszawy jest ich 27. Niektóre są blisko waszego domu i szkoły, w której uczycie się bądź uczycie. Do pozostałych łatwo dotrzeć komunikacją miejską. Codziennie z ich oferty korzysta prawie trzydzieści tysięcy uczniów warszawskich szkół. Wybierają zajęcia, które rozwijają ich pasje, zainteresowania i kształcą umiejętności. Tutaj prezentują swoje talenty, biorą udział w konkursach, przeglądach artystycznych, wystawach, koncertach, spektaklach teatralnych.

Nauczyciele z grupami przedszkolnymi i klasami uczestniczą w regularnych zajęciach artystycznych, które pogłębiają wiedzę na temat sztuki, rozwijają umiejętności warsztatowe uczniów, ich kreatywność i zaangażowanie.

To warszawskie placówki oświatowe, działające w systemie edukacji pozaszkolnej, są naturalnym partnerem szkół w realizacji edukacji kulturalnej. Wśród nich: młodzieżowe domy kultury (MDK), Pałac Młodzieży (PM), Stołeczne Centrum Edukacji Kulturalnej (SCEK) , ogrody jordanowskie (OJ), ogniska pracy pozaszkolnej (OPP), Państwowe Ognisko Artystyczne (POA). Dlaczego warto skorzystać z bogatej oferty programowej placówek i ze wsparcia kadry nauczycieli - specjalistów?

Edukacja artystyczna i estetyczna to ważny obszar kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży, począwszy od edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej. Dlatego na wszystkich jej etapach, w miarę możliwości, powinna być powierzana specjalistom i specjalistycznym instytucjom czy organizacjom.

Warto w tym miejscu przypomnieć cele edukacji kulturalnej zawarte w dokumencie z konferencji genewskiej: „(…) wprowadzenie do wiedzy i oceny dziedzictwa kulturowego i uczestnictwa we współczesnym życiu kulturalnym, zaangażowanie w procesy upowszechniania kultury, uwrażliwienie na równoważną godność kultury i podstawową więź łączącą dziedzictwo ze współczesnością, edukację estetyczną i artystyczną, kształcenie do wartości moralnych i obywatelskich, przygotowanie do krytycznego korzystania z masowych środków przekazu, kształcenie interkulturalne czy wielokulturalne”.

Placówki edukacji pozaszkolnej przygotowują i prowadzą specjalistyczne zajęcia dla dzieci i młodzieży, podczas których uczestnicy mogą rozwijać swoje zainteresowania i uzdolnienia. Organizują różnego rodzaju cykliczne przeglądy, konkursy i festiwale, służące nie tylko prezentacji talentów i dokonań młodych ludzi, ale także modelowaniu i uczeniu się poprzez dzielenie się tymi dokonaniami, wymianę doświadczeń, pomysłów i dobrych praktyk. Ważnym aspektem działalności placówek jest wspieranie szkół w realizacji projektów i programów w obszarze edukacji kulturalnej. Współpraca placówek wychowania pozaszkolnego z przedszkolami i szkołami w realizacji SzPEK może mieć charakter sformalizowanego partnerstwa, długotrwałej współpracy i wspólnych projektów edukacyjnych.

Załącznik do WPEK *Rekomendacje do tworzenia Szkolnego Programu Edukacji Kulturalnej w placówkach oświatowych Warszawy* określa: „SzPEK powinien być realizowany podczas obowiązkowych zajęć

Fot. Tomek Truszkowski

Fot. Archiwum MDK Muranów

dydaktycznych, a także podczas zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych, kół zainteresowań, w formie projektów edukacyjnych, poprzez organizację imprez i uroczystości szkolnych. Istotne jest, aby nie ograniczać realizacji SzPEK-u do terenu szkoły, natomiast jak najlepiej wykorzystać możliwości, jakie dają kulturalne zasoby całej Warszawy. W SzPEK-u powinny być uwzględnione przedsięwzięcia dzielnicowe i warszawskie realizowane w ramach Warszawskiego Programu Edukacji Kulturalnej. Istotny jest udział w propozycjach instytucji kultury i placówek wychowania pozaszkolnego".

Nie każde działanie w procesie edukacji artystycznej powinno być jednorazowym lub krótkotrwałym projektem, ważne są także - czy też przede wszystkim? - regularne lekcje i warsztaty. Edukacja kulturalna w placówkach pozaszkolnych w tej perspektywie tworzy taką przestrzeń edukacyjną: przestrzeń dialogu, zrozumienia, dobrowolności i samorealizacji.

Oferta programowa, wychowawcza, edukacyjna przedstawiona przez placówki wyraźnie otwiera perspektywę współpracy nie tylko z potencjalnymi wychowankami, uczestnikami zajęć, ich rodzicami, ale także z nauczycielami przedszkoli i szkół. Placówki edukacji pozaszkolnej, działając w ramach systemu edukacji, którego są elementem, dzięki bogatej i różnorodnej ofercie edukacyjnej są nieocenionym partnerem w realizacji Szkolnych Programów Edukacji Kulturalnej. Ich wkładem może być nauczanie oparte na bezpośrednim doświadczeniu, stymulujące aktywność i współpracę w grupie, rozwijające kreatywność. Wśród zajęć realizowanych przez placówki można znaleźć zarówno te, które są bezpośrednio związane z realizacją podstawy programowej i stanowią jej praktyczne uzupełnienie oraz te, które wykraczają znacznie poza programy i twórczo rozwijają artystyczne możliwości dzieci i młodzieży.

Współpraca placówek edukacji pozaszkolnej ze szkołami może rozwijać się w wielu kierunkach i obejmować :

- wspieranie i rozwijanie Szkolnych Programów Edukacji Kulturalnej,
- kreatywne rozwiązania w pracy z uczniami z wykorzystaniem technik artystycznych,
- autorskie programy edukacji artystycznej opracowane przez doświadczoną kadrę specjalistów,
- organizację lekcji-warsztatów z przedmiotów artystycznych dla grup/klas,
- różne formy inicjowania aktywności kulturalnej uczniów,
- wspieranie w tworzeniu i realizacji projektów artystycznych wzbogacających ofertę edukacji kulturalnej w szkole,
- udostępnienie specjalistycznej infrastruktury placówek na realizację inicjatyw uczniowskich i prezentację twórczości dzieci i młodzieży,
- stworzenie alternatywnych form spędzania wolnego czasu.

Dlatego warto zapoznać się z bogatą i różnorodną ofertą programową placówek edukacji pozaszkolnej. Na kolejnych stronach tego rozdziału zamieszczone zostały jednak nie tyle kompletne oferty poszczególnych placówek (można je znaleźć m.in. na podanych tu ich stronach internetowych - a publikacja ofert nie miałaby sensu, jako że nieustannie są one modyfikowane w zależności od potrzeb środowiska), co najistotniejsze informacje o każdej z nich oraz o najważniejszych stałych działaniach i cyklicznych projektach, realizowanych także we współpracy ze szkołami i przedszkolami.

Fot. Archiwum MDK Mokotów

Fot. Anna Szwed

Nazwa placówki:	**STOŁECZNE CENTRUM EDUKACJI KULTURALNEJ im. Komisji Edukacji Narodowej**
Typ placówki:	**pozaszkolna placówka specjalistyczna**
Dzielnica:	**Śródmieście**
Strona internetowa:	**www.scek.pl**
Dane placówki:	
Adres:	**ul. Jezuicka 4, 00-281 Warszawa**
Kontakt:	**tel: 22 277 06 01, email: sekretariat@scek.pl**
Misja i opis placówki:	Stołeczne Centrum Edukacji Kulturalnej jest placówką oświatową działająca w systemie edukacji pozaszkolnej, w obszarze edukacji pozaformalnej. To miejsce, w którym młodzież może pogłębiać wiedzę humanistyczną, rozwijać zainteresowania, pasje i kształcić umiejętności w przedmiotach artystycznych w pracowniach, w których warsztaty prowadzą mistrzowie. SCEK otrzymał od Ministra Edukacji Narodowej zaszczytny tytuł Miejsca Odkrywania Talentów. Wspólnie z młodzieżą prowadzi wiele projektów artystycznych i edukacyjnych. Działania SCEK mają także charakter profilaktyczny i społeczny. Placówka pracuje z grupami wykluczonych, z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie. Prowadzi różne formy działalności kulturalnej: galerie, teatry repertuarowe o określonych profilach artystycznych, organizuje koncerty, przeglądy, festiwale. Promuje młodych artystów, uczniów i studentów szkół artystycznych. Inspiruje młodzież do realizacji własnych inicjatyw. Stołeczne Centrum Edukacji Kulturalnej jest otwarte na współpracę z organizacjami pozarządowymi, z którymi zrealizowało i nadal realizuje wiele projektów.
Zajęcia dla indywidualnych uczestników:	gimnazjum szkoła ponadgimnazjalna
Zajęcia edukacyjne dla grup/klas	- przedszkole - szkoła podstawowa - gimnazjum - szkoła ponadgimnazjalna
Oferta dla środowiska lokalnego:	- wystawy, koncerty, spektakle - festiwale, warsztaty, konkursy
Wspólne projekty z przedszkolami/szkołami:	- szkoły ponadgimnazjalne

- cykliczne ogólnowarszawskie konkursy, przeglądy, cieszące się ogromnym zainteresowaniem szkół i placówek; koncerty;
- publikacje cykliczne i nieregularne;
- spektakle na czterech scenach, wystawy w czterech własnych galeriach

Promocja twórczości dzieci, młodzieży, nauczycieli w środowisku lokalnym:

- Cykliczne *Arkusze Literackie* (19 numerów), prezentujące utwory finalistów konkursu poetyckiego Turniej Jednego Wiersza.
- *Ścieg Kulturalny* - „nieregularny" magazyn poświęcony edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży.

Publikacje; materiały edukacyjne, scenariusze:

Wiodące działania:

LEKCJE SZTUKI W SCEK

Formy edukacji kulturalnej przeznaczone dla grup zorganizowanych (klas). Warsztaty w teatrze, kinie, galerii, w sali koncertowej polegają na połączeniu wykładu wyjaśniającego i interpretującego znaki i symbole z poszczególnych dziedzin sztuki z działaniami aktywizującymi wyobraźnię oraz kształtującymi umiejętność korzystania z technik i form artystycznych w wyrażaniu własnych myśli i emocji. Sztuka współczesna, jej formy i tradycja, jest źródłem nie tylko wiedzy, ale stwarza możliwość aktywnego uczestnictwa w kulturze, rozwija umiejętności współpracy w grupie, poprawia jakość komunikacji, wzmacnia i rozwija innowacyjność i kreatywność uczestników warsztatów.

FOSA:
FERYJNE OTWARTE SPOTKANIA ARTYSTYCZNE DZIECI I MŁODZIEŻY
(14 edycji)

Ogólnym założeniem projektu jest zorganizowanie i przeprowadzenie interdyscyplinarnych warsztatów teatralnych, muzycznych, wokalnych, choreograficznych i plastycznych adresowanych do młodzieży pozostającej w czasie ferii zimowych w Warszawie. Celem tych działań jest nie tylko kształcenie umiejętności artystycznych uczestników i organizacja wolnego czasu, ale praca w grupach realizujących wspólne zadanie; na podstawie wybranego tematu i scenariusza przygotowanie pod opieką nauczycieli-instruktorów widowiska muzycznego wystawianego na profesjonalnej scenie dla 2000 uczestników warszawskiej akcji „Zima w Mieście". W projekcie bierze udział 150 młodych wykonawców.

FESTIWAL
„SZTUKA DZIAŁA"
w Starej Prochowni SCEK
(5 edycji)

Czy sztuka może zmieniać rzeczywistość, wpływać na nasze myślenie i działanie, na naszą edukację, czy zaprasza do aktywnego współuczestnictwa, czy w ogóle nas nie obchodzi? Festiwal jest subiektywnym przeglądem zespołów, inicjatyw i projektów, które wymykają się zaszufladkowaniu i używają sztuki jako narzędzia. Autorzy sięgają po różne środki wyrazu: performance, teatr, muzykę, dramę, fotografię, taniec po to, by włączyć się do dialogu z uczestnikami, zaproponować punkt wyjścia do rozmowy - bądź milczenia. To otwarta formuła, w której prezentują swoje projekty profesjonalni twórcy i amatorzy.

FESTIWAL „SZTUKA DZIAŁA”

To przede wszystkim przegląd inicjatyw niestandardowych, wymykających się klasyfikacji. Celem pokazywanych projektów jest zmiana - zmiana siebie, otoczenia, widza. Aktywizują. Nie pozostawiają obojętnym. Sięgają po różne środki wyrazu: performance, teatr, muzykę, dramę, fotografię, taniec. Na program Festiwalu składa się szereg wydarzeń artystycznych. Wszystkie wydarzenia festiwalowe odbywają się w Starej Prochowni SCEK, przy ulicy Boleść 2. Na wszystkie wydarzenia festiwalowe jest wstęp wolny.

Inne autorskie działania w obszarze edukacji kulturalnej:

JESIENNE I WIOSENNE KONFRONTACJE ARTYSTYCZNE

Organizowane od 7 lat Jesienne i Wiosenne Konfrontacje Artystyczne to cykl prezentacji teatralnych, plastycznych i literackich, podsumowujący ostatnie miesiące pracy dzieci i młodzieży oraz ich instruktorów i nauczycieli warszawskich szkół i placówek edukacyjnych. Konkursowa formuła Konfrontacji tworzy przestrzeń, w której uczestnicy mają możliwość porównania efektów swojej pracy i poznania twórczości rówieśników. Konfrontacje to także doskonała promocja osiągnięć artystycznych uczniów warszawskich szkół oraz uczestników zajęć w ośrodkach edukacji pozaszkolnej, klubach i domach kultury. Konfrontacje Artystyczne Dzieci i Młodzieży realizowane są dwa razy w roku, w edycji jesiennej i wiosennej; w każdej z edycji bierze udział kilkuset uczestników z kilkudziesięciu szkół i placówek

Konkurs edukacyjny inspirowany książką Ryszarda Kapuścińskiego „BUSZ PO POLSKU”

Jest to konkurs dla młodzieży towarzyszący Nagrodzie im. Ryszarda Kapuścińskiego za Reportaż Literacki, który corocznie od 2010 roku odwołuje się do zbioru reportaży patrona „Busz po polsku”. Uczestnicy Konkursu mogli zgłaszać prace literackie, fotograficzne, filmowe i dźwiękowe, które mogły mieć dowolną formę artystyczną, ale musiały mieć charakter dokumentalny.

„ATAK NA PROCHOWNIĘ”

„Atak na Prochownię” to program wspierający rozwój młodzieżowych inicjatyw edukacyjnych i kulturalnych. SCEK udostępnia przestrzeń na realizację mini-projektów – inicjatyw tematycznych, które są odpowiedzią na potrzeby i zainteresowania młodych ludzi z Warszawy. Zapraszamy młodzież w wieku 13-19 lat do zgłaszania swoich pomysłów na wydarzenia, akcje w przestrzeni miejskiej, happeningi, spotkania, przedsięwzięcia animacyjne, wystawy, programy edukacyjne i wszystko co kiełkuje w umysłach młodych ludzi ale jeszcze nie przybrało odpowiedniej formy. Młodzież sama decyduje o formie realizacji swojej inicjatywy.

Zdjęcia: Archiwum SCEK

PAŁAC MŁODZIEŻY W WARSZAWIE

Nazwa placówki:

pałac młodzieży

Typ placówki:

Śródmieście

Dzielnica:

www.pm.waw.pl

Strona internetowa:

Dane placówki:

Plac Defilad 1, 00-901 Warszawa

Adres:

22 656 70 23, info@pm.waw.pl

Kontakt:

Misja i opis placówki:

Pałac Młodzieży w Warszawie jako placówka wychowania pozaszkolnego rozpoczął działalność 5 kwietnia 1955 roku. Z założenia miał skupiać dzieci wyróżniające się dobrymi wynikami w nauce i wzorowym zachowaniem, jednak z czasem formuła ta została zmieniona i zaczęto przyjmować dzieci chcące rozwijać swoje zainteresowania. Dziś Pałac Młodzieży to trzynaście pracowni (artystycznych, sportowych, technicznych i naukowych), kilka tysięcy uczestników, 80 instruktorów. Bogata i różnorodna oferta zajęć Pałacu jest stale modyfikowana w zależności od potrzeb środowiska, nastawiona na indywidualny i społeczny rozwój każdego wychowanka. Profesjonalna kadra pedagogiczna sprawia, że realizowane w placówce programy oraz sposoby i formy ich realizacji są atrakcyjne dla uczestników o różnych potrzebach edukacyjnych.
Pałac Młodzieży jest organizatorem licznych konkursów, wystaw, koncertów i przedstawień. Uczestnicy zajęć prowadzonych w placówce zdobywają laury w konkursach o zasięgu warszawskim, ogólnopolskim i międzynarodowym.
Placówka tworzy wychowankom możliwości rozwoju, kształtowania zainteresowań i rozwijania zdolności pod opieką przyjaznej i wykwalifikowanej kadry w bezpiecznym miejscu.

Zajęcia dla indywidualnych uczestników:

- szkoła podstawowa
- gimnazjum
- szkoła ponadgimnazjalna

Oferta dla środowiska lokalnego:

- wystawy, koncerty, spektakle,

Promocja twórczości dzieci, młodzieży, nauczycieli:

- konkursy, publikacje
- informacje o twórczości dzieci, młodzieży za pośrednictwem strony internetowej PM oraz profilu na portalu społecznościowym FB.

Wiodące działania:

„WARSZAWA MOJA STOLICA”

Cieszący się niezmiennie od lat wielką popularnością Ogólnopolski Konkurs Plastyczny pt. „WARSZAWA MOJA STOLICA” to jedna z imprez o najdłuższej historii spośród organizowanych przez Pałac Młodzieży. W 2016 roku odbędzie się już jej 31 edycja. Konkurs ten ma na celu zainteresowanie stolicą Polski - jej historią, architekturą, zabytkami, jak również rozwijanie wyobraźni i wrażliwości estetycznej uczestników oraz prezentację dziecięcej i młodzieżowej twórczości plastycznej. Co roku na konkurs napływa ponad sto tworzonych w różnych technikach prac plastycznych z całej Polski, spośród których składające się z profesjonalistów jury wyłania laureatów konkursu. Zwycięskie prace prezentowane są na wystawie w Ogrodzie Zimowym Pałacu Młodzieży.

„TAŃCOWISKO”

TAŃCOWISKO to wojewódzki przegląd tańca, który obchodzi już 10 lecie swojego istnienia. W przeglądzie biorą udział formacje taneczne z Warszawy i okolic, prezentując układy w różnorodnych technikach tanecznych. Pokazy organizowane są w dwóch kategoriach wiekowych. Przegląd pozwala na doskonalenie umiejętności tanecznych uczestników, umożliwia konfrontację dorobku artystycznego dziecięcych i młodzieżowych grup tanecznych z Mazowsza. Taneczne spotkanie stwarza możliwość wymiany pomysłów i doświadczeń w zakresie pracy z zespołami oraz nawiązywania współpracy między ośrodkami kultury. Jednym z najważniejszych elementów przeglądu jest tworzenie przez wszystkich uczestników wspólnej choreografii. Dzięki temu działaniu możliwe jest stworzenie różnorodnej stylistycznie mozaiki tanecznej.

WOJEWÓDZKI KONKURS WIEDZY O LESIE

Pałac Młodzieży we współpracy z Nadleśnictwem Jabłonna już od ponad 18 lat organizują WOJEWÓDZKI KONKURS WIEDZY O LESIE. Biorą w nim udział uczniowie klas IV - VI szkół podstawowych województwa mazowieckiego, którzy muszą wykazać się wiedzą z zakresu biologii, geografii, ochrony przyrody, ekologii, biocenozy lasu, wiedzą o parkach narodowych oraz wiadomościami z przewodników o lesie. W etapie eliminacyjnym prezentują swoje prace, które często mają formę albumów bogatych w ilustracje i fotografie przyrodnicze przedstawiających opisywane zjawisko przyrodnicze. Do finału trafiają najbardziej interesujące nie tylko pod względem treści, ale często także niezwykle piękne artystycznie prace. Konkurs oprócz niezaprzeczalnych walorów edukacyjnych, uwrażliwia młodzież na przyrodę i jej piękno.

Inne autorskie działania w obszarze edukacji kulturalnej:

DZIEŃ TAŃCA

Dzień Tańca już od lat jest jedną z ważniejszych pozycji w kalendarzu imprez artystycznych Pałacu Młodzieży. Co roku późną wiosną wszystkie specjalności taneczne (taniec nowoczesny, taniec towarzyski, folk, taniec jazzowy) prezentują efekty swojej pracy. Początkowo Dni Tańca odbywały się w ogromnej sali sportowej Pałacu Młodzieży, ale od dwóch lat kilkuset młodych tancerzy prezentuje się na gościnnej scenie Teatru Lalka. Przez lata występom towarzyszyły warsztaty taneczne i w tym roku po krótkiej przerwie organizatorzy zamierzają ponownie wrócić do tej formuły. W ten sposób Dzień Tańca będzie nie tylko okazją do zaprezentowania siebie i swojego dorobku, ale także do wymiany doświadczeń, pomysłów i inspiracji artystycznych oraz zdobycia umiejętności w nowych technikach tańca.

MIĘDZYNARODOWY TURNIEJ PM CUP

Gimnastyka artystyczna jest wyjątkową, bo niezwykle mocno związaną ze sztuką dyscypliną sportu, która łączy w sobie elementy baletu, gimnastyki, tańca i umiejętności posługiwania się przyborami. „Sukcesu nie mierzy się liczbą pucharów, ale tym, jaki dystans musiałaś przebyć, aby dotrzeć w miejsce, w którym jesteś stamtąd, gdzie byłaś" - to motto organizowanego przez Pałac Młodzieży Międzynarodowego Turnieju PM CUP w gimnastyce artystycznej. Co roku niemal 200 zawodniczek z wielu krajów: Polski, Ukrainy, Rosji, Czech, Słowacji, Litwy, Belgii, Niemiec i Chorwacji zmaga się ze sobą w tej najpiękniejszej dyscyplinie sportu.

„CZTERY ŻYWIOŁY"

Projekt Cztery Żywioły został zainicjowany podczas obozów wakacyjnych organizowanych przez Pałac Młodzieży w Pieczarkach w 2015 roku i był kontynuowany w ciągu roku szkolnego. Uczestnicy Pracowni Tańca Nowoczesnego Show poznawali różne style tańca podczas regularnych zajęć, warsztatów ze specjalistami oraz zajęć w czasie obozu. Do pokazu przygotowali nie tylko choreografie, które w większości tworzyli sami, pracując w tak zwanych miniformacjach tanecznych. Uczestnicy Pracowni Sztuki Dekoracyjnej wykonali samodzielnie prace inspirowane tematem, które złożyły się na wystawę. Zaprojektowali i samodzielnie wykonali kolekcję kostiumów tematycznych, które zostały pokazane podczas finału pokazów tanecznych. W projekcie wzięli udział uczestnicy zajęć Pałacu Młodzieży z Pracowni Ekosztuki i Tkaniny Artystycznej, Pracowni Sztuki Dekoracyjnej i Pracowni Tańca Nowoczesnego Show.

Zdjęcia: Archiwum PM

Nazwa placówki:	**PAŃSTWOWE OGNISKO ARTYSTYCZNE**
Dzielnica:	**Śródmieście**
Strona internetowa:	**www.poa.waw.pl**
Dane placówki:	
Adres:	**ul. Nowolipie 4, 00-150 Warszawa**
Kontakt:	**tel: 22 635 1960, email: art_ognisko@poa.waw.pl**
Misja i opis placówki:	Państwowe Ognisko Artystyczne jest samorządową placówka artystyczną, działającą na rzecz edukacji artystycznej – plastycznej i muzycznej – dzieci i młodzieży. Wspiera i doskonali uzdolnienia artystyczne, uczy warsztatu i pobudza do kreatywności w różnych dziedzinach sztuki. Inspiruje i pomaga w realizacji projektów i wszelkich artystycznych inicjatyw uczestników, promując ich dokonania w środowisku lokalnym. Dba o najwyższe edukacyjne standardy poprzez dobrze przygotowaną kadrę pedagogów, aktywnych zawodowo artystów, pasjonatów w swoich dziedzinach. Zapewnia odpowiednio wyposażony warsztat twórczy, dopasowany do potrzeb uczestników, z uwzględnieniem najnowszych środków artystycznego wyrazu. Działa na rzecz przełamywania barier w dostępie do edukacji artystycznej osób niepełnosprawnych współpracując z podmiotami zewnętrznymi w realizacji autorskich form edukacji muzycznej i plastycznej. Pracy edukacyjnej POA towarzyszy troska o kształcenie w duchu poszanowania wartości, wrażliwości na drugiego człowieka, tolerancji i zrozumienia dla inności i niepełnosprawności oraz kształtowania postaw prospołecznych. Placówka działa w systemie zorganizowanych pracowni artystycznych, plastycznych i muzycznych, prowadzi zajęcia warsztatowe, organizuje wystawy, konkursy, koncerty. Swoją misję realizuje w oparciu o wytyczne Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, na bazie autorskich programów.
Zajęcia dla uczestników: indywidualnych	- szkoła podstawowa - gimnazjum - szkoła ponadgimnazjalna
Oferta dla środowiska lokalnego:	- wystawy, koncerty, pikniki artystyczne
Promocja twórczości dzieci, młodzieży, nauczycieli:	- koncerty, wystawy

Wiodące działania:

EDUKACJA ARTYSTYCZNA

POA kształci dzieci i młodzież pragnącą rozwijać swoje uzdolnienia i realizować artystyczne pasje. Zajęcia odbywają się w profesjonalnych, w pełni wyposażonych na potrzeby warsztatów pracowniach: rysunku i malarstwa, rzeźby, ceramiki, tkaniny, biżuterii, witrażu oraz projektowania i grafiki komputerowej a także salach muzycznych, pod okiem wykwalifikowanej kadry nauczycieli – czynnych zawodowo artystów. W dziale muzycznym dzieci i młodzież mogą rozwijać swoje umiejętności w grze na instrumentach takich jak fortepian, keyboard czy gitara, a w sekcji wokalnej pracować nad emisją głosu i interpretacją piosenki.

WYSTAWY SŁUCHACZY, KONKURSY, OTWARTE KONSULTACJE

Placówka organizuje otwarte konsultacje plastyczne i korekty prac wszystkich, szczególnie młodzieży, która deklaruje chęć rozwijania swoich zainteresowań na studiach plastycznych. Raz w miesiącu organizuje wernisaże i wystawy przybliżające sztukę profesjonalistów uczestnikom zajęć oraz lokalnej społeczności. To samo dotyczy koncertów z okazji pierwszego dnia wiosny, na których to młodzież z Działu Muzycznego gra i śpiewa znane przeboje. Swoich słuchaczy POA motywuje do udziału w Konkursie pracy miesiąca, w którym cyklicznie co miesiąc wyłaniany jest zwycięzca w głosowaniu wewnętrznym oraz zewnętrznym - internetowym.
Co roku w maju we wnętrzach Państwowego Ogniska Artystycznego organizowane są działania artystyczne w *Noc Muzeów*. W czerwcu POA organizuje święto na Nowolipiu, związane z końcem roku szkolnego i podsumowaniem prac naszych uczestników. Wydarzeniu towarzyszy koncert, wernisaż, często atrakcje dodatkowe, które poza sztuką interesują młodzież i lokalną społeczność.

Inne autorskie działania w obszarze edukacji kulturalnej:

Autorski projekt POA, zrealizowany w ramach obchodów rocznicy wybuchu powstania w getcie warszawskim nosił tytuł: *„Artystyczne podwórko w historycznych granicach Getta”*. Całość wydarzenia miała charakter edukacyjno-artystycznego pikniku, na którym lekcja historii przeplatała się z edukacją plastyczno-muzyczną. Uczestniczyła w nim wybrana młodzież z lokalnych szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Projekt był artystyczną opowieścią o tym, co wydarzyło się w granicach naszych podwórek 70 lat temu. W czasie akcji młodzież mogła zapoznać się z technikami ceramiki, malarstwa i rysunku, planowania przestrzennego, wziąć udział w interaktywnej lekcji historii sztuki i nauce tradycyjnych tańców żydowskich. Piknik był wstępem i inauguracją projektu. Kolejnym etapem był konkurs plastyczny dla uczniów warszawskich szkół, którego głównym celem było skierowanie uwagi dzieci i młodzieży na bogatą historię dzielnicy i jej kulturowe dziedzictwo. Wystawa prac laureatów konkursu była podsumowaniem projektu, skupiła uczestników wydarzenia i zaproszoną lokalną społeczność. Podczas wernisażu zaprezentowany został także reportaż z dnia pikniku edukacyjno-artystycznego *„Artystyczne podwórko w historycznych granicach Getta”*.

Zdjęcia:
Katarzyna Lisowska-Byster

Nazwa placówki:	**BIELAŃSKIE CENTRUM EDUKACJI KULTURALNEJ**
Typ placówki:	**Pozaszkolna Placówka Specjalistyczna**
Dzielnica:	**Bielany**
Strona internetowa:	**www.centrumszegedynska9a.pl**
Dane placówki:	
Adres:	**ul Szegedyńska 9a, 01-957 Warszawa**
Kontakt:	**22 834 52 59, sekretariat@centrumszegedynska9a.pl**
Misja i opis placówki:	**Bielańskie Centrum Edukacji Kulturalnej** jest placówką oświatowo-wychowawczą działającą od 2009 roku w systemie edukacji pozaszkolnej. Podstawą działalności programowej BCEK jest edukacja kulturalna dzieci i młodzieży, a także wspieranie bielańskich szkół w realizacji projektów i programów edukacji artystycznej i kulturalnej. BCEK podejmuje działania mające na celu stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi młodego człowieka, organizowanie zajęć pozalekcyjnych zgodnie z jego zainteresowaniami, poszerzenie dostępu młodzieży do kultury, pobudzenie aktywności twórczej w przestrzeni kultury, wykreowanie warunków sprzyjających nowoczesnej edukacji kulturalnej i artystycznej. Zgodnie z misją placówki BCEK rozwija zainteresowania artystyczne młodych ludzi. Przygotowuje ich do czynnego udziału w życiu kulturalnym i aktywnego, zespołowego i samodzielnego kreowania sztuki. Oferta BCEK skierowana jest do dzieci i młodzieży od 6 do 20 lat; realizowanych jest 17 form zajęć stałych i okresowych w 40 grupach.
Zajęcia dla uczestników: indywidualnych	- przedszkole - szkoła podstawowa - gimnazjum - szkoła ponadgimnazjalna
Zajęcia edukacyjne dla grup/klas	- przedszkole - szkoła podstawowa - gimnazjum - szkoła ponadgimnazjalna
Oferta dla środowiska lokalnego:	- wystawy, koncerty, spektakle, konferencje i inne
Wspólne projekty z przedszkolami/szkołami:	- przedszkola - szkoły podstawowe - gimnazja - szkoły ponadgimnazjalne

- festiwale, konkursy, przeglądy, publikacje
- wystawy, dni otwarte, strona

Promocja twórczości dzieci, młodzieży, nauczycieli:

Wiodące działania:

MIKROFON DLA KAŻDEGO

„Mikrofon dla każdego”
Konkurs wokalny dla dzieci i młodzieży, mający na celu podniesienie kultury muzycznej środowiska Bielan oraz rozwijanie indywidualnych zainteresowań i uzdolnień dzieci i młodzieży. W 2016 roku odbyła się XIV jego edycja. Konkurs kończy się koncertem finałowym w wykonaniu wyłonionych laureatów.

CYKL KONCERTÓW EDUKACYJNYCH

Od 2014 roku BCEK realizuje cykl koncertów edukacyjnych, m. in.:

Koncert pieśni patriotycznych *O roku ów!* przywołujący rocznice: 100. rocznica wymarszu Pierwszej Kadrowej oraz 100. rocznica wybuchu I wojny światowej, 75. rocznica napaści Niemiec na Polskę, 70. rocznica bitwy o Monte Cassino, 70. rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego

Koncerty kolęd *Jest taki dzień…*

Koncert walentynkowy *Czy ten Pan i ta Pani są w sobie zakochani?*

Koncert z okazji rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja *Staropolskim obyczajem*

Koncert z okazji rocznicy Powstania Warszawskiego *Chwała poległym, wolność żywym*

W koncertach obok artystów profesjonalnych występuje młodzież z Zespołu Wokalnego MAT.

Inne autorskie działania w obszarze edukacji kulturalnej:

BAM:
BIELAŃSKA AKADEMIA MARZEŃ

BAM czyli *Bielańska Akademia Marzeń*
BAM to interdyscyplinarny projekt artystyczno-edukacyjny, oparty był na różnorodności metod artystycznych i pedagogicznych stosowanych przez BCEK. W ramach projektu zrealizowano warsztaty taneczne *Wytańczyć marzenia* zakończone występem formacji tanecznej, a prace wykonane na warsztatach plastycznych w pracowni malarstwa i rysunku, pracowni witrażu oraz *Fabryce drobiazgów* zaprezentowane zostały na wystawach i instalacjach. Najmłodsi uczestnicy zajęć *Teatru na patyku* wzięli udział w konkursie na wymarzoną zabawkę. Warsztaty filmowe zakończyły się prezentacją etiudy filmowej, zaś studio nagrań zrealizowało płytę promocyjną. Imprezę finałową uświetnił koncert zespołu wokalnego MAT i zespołu instrumentalnego, pokaz mody i wspólne budowanie *Pociągu do przyszłości.*

Zdjęcia:
Lech Celejewski

Nazwa placówki:	**MŁODZIEŻOWY DOM KULTURY „OCHOTA”**
Dzielnica:	**Ochota**
Strona internetowa:	**www.mdkochota.edu.pl**
Dane placówki:	
Adres:	**02-348 Warszawa, ul. Rokosowska 10**
Kontakt:	**22 8222895, dyrekcja@mdkochota.edu.pl**
Misja i opis placówki:	Młodzieżowy Dom Kultury „Ochota” jest placówką od ponad 60 lat (od 1955 roku) trwale wpisaną w krajobraz i przestrzeń kulturalną dzielnicy. Obecnie MDK skupia blisko 500 wychowanków, dzieci i młodzież w wieku od 3 do 19 lat, którzy w niepowtarzalnej, ciepłej i inspirującej atmosferze, stwarzanej w placówce przez doskonałą, kreatywną kadrę pedagogiczną, rozwijają swoje talenty i pasje, osobowość i wrażliwość. Dzięki doskonałej współpracy z władzami dzielnicy od roku 2010 placówka mieści się w pięknym, nowoczesnym budynku, co pozwala na rozwijanie oferty i coraz bardziej atrakcyjnych form pracy. Obecnie w MDK działają 73 grupy zajęć stałych w pracowniach: tanecznej, teatralnej, plastycznej, muzycznej, sportowej, klubowej i warsztatowej. Pracownia imprez organizuje rocznie ponad 200 imprez dla ok. 30 tys. osób – wychowanków i środowiska lokalnego. MDK jest też ważnym partnerem samorządu terytorialnego, całego środowiska lokalnego – organizatorem i gospodarzem imprez, spotkań, konferencji i innych wydarzeń organizowanych przez inne podmioty działające w środowisku. Corocznie w placówce organizowany jest stały punkt akcji *Lato i Zima w Mieście* oraz dwa letnie obozy profilaktyczne: artystyczny i ogólnorozwojowy dla liderów młodzieżowych. Aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi umożliwia wykorzystanie ich potencjału dla rozszerzenia możliwości różnorakich działań na rzecz dzieci i młodzieży – kulturalnych i wychowawczo-profilaktycznych – oraz całego środowiska poprzez coroczny partnerski udział w wielu projektach NGO.
Zajęcia dla indywidualnych uczestników:	- przedszkole - szkoła podstawowa - gimnazjum - szkoła ponadgimnazjalna
Zajęcia edukacyjne dla grup/klas:	- przedszkole - szkoła podstawowa - gimnazjum - szkoła ponadgimnazjalna
Oferta dla środowiska lokalnego:	- wystawy, koncerty, spektakle, konferencje, warsztaty, imprezy - interaktywne integracyjne imprezy rodzinne/międzypokoleniowe - realizacja projektów w partnerstwie z NGO (m. in. w ramach Lokalnego Systemu Wsparcia „Razem z Ochotą”) i innymi podmiotami

Wspólne projekty z przedszkolami/szkołami:

- przedszkola
- szkoły podstawowe
- gimnazja
- szkoły ponadgimnazjalne

Promocja twórczości dzieci, młodzieży, nauczycieli w środowisku lokalnym:

- konkursy, przeglądy, publikacje (drukowane, wirtualne – na stronie www i profilu placówki na Facebooku – i multimedialne), wystawy;
- koncerty okolicznościowe i tematyczne, prezentacja dorobku w imprezach zewnętrznych różnego szczebla i dla różnych grup odbiorczych;
- corocznie: wielokrotne prezentacje musicali profilaktycznych;
- coroczny tydzień teatralny w MDK;
- coroczna Gala Talentów „Poczwary MDK";
- prezentacja dobrych praktyk na międzynarodowych seminariach Fundacji Batorego (krajowych i zagranicznych)

Publikacje; materiały edukacyjne, scenariusze:

- miesięcznik młodzieżowy „Korniszon", wydawany nieprzerwanie od 2004 roku (dotychczas 85 numerów)
- 4 tomy książki „Po Drugiej Stronie Lustra" – zbioru autorskich młodzieżowych scenariuszy spektakli profilaktycznych i dobrych praktyk w zakresie edukacji rówieśniczej poprzez działania teatralne
- zbiór autorskich scenariuszy musicali profilaktycznych stworzonych w MDK (w przygotowaniu)
- cykliczna współpraca z Biurem Edukacji i SCEK w opracowaniu publikacji w ramach WPEK
- liczne publikacje w biuletynie „ArkA" Fundacji Batorego (wydanie polskie, rosyjskie, bułgarskie)

Wiodące działania:

DZIECIĘCY MUSICAL PROFILAKTYCZNY

Musicale profilaktyczne tworzone są w MDK „Ochota" od 2005; od 2007 w placówce działa stała grupa musicalowa „Dream Team", skupiająca kilkudziesięciu uczestników w wieku 8-18 lat. Każde kolejne widowisko powstaje stopniowo w ciągu roku szkolnego podczas zajęć z różnymi specjalistami. Scenariusz piszą uczestnicy na zajęciach z instruktorem teatralnym, na których też rodzi się kształt sceniczny musicalu, budowanego zazwyczaj na bazie znanych baśni, ale modyfikowanych, aktualizowanych i twórczo przetwarzanych. Na zajęciach z choreografami uczestnicy tworzą układy taneczne, wizualizujące treści wypracowane na zajęciach teatralnych, a tańczone do piosenek, które opanowują na zajęciach wokalnych. Uczestniczą w warsztatach profilaktycznych (wspólnie formułując konstruktywne przesłanie każdego musicalu) i interpersonalnych (ucząc się wzajemnej akceptacji i współpracy) oraz tekstowych (próbując swoich sił w tworzeniu tekstów piosenek). Do tej pory grupa stworzyła 12 musicali, każdy z nich jest wystawiany wielokrotnie dla środowiska lokalnego i grup szkolnych. Wychowankowie wyjeżdżają też na obozy profilaktyczno-artystyczne, organizowane we współpracy z warszawskim oddziałem Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii.

Niezależny Miesięcznik Młodzieży w Każdym Wieku „KORNISZON”

Redakcja **Niezależnego Miesięcznika Młodzieży w Każdym Wieku „Korniszon”**, wydawanego od 2004 (dotychczas 84 numery) skupia corocznie kilkadziesiąt osób, uczniów kilkunastu ochockich i warszawskich szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadpodstawowych. Gazetka służy promowaniu dziecięcej i młodzieżowej twórczości i inicjatyw artystycznych oraz konstruktywnego, opartego na stabilnych wartościach stylu życia, porusza tematy ważne, aktualne i bliskie młodzieży, bo przez nią samą wybierane; prezentuje model pozytywnego, nieagresywnego dziennikarstwa, poszukującego wartości i sensu we wszystkich przejawach naszego życia, co stanowi o jej walorach wychowawczych (i dla młodych redaktorów, i dla czytelników). Od 2007 roku we współpracy z PTZN redakcja realizuje program rówieśniczej edukacji obywatelskiej (także patriotycznej, samorządowej i historycznej), opartej na działaniach dziennikarskich w środowisku lokalnym we współpracy ze strukturami samorządu terytorialnego i innymi podmiotami społeczeństwa obywatelskiego, działającymi na terenie dzielnicy Ochota i Warszawy.

EDUKACYJNE KONCERTY TEMATYCZNE

Od kilku lat w MDK organizowane są regularnie cykliczne **edukacyjne koncerty tematyczne** dla wychowanków, rodziców i środowiska lokalnego. Są one ważnym elementem edukacji kulturalnej w placówce, mają bowiem charakter kawiarenki artystycznej i stanowią nawiązanie do najlepszych tradycji polskiego kabaretu międzywojennego. Dotyczą zazwyczaj ważnych dla kultury polskiej wydarzeń i rocznic, prezentują dorobek wybitnych twórców, nie są jednak tylko eventami okolicznościowymi, bo każdy z nich niesie ważne, uniwersalne przesłanie, każdy stanowi nie tylko przeżycie artystyczne, ale także skłania słuchaczy do refleksji o świecie, życiu, ludziach, wartościach. Ostatnim z nich w 2016 roku był koncert piosenek Jeremiego Przybory „Stacyjka Zdrój”. Koncerty powstają w ścisłej współpracy różnych sekcji działających w MDK – wokalnych, muzycznych, tanecznych, teatralnych i plastycznych, są więc także działaniem integrującym wychowanków i zespół pedagogiczny oraz scalającym różnorakie obszary działalności placówki w spójną całość.

Inne autorskie działania w obszarze edukacji kulturalnej:

- interdyscyplinarne konkursy dzielnicowe: „Przyszłość Spełnionych Marzeń” (dla szkół, dotychczas 15 edycji) i „Co pika w sercu smyka” (dla przedszkoli, 11 edycji)
- konkurs „Moja Zabawka” (25 edycji)
- konkurs recytatorski „Mówidło” (4 edycje)
- przegląd artystyczny dzieci i młodzieży „Warszawo ma…” z okazji rocznicy Powstania Warszawskiego (druga edycja w roku szkolnym 2016/2017)
- stała od wielu lat oferta autorskich warsztatów artystycznych dla grup szkolnych (warsztat działań twórczych i warsztat arteterapii)

Zdjęcia:
Anna Gryglewicz
Joanna Karpińska
Archiwum MDK

MŁODZIEŻOWY DOM KULTURY im. Władysława. Broniewskiego

Nazwa placówki:

Śródmieście

Dzielnica:

www.mdk.waw.pl

Strona internetowa:

Dane placówki:

ul. Łazienkowska 7, 00-449 Warszawa
Miasteczko Przyrody: ul. Fabryczna 1/3, 00-446 Warszawa

Adres:

22 629 32 06, lazienkowska@mdk.waw.pl

Kontakt:

Misja i opis placówki:

W pracy placówki najważniejsze jest szeroko rozumiane przygotowanie młodych ludzi do aktywnego uczestnictwa we współczesnej kulturze. Równie ważne jest rozpoznawanie i opieka nad utalentowanymi młodymi ludźmi, którzy mogą się w przyszłości stać jej twórcami. Skrót: MDK na Łazienkowskiej rozumiany jest jako: **M**arzenia, **D**ziałania, **K**reacje.
MDK prowadzi zajęcia w pracowniach rysunku i malarstwa, plastyki, ceramiki, architektury i scenografii oraz dekoracji. W ofercie jest również gra na gitarze, hip-hop, teatr ruchu, fotografowanie i montaż filmowy, trening kreatywności, komunikacja wizualna, warsztaty dziennikarskie, wielokulturowe i ekologiczne. To tu działają m.in. FASOLKI, Śródmiejski Teatr Muzyczny czy Galeria Młodych Twórców „ŁAZIENKOWSKA". Placówka realizuje projekty międzynarodowe i lokalne: *Warszawska Energia – od poznania do EKO-działania* dla szkół i przedszkoli, Warszawskie Dni Energii, WikiRadio, Śródmiejski Festiwal Młodych Talentów, Galeria Rozwijania Talentów i Umiejętności, Święto Szarlotki i Święto Truskawki. Jest też współorganizatorem Festiwalu Sztuk MIASTO GWIAZD.

Zajęcia dla uczestników indywidualnych:

- przedszkole
- szkoła podstawowa
- gimnazjum
- szkoła ponadgimnazjalna

Zajęcia edukacyjne dla grup/klas:

- przedszkole
- szkoła podstawowa
- gimnazjum
- szkoła ponadgimnazjalna

Oferta dla środowiska lokalnego:

- wystawy, koncerty, spektakle, konferencje, warsztaty (edukacja ekologiczna, techniki plastyczne), imprezy, Festiwal Sąsiedzki „Wespół w zespół dla Solca", imprezy plenerowe: projekty przyrodnicze i ekologiczne

Wspólne projekty z przedszkolami/szkołami:	- przedszkola - szkoły podstawowe - gimnazja - szkoły ponadgimnazjalne
Promocja twórczości dzieci, młodzieży, nauczycieli:	konkursy, przeglądy, publikacje, warsztaty, wystawy, prezentacje sceniczne, prezentacja wykonanych działań praktycznych, interaktywne prezentacje, konferencje dla nauczycieli, stoisko edukacyjne podczas Dzielnicowych Dni Recyklingu, prezentacje w Ogrodzie Sztuk podczas Targów Edukacyjnych „Perspektywy", audycje WikiRadia MDK i nagrania w formie podkastów i in.
Publikacje; materiały edukacyjne, scenariusze:	„Zielony Certyfikat – placówka oświatowa jako ośrodek zrównoważonego rozwoju", przewodnik cz. 2, Warszawa 2007 „Warszawa Stolicą Czystości", materiały edukacyjne dla nauczycieli – uczestników programu „Wspieranie edukacji ekologicznej w placówkach oświatowych m.st. Warszawy", Warszawa 2009, 2010 folder „5 lat Śródmiejskiego Festiwalu Młodych Talentów", Warszawa 2009 monografia „Młodzieżowy Dom Kultury im. Wł. Broniewskiego 1952-2012", Warszawa 2012 Program „Warszawska Energia – od poznania do EKO-działania", Warszawa 2013, uzupełnienia w kolejnych latach (segregator z płytą CD i planszami dydaktycznymi oraz zeszytami I-VI) Gry dydaktyczne: dla przedszkoli: „Energetyczne Koło Fortuny", „Z energią po Warszawie!", dla klas 1-3: „Loteryjka – W świecie energii", „Klucze do EKO-domku"; dla klas 4-6: „Zimno, gorąco", „Odkryj energię!"; dla gimnazjum: „Zimno, gorąco" folder „10 lat Śródmiejskiego Festiwalu Młodych Talentów", Warszawa 2016
Wiodące działania: **ŚRÓDMIEJSKI TEATR MUZYCZNY**	**Śródmiejski Teatr Muzyczny** działa w MDK od 2009r. W zespole wokalno-tanecznym występują głównie uczniowie śródmiejskich gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, w tym uczestnicy wszystkich edycji Śródmiejskiego Festiwalu Młodych Talentów. W każdym sezonie działa w zespole około 40 osób. Zespół współpracuje ze Stowarzyszeniem Autorów ZAiKS, pielęgnując zasady prawa autorskiego. W tym celu nawiązana została współpraca z agencjami reprezentującymi autorów hitów muzycznych: MTI New York, The Really Useful Group Ltd. London, The Rodgers & Hammerstein Organization. Spektakle ŚTM to: „Lato Miłości", „MUSICAL ALL THE TIME", „Siedzieliśmy na dachu czyli rzecz chyba o miłości", „Jesus Christ Superstar", „Grease", „Miss Saigon School Edition" (spektakl został nagrodzony Warszawską Nagrodą Edukacji Kulturalnej w 2016 roku), „Skrzypek na Dachu". W przygotowaniu „Footloose".

Galeria Rozwijania Umiejętności i Talentów została powołana do życia w 2013 r. Projekt powstał z myślą o stworzeniu młodym ludziom miejsca, gdzie będą mogli korzystać z alternatywnych form szkolenia w obszarze szeroko rozumianej edukacji artystycznej i dziennikarskiej. Zajęcia mają charakter warsztatowy, prowadzone są metodami interaktywnymi, projektowo, z naciskiem na rozwój praktycznych umiejętności i współpracę z wieloma instytucjami artystyczno-kulturalnymi, krajowymi i międzynarodowymi (m.in. Międzynarodowym Instytutem Demokracji, Fundacją im. Stefana Batorego, wydawnictwem Perspektywy Press, Telewizją Fokus, TV Południe, Akademią Sztuk Pięknych w Warszawie) w formie otwartych spotkań oraz uczestnictwa w wydarzeniach edukacyjno-artystycznych (np. Salonie Szkolnictwa Artystycznego w ramach Międzynarodowych Targów Edukacyjnych PERSPEKTYWY, Interdyscyplinarnym Festiwalu Sztuk w Żyrardowie, czy w działaniach Wizytującej Akademii Sztuk). Zajęcia kierowane są do zorganizowanych grup młodzieży ponadgimnazjalnej. Poszerzają wiedzę z zakresu sztuki dziennikarskiej, fotografii i filmu, komunikacji wizualno-medialnej i treningu kreatywności, doskonalą umiejętność pisania tekstów dziennikarskich, fotografowania, tworzenia animacji filmowych, projektowania. Na zakończenie roku szkolnego uczestnicy przedstawiają efekt całorocznych działań w postaci wystawy, publikacji czy innej artystycznej prezentacji.

GALERIA ROZWIJANIA UMIEJĘTNOŚCI I TALENTÓW

Inne autorskie działania w obszarze edukacji kulturalnej:

Program „Warszawska Energia – od poznania do działania” to program edukacji ekologicznej dla dzieci i młodzieży w wieku 5-13 lat, opracowany przez zespół nauczycieli MDK w ramach „Planu zrównoważonego zużycia energii dla Warszawy w perspektywie do 2020 r.” (SEAP) we współpracy z Biurem Infrastruktury Urzędu m. st. Warszawy. Jest kolejnym istotnym elementem programu edukacji ekologicznej „Wspieranie edukacji ekologicznej w placówkach oświatowych m. st. Warszawy”. W ciekawy, interaktywny sposób zachęca dzieci i młodzież do aktywnego rozwiązywania problemów życia codziennego związanych z wykorzystaniem energii i wdrażania tych rozwiązań w najbliższym środowisku. Głównym celem programu jest uświadomienie znaczenia energii w codziennym życiu oraz przekazanie wiedzy na temat jej oszczędzania i możliwości pozyskiwania ze źródeł odnawialnych, a także nauka racjonalnego z niej korzystania w domu, przedszkolu, szkole. Program jest realizowany w czterech pakietach dla grup wiekowych: przedszkola, klasy 1-3 i 4-6 szkoły podstawowej oraz gimnazjum. Co roku, w kolejnych edycjach programu (2013/14, 2014/15, 2015/16) uczestniczy około 100 placówek ze wszystkich warszawskich dzielnic, łącznie ponad dwa tysiące osób. Nauczyciele mają zapewnione szkolenia i bogate materiały edukacyjne, w tym zestawy badawcze i gry dydaktyczne.

Program „Warszawska Energia – od poznania do działania”

Zdjęcia: Tomek Truszkowski

Nazwa placówki:	**MŁODZIEŻOWY DOM KULTURY im. Marii Gwizdak**
Dzielnica:	**Bielany**
Strona internetowa:	**http://www.mdkandersena.pl**
Dane placówki:	
Adres:	**ul. H. Ch. Andersena 4**
Kontakt:	**022 835 93 47, sekretariat@mdkandersena.pl**
Misja i opis placówki:	Młodzieżowy Dom Kultury im. Marii Gwizdak w Warszawie, powołana w 1959 r, jako Dom Kultury Dzieci i Młodzieży, od 2002 r. nosi imię pierwszego dyrektora MDK, Marii Gwizdak. Placówka realizuje zadania edukacyjne, wychowawcze, kulturalne, profilaktyczne, opiekuńcze, prozdrowotne, rekreacyjne i sportowe poprzez prowadzenie zajęć wspierających rozwój dzieci i młodzieży, mających na celu rozwijanie zainteresowań, uzdolnień, doskonalenie umiejętności oraz pogłębianie wiedzy, kształtowanie umiejętności spędzania wolnego czasu, poszanowania dziedzictwa kulturowego regionu, kraju i innych kultur oraz poczucia własnej tożsamości, w szczególności narodowej, etnicznej i językowej, przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym. MDK organizuje zajęcia stałe, okresowe i okazjonalne (konkursy, przeglądy, wystawy, spektakle), wynikające z potrzeb środowiska lokalnego – w szczególności potrzeb emocjonalnych i psychofizycznych dzieci i młodzieży, w tym zajęcia integracyjne dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.
Zajęcia dla uczestników: indywidualnych:	- przedszkole - szkoła podstawowa - gimnazjum - szkoła ponadgimnazjalna
Zajęcia edukacyjne dla grup/klas:	- przedszkole - szkoła podstawowa
Oferta dla środowiska lokalnego:	- wystawy, koncerty, spektakle, - przegląd PATA, Integracyjny Bal Andrzejkowy
Wspólne projekty z przedszkolami/szkołami:	- przedszkola - szkoły podstawowe - gimnazja

- konkursy, przeglądy, zajęcia otwarte, dni otwarte
- plakaty, banery, artykuły w gazecie „Nasze Bielany” i na stronie internetowej MDK oraz „Bielany po godzinach”

Promocja twórczości dzieci, młodzieży, nauczycieli:

Wiodące działania:

PATA: PRZEGLĄD AMATORSKIEJ TWÓRCZOŚCI ARTYSTYCZNEJ

W 2017 r. odbędzie się już po raz jedenasty **Przegląd Amatorskiej Twórczości Artystycznej PATA** – impreza skierowana do osób niepełnosprawnych.
PATA ma charakter przeglądu, w którym uczestnicy z różnych placówek mają możliwość zaprezentowania swojego dorobku artystycznego oraz rozwijania swych pasji i uzdolnień poprzez wymianę doświadczeń i pomysłów, a przy tym doskonałej zabawy w niepowtarzalnej atmosferze.

ZDROWY I AKTYWNY TRYB ŻYCIA

ZDROWY I AKTYWNY TRYB ŻYCIA to projekt, mający na celu zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie, a także promocję zbilansowanego odżywiania połączonego z regularną aktywnością fizyczną. Spotkanie będzie oparte na założeniu, że aktywny styl życia jest przyjemny i przystępny finansowo dla wszystkich. Młodzież przygotuje kilka stoisk ze zdrową żywnością, a nauczyciel zajęć sportowych i tanecznych zaprezentuje ćwiczenia, które będą wykonywali wszyscy uczestnicy.

INTEGRACYJNY BAL ANDRZEJKOWY

INTEGRACYJNY BAL ANDRZEJKOWY – w dniu 26 listopada 2016 r. w siedzibie Młodzieżowego Domu Kultury im. M. Gwizdak odbył się bal andrzejkowy dla osób niepełnosprawnych. Uczestnikom niepełnosprawnym w czasie trwania balu towarzyszyli uczniowie szkół podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych z terenu Dzielnicy Bielany.

Inne autorskie działania w obszarze edukacji kulturalnej:

TEMATYCZNE PROJEKTY ARTYSTYCZNE

- **Projekty artystyczne związane z postacią Plastusia Marii Kownackiej** we współpracy z Radą Nadzorczą Warszawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej z siedzibą przy ul. Elbląskiej i Towarzystwem Przyjaciół Dzieci

WYSTAWY MALARSTWA I RYSUNKU

- **Organizowanie dużych wystaw malarstwa i rysunku dzieci** poza placówką: wystawy poświęcone twórczości H. C. Andersena w Mediatece Start-Meta przy ul. Szegedyńskiej i w galerii sali widowiskowej bielańskiego ratusza, wystawa na Rok Sienkiewiczowski „Śladami Stasia i Nel” w sali posiedzeń Rady Osiedla Wawrzyszew; organizowanie kameralnych wystaw promocyjnych na terenie pobliskich szkół podstawowych (październik 2016)

Zdjęcia: Archiwum MDK

Nazwa placówki:	**MŁODZIEŻOWY DOM KULTURY „MOKOTÓW”**
Dzielnica:	**Mokotów**
Strona internetowa:	**www.mdk-mokotow.pl**
Dane placówki:	
Adres:	**ul. Puławska 97, 02-595 Warszawa;** **Oddział przy ul. Odyńca 57, 02-644 Warszawa**
Kontakt:	**22 845-51-21; 22 845-17-04; mdkmok@edu.um.warszawa.pl** **Oddział przy ul. Odyńca 57: 22 844-23-55**
Misja i opis placówki:	Placówka mieści się w zabytkowym budynku dawnego Instytutu Moralnie Zaniedbanych Dzieci, którego projektantem był wybitny architekt warszawski Henryk Marconi. Jako Młodzieżowy Dom Kultury placówka istnieje od 1968 roku; od września 2011 r. wybrane zajęcia odbywają się również w Oddziale MDK przy ul. Odyńca 57. Poprzez zajęcia w stałych i okazjonalnych formach rozwija zainteresowania, uzdolnienia i talenty, uczy przezwyciężania trudności i pozytywnego myślenia. Zapewniają to indywidualne, twórcze metody działania w pracy i grupie oraz tworzenie sytuacji wychowawczych aktywizujących i sprzyjających rozwojowi osobowości. MDK realizuje bogatą ofertę zajęć, m.in. plastycznych (w tym także malarstwa, grafiki, tkaniny artystycznej, rzeźby i ceramiki), fotograficznych, muzycznych (umuzykalniających, instrumentalnych i wokalnych), tanecznych, teatralnych i kabaretowych, dziennikarskich, kulinarnych i innych.
Zajęcia dla indywidualnych uczestników:	- przedszkole - szkoła podstawowa - gimnazjum - szkoła ponadgimnazjalna
Zajęcia edukacyjne dla grup/klas:	- przedszkole - szkoła podstawowa - gimnazjum
Oferta dla środowiska lokalnego:	- wystawy, koncerty, spektakle, konferencje - imprezy plenerowe np.: „Widelcem po sztuce”, „Mokotów Dzielnicą Kultury”, „Mokotowski Festyn Wakacyjny”, „Mokotowskie Pożegnanie Lata”.
Wspólne projekty z przedszkolami/szkołami:	- przedszkola (44 przedszkola objęte specjalistycznymi zajęciami z języka angielskiego, umuzykalnienia z akompaniamentem – rytmika, tańca, gimnastyki korekcyjnej, plastyki, ceramiki)

Promocja twórczości dzieci, młodzieży, nauczycieli w środowisku lokalnym:

Wiodące działania:

- festiwale, konkursy, przeglądy, publikacje
- wystawy, promocja na stronie internetowej Dzielnicy Mokotów

„SZUKAMY NASTĘPCÓW FRYDERYKA CHOPINA"

- Współorganizacja Koncertu Muzycznego rozpoczynającego projekt „Szukamy Następców F. Chopina" (październik 2009r.) w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Symphonia.
- Organizacja Projektu Muzycznego związanego z Rokiem Chopinowskim „Szukamy Następców F. Chopina" pod honorowym patronatem Burmistrza Dzielnicy Mokotów.
- Współorganizacja Koncertu Muzycznego kończącego etap projektu „Szukamy Następców F. Chopina" (maj 2010); partnerzy: Stowarzyszenie *Symphonia*, Służewski Dom Kultury. Realizacja w postaci płyty CD Koncertu Muzycznego kończącego etap projektu „Szukamy Następców F. Chopina", partnerzy: Stowarzyszenie Symphonia

FESTIWAL TWÓRCZOŚCI ARTYSTYCZNEJ DZIECI I MŁODZIEŻY MOKOTOWA

Współorganizacja Festiwalu Twórczości Artystycznej Dzieci i Młodzieży Mokotowa (XII edycji do 2016r.), największej imprezy konkursowej dla środowiska dzieci i młodzieży Mokotowa. W ramach Festiwalu Młodzieżowy Dom Kultury realizuje konkursy: fotograficzny, gitarowy, chórów, plastyczny dla przedszkolaków, „na list o Mokotowie". Patronuje również w ramach Festiwalu „Muzycznemu Przeglądowi Przedszkolaków".

„GDZIE SĄ KWIATY Z TAMTYCH LAT…"

Organizacja wspólnie z Muzeum Niepodległości i Muzeum Wojska Polskiego Ogólnowarszawskiego Konkursu Chórów polskiej pieśni i piosenki patriotycznej „Gdzie są Kwiaty z tamtych lat…"

Inne autorskie działania w obszarze edukacji kulturalnej

Autorski projekt Młodzieżowego Domu Kultury Mokotów w zakresie edukacji kulturalnej polega m.in. na współpracy, zatrudnianiu specjalistów w zakresie muzyki, plastyki i ceramiki oraz oddelegowaniu do prowadzenia zajęć w mokotowskich placówkach oświatowych. MDK realizuje zajęcia w 44 mokotowskich przedszkolach i współpracuje ściśle z mokotowskimi szkołami.

- Festiwal „Mokotów dzielnicą kultury"
- Festiwal Twórczości Artystycznej Dzieci i Młodzieży Mokotowa
- Mokotowski Festyn Wakacyjny
- Konkurs Historyczny „Katyń - prawda i pamięć"

Zdjęcia: Archiwum MDK

Nazwa placówki:	**MŁODZIEŻOWY DOM KULTURY „MURANÓW” im. C.K. Norwida**
Dzielnica:	**Śródmieście**
Strona internetowa:	**www.mdk-muranow.waw.pl**
Dane placówki:	
Adres:	**00-178 Warszawa, ul. Stawki 10,**
Kontakt:	**tel: 22 635-01-40; tel/fax: 22 635-82-85, kultura@mdk-muranow.waw.pl**
Misja i opis placówki:	MDK ,,Muranów” jest jedną z pierwszych placówek zajęć pozaszkolnych w powojennej stolicy. Od sześćdziesięciu czterech lat niezmiennie służy dzieciom i młodzieży. Do nich adresuje program oparty na znajomości ich psychiki i potrzeb. Placówka jest organizatorem programów edukacyjnych, konkursów i festiwali. Wszystkie formy działań skupione są wokół szeroko pojętej kultury i sztuki. Nauczyciele MDK „Muranów” na bazie autorskich programów prowadzą warsztaty dla zorganizowanych grup szkolnych w ramach „Spotkań z kulturą” oraz zajęcia popołudniowe dla uczestników indywidualnych. Edukacja artystyczna, realizowana w placówce z zakresu plastyki, grafiki komputerowej, muzyki, teatru, tańca, animacji czytelnictwa i kultury materialnej oraz tradycji i obyczajów, odpowiada potrzebom młodego człowieka i środowiska lokalnego. Kadrę pedagogiczną stanowią obdarzeni talentem pedagogicznym wysokiej klasy specjaliści przygotowani do pracy z dziećmi i młodzieżą.
Zajęcia dla indywidualnych uczestników:	- przedszkole - szkoła podstawowa - gimnazjum - szkoła ponadgimnazjalna
Zajęcia edukacyjne dla grup/klas:	- przedszkole - szkoła podstawowa - gimnazjum - szkoła ponadgimnazjalna
Oferta dla środowiska lokalnego:	- wystawy, koncerty, spektakle - konkursy, imprezy rodzinne
Wspólne projekty ze szkołami:	- szkoły podstawowe - gimnazja - szkoły ponadgimnazjalne
Promocja twórczości dzieci, młodzieży, nauczycieli:	festiwale, konkursy, publikacje

Wiodące działania:

„NIE MA MURU NA MURANOWIE”

Od sześciu lat MDK realizuje autorski projekt edukacyjno-kulturowy „Nie ma muru na Muranowie”. Miejsce, w którym znajduje się placówka, zobowiązuje do bliższego poznania dziejów i kultury Muranowa i do podejmowania działań artystycznych, przełamujących różnice międzykulturowe i zbliżających młodzież różnych wyznań i różnego pochodzenia. U podstaw projektu leży potrzeba przekazywania młodym i starszym warszawiakom wiedzy na temat bogactwa kultur mniejszości narodowych, które przez wieki współtworzyły i wzbogacały ducha kultury i obyczaju stolicy. Kolejne edycje poświęcone były historii i kulturze Żydów polskich, mieszkańców Armenii, Węgier, Czech i Litwy. W ramach projektu organizowany jest konkurs plastyczny „Zachwyceni … - plastyczne impresje”, którego temat nawiązuje do charakterystycznych dla danej narodowości elementów kulturowych. Każdą edycję kończy uroczysta gala i podsumowanie całorocznych działań. Projekt cieszy się dużym zainteresowaniem w środowisku lokalnym, o czym świadczy aktywność i twórcze zaangażowanie dzieci i młodzieży oraz ich rodziców i opiekunów. Podczas realizacji projektu placówka stara się nawiązać współpracę z ambasadami, instytutami kultury, fundacjami przybliżanych w danym roku narodowości. Projekt jest realizowany pod patronatem Burmistrza Dzielnicy Śródmieście m. st. Warszawy, zaś finansowany częściowo przez władze dzielnicy, placówkę oraz partnerów projektu.

Inne autorskie działania w obszarze edukacji kulturalnej:

ŚRÓDMIEJSKI FESTIWAL MŁODYCH TALENTÓW

W ramach Śródmiejskiego Festiwalu Młodych Talentów „Uwierz w siebie i pokaż, co potrafisz” MDK „Muranów” organizuje konkursy: małych form teatralnych, recytatorski, plastyczny, literacki.

OTWARTA SCENA TETRALNA

PROJEKT „OTWARTA SCENA TETRALNA” - profesjonalnie wyposażona sala teatralna MDK na co dzień służy uczestnikom zajęć teatralnych i tanecznych; odbywają się w niej zajęcia: warsztatowe dla grup szkolnych, dla uczestników zajęć naborowych, a także imprezy wewnętrzne i zewnętrzne. Stąd trzy lata temu powstał pomysł projektu pt. OTWARTA SCENA TEATRALNA, dzięki któremu działające w warszawskich szkołach grupy teatralne mogą – przy wsparciu technicznym MDK i merytorycznym pedagoga teatru – prezentować swoje spektakle przed własną publicznością;

BIBLIOTEKA KSIĄŻKI DZIECIĘCEJ

Od 1999 roku w MDK „Muranów” funkcjonuje unikatowa Biblioteka Książki Dziecięcej, gromadząca pokłosie kolejnych edycji konkursu o zasięgu wojewódzkim pt. „Wydajemy własną książkę”, która dała początek stowarzyszeniu Bibliotek Białych Kruków w innych miastach w województwie mazowieckim.

Zdjęcia: Archiwum MDK

Nazwa placówki:	**ZESPÓŁ WOLSKICH PLACÓWEK EDUKACJI KULTURALNEJ**
Dzielnica:	**Wola**
Strona internetowa:	**zwpek.waw.pl**
Dane placówki:	
Adres:	**01-442 Warszawa, ul. J. Brożka 1a**
Kontakt:	**22 836 13 13, sekretariat@zwpek.pl**
Misja i opis placówki:	Zespół Wolskich Placówek Edukacji Kulturalnej to Młodzieżowy Dom Kultury oraz V Ogród Jordanowski. Oferta ZWPEK adresowana jest do dzieci i młodzieży od 3 do 19 roku życia. **Młodzieżowy Dom Kultury** dzięki szerokiej ofercie gwarantuje wychowankom możliwość samorealizacji oraz prezentowania swoich umiejętności i zdolności. Pod okiem zaangażowanych specjalistów każdy może osiągnąć sukces na własną miarę, zyskać umiejętności, które staną się trampoliną do dalszej kariery. MDK skupia młodych aktorów, muzyków, wokalistów, plastyków, tancerzy, programistów, konstruktorów, pasjonatów historii i innych - tu każdy znajdzie coś dla siebie. **V Ogród Jordanowski** wspieramy w rozwoju intelektualnym, sportowym i artystycznym. Dysponuje bogatą bazą sportowo-rekreacyjną na świeżym powietrzu. Zajęcia, m.in. z zakresu muzyki, plastyki, tańca, grafiki komputerowej rozwijają kreatywność oraz wspierają w nauce. Talenty sportowe można rozwijać w grupach piłkarskich i sztuk walki.
Zajęcia dla indywidualnych uczestników:	- przedszkole - szkoła podstawowa - gimnazjum - szkoła ponadgimnazjalna
Zajęcia edukacyjne dla grup/klas:	- przedszkole - szkoła podstawowa - gimnazjum - szkoła ponadgimnazjalna
Oferta dla środowiska lokalnego:	- wystawy, koncerty, spektakle; - festyny, warsztaty okazjonalne i specjalistyczne, np. „Rodzice – Rodzicom", „Dzieci – Dzieciom", „Tydzień warsztatów świątecznych"; imprezy środowiskowe typu: andrzejki, mikołajki, spotkania wigilijne, święta pracowni, wycieczki historyczne, Święto Rodziny, Noc Muzeów

- przedszkola
- szkoły podstawowe
- gimnazja
- szkoły ponadgimnazjalne

- konkursy, przeglądy, publikacje
- wernisaże, plenery, koncerty, spektakle, pokazy, prezentacje, festyny, wystawy

Wspólne projekty z przedszkolami/szkołami:

Promocja twórczości dzieci, młodzieży, nauczycieli w środowisku lokalnym:

Wiodące działania:

„RODZICE – RODZICOM”

Akcja „Rodzice – rodzicom” to cykliczne warsztaty i spotkania artystyczne dla rodziców oczekujących na swoje dzieci przebywające na zajęciach. Projekt powstał w wyniku potrzeby integracji środowiska wokół placówki. Spotkania mają charakter wspólnego tworzenia, np. kartek okazjonalnych, biżuterii i są prowadzone przez rodzica bezinteresownie. Dzięki tym spotkaniom środowisko się konsoliduje i łatwiej jest pozyskać chętnych do nowych akcji oraz działań na rzecz dzieci.

JESIENNE PLENERY MALARSKIE

Jesienne plenery malarskie organizowane są dla uczestników zajęć i środowiska lokalnego na terenie Parku Moczydło oraz na terenie V Ogrodu Jordanowskiego. Plenery mają na celu zachęcanie do wspólnych działań artystycznych i zaciekawienie środowiska lokalnego. Uczestnicy wykonują własny projekt malarski oraz prowadzą z przechodniami rozmowy promujące działania twórcze. Artyści czerpią radość z działania, spacerujący z oglądania, a placówka promuje swoją działalność przy udziale najlepszych ambasadorów czyli poprzez młodzież.

WARSZTATY ŚWIĄTECZNE

Warsztaty świąteczne dla wszystkich zainteresowanych dzieci, młodzieży i dorosłych ze środowiska lokalnego z okazji Świąt Wielkanocnych i Bożego Narodzenia. Corocznie w poszczególnych pracowniach odbywają się warsztaty z ceramiki, rzeźby, florystyki i plastyki, mające na celu rozbudzanie zainteresowań twórczych. Zajęcia cieszą się dużym zainteresowaniem, a wykonane ozdoby oraz dekoracje świąteczne promują działania pracowni ZWPEK w środowisku.

Inne autorskie działania w obszarze edukacji kulturalnej:

Coroczny Warszawski Przegląd Talentów „Brożka Kultury”, skierowany jest do utalentowanych dzieci i młodzieży z warszawskich przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów. Przegląd obejmuje kategorie: wokalną, teatralną i recytatorską. Pozwala zaprezentować umiejętności pod okiem profesjonalnego jury, odnieść sukces i zaistnieć w skali dzielnicy. W ubiegłej edycji udział wzięło około 330 uczestników.

W roku szkolnym 2016/2017 placówka inauguruje Wojewódzki konkurs ceramiczny „Unikatowa Ozdoba Bożonarodzeniowa”. Jego celem jest propagowanie wśród dzieci i młodzieży rzeźby i ceramiki jako dziedziny sztuki oraz kształtowanie świadomości kulturalnej i historycznej.

Zdjęcia: Archiwum ZWPEK

Nazwa placówki:	**MŁODZIEŻOWY DOM KULTURY „BIELANY”**
Dzielnica:	**Bielany**
Strona internetowa:	**mdkbielany.pl**
Dane placówki:	
Adres:	**ul. Cegłowska 39, 01-809 Warszawa**
Kontakt:	**22 834 13 47, mdkbie@edu.um.warszawa.pl**
Misja i opis placówki:	Młodzieżowy Dom Kultury „BIELANY” prowadzi edukację artystyczną dzieci i młodzieży od ponad pięćdziesięciu lat. Edukuje i wychowuje młode pokolenie wykorzystując pedagogikę zabawy oraz techniki plastyczne, muzyczne i teatralne. Placówka organizuje warsztaty artystyczne dla dzieci, młodzieży i rodziców, imprezy środowiskowe, współpracuje ze szkołami, przygotowuje młodzież do egzaminów na uczelnie artystyczne. Zajęcia prowadzą doświadczeni pedagodzy, wśród których są animatorzy kultury i czynni artyści. Młodzieżowy Dom Kultury „BIELANY” prowadzi zajęcia specjalistyczne, które rozwijają zainteresowania wychowanków poprzez poznawanie różnych form aktywności w dziecinie kultury, sportu i rekreacji. W pracy placówki najważniejsze jest rozwijanie zainteresowań i uzdolnień wychowanków, pokazywanie różnych form pracy, budzenie i rozwijanie na zajęciach zamiłowania do działań w dziedzinie plastyki, muzyki, teatru i sportu, udział w różnych formach życia kulturalnego.
Zajęcia dla indywidualnych uczestników:	przedszkole - szkoła podstawowa - gimnazjum - szkoła ponadgimnazjalna
Zajęcia edukacyjne dla grup/klas:	- przedszkole - szkoła podstawowa
Oferta dla środowiska lokalnego:	- wystawy, koncerty, spektakle
Wspólne projekty z przedszkolami/szkołami:	- przedszkola - szkoły podstawowe
Promocja twórczości dzieci, młodzieży, nauczycieli w środowisku lokalnym:	konkursy, koncerty, imprezy z udziałem artystów, imprezy ekologiczne

- Autorskie scenariusze przedstawień teatralnych nauczyciela zespołu Teatr PARK

Publikacje, materiały edukacyjne, scenariusze:

Wiodące działania:

„SPACER PO BIELANACH"

Pomysł organizacji Dzielnicowego Konkursu Plastycznego *„Spacer po Bielanach"* zrodził się z chęci przybliżenia dzieciom historii Bielan. Konkurs skierowany jest do dzieci bielański szkół podstawowych i gimnazjów, a realizowany przy udziale Burmistrza Bielan i Dzielnicy Bielany. Kończy go uroczyste rozdanie nagród i wystawa nagrodzonych prac. Oprócz wielu wartościowych prac dzieci ukazujących piękno Bielan, rezultatem konkursu jest widoczne zainteresowanie uczestników miejscem swojego zamieszkania i jego historią.
Satysfakcję niesie organizatorom liczny udział dzieci w konkursie, ich pomysłowość i kreatywność, zaś dla młodych uczestników konkursu największą radością jest udział w uroczystym rozdaniu nagród i wernisaż nagrodzonych prac, w którym uczestniczą wspólnie z nauczycielami, rodzicami i znajomymi.

Inne autorskie działania w obszarze edukacji kulturalnej:

- Warsztaty ceramiczne dla dzieci niepełnosprawnych.

- Otwarte zajęcia plastyczne tzw. „warsztaty rodzinne"

- Przedstawienia teatralne w wykonaniu wychowanków zespołu TEATR PARK.

- Koncerty w wykonaniu uczestników zespołu gitary klasycznej.

- Koncerty „Młodych Pianistów" w wykonaniu uczestników zespołu nauki gry na pianinie.

- Imprezy o charakterze ekologicznym m.in. *Powitanie Wiosny, Dzień Ziemi.*

- Imprezy z udziałem artystów: *Bal pod Chmurką, Spotkanie z Mikołajem*.

MDK „Bielany" współpracujemy z:
- Centrum Wsparcia Rodzin – Ognisko MARYMONT.
- Stowarzyszeniem Pomocy Dzieciom – Gniazdo 2, Gniazdo 3, Gniazdo 6.
- Fundacją Pomocy Dzieciom z Chorobą Nowotworową.
- Ogniskiem Wsparcia Dziecka i Rodziny „KOŁO".

Zdjęcia:
Paweł Zaraś

Nazwa placówki:	**III OGRÓD JORDANOWSKI**
Dzielnica:	**Ochota**
Strona internetowa:	**http://ogrodjordanowski3.szkolnastrona.pl**
Dane placówki:	
Adres:	**ul. Wawelska 3 02-034 Warszawa**
Kontakt:	**228251444, ogrodjordanowski3@gmail.com**
Misja i opis placówki:	III Ogród Jordanowski jest placówką oświaty pozaszkolnej kontynuującą zasady Henryka Jordana, dziś bardzo aktualne. Jest rozległym placem zabaw dla użytkowników w każdym wieku, z boiskami, kortem tenisowym i skromnym budynkiem, w którym odbywają się zajęcia dla dzieci. III Ogród organizuje zajęcia kształtujące poczucie własnej wartości, zachęca do samodoskonalenia, uczy samodzielności, propaguje pozytywne wzorce zachowań społecznych. Obecnie prowadzi zajęcia w 16 grupach: ekologiczne, kulturoznawcze, plastyczne (w tym także warsztaty plastyczne), zajęcia origami, florystyczne, dwie grupy Klubu Przedszkolaka oraz kilka grup rekreacyjno-sportowych. Placówka organizuje również wiele wycieczek do instytucji kultury, cykliczne koncerty muzyczne Warszawskiego Towarzystwa Muzycznego, zaprasza teatrzyki dla dzieci oraz organizuje różnego typu imprezy środowiskowe i zawody sportowe. Corocznie wdraża nowy program edukacji kulturalnej w oparciu o analizę potrzeb wychowanków. Dotychczas III Ogród Jordanowski realizował projekty zainspirowane ponadczasowymi pomysłami Doktora Jordana: „Edukacja architektoniczna w Jordanku", „Między ziemią a niebem" oraz „Mój ślad Twoim śladem".
Zajęcia dla indywidualnych uczestników:	- przedszkole - szkoła podstawowa
Zajęcia edukacyjne dla grup/klas:	- przedszkole - szkoła podstawowa
Oferta dla środowiska lokalnego:	- wystawy, koncerty, spektakle, warsztaty; - spotkania środowiskowe, spotkania z ciekawymi ludźmi, konkursy
Wspólne projekty z przedszkolami/szkołami:	- przedszkola - szkoły podstawowe
Promocja twórczości dzieci, młodzieży, nauczycieli w środowisku lokalnym:	konkursy, przeglądy

Wiodące działania:

„POZNAJ POMYSŁY DOKTORA JORDANA”

„Poznaj pomysły doktora Jordana” to program informacyjny, dotyczący historii i pochodzenia idei ogrodów jordanowskich oraz osoby i dokonań ich pomysłodawcy. W ramach programu, zrealizowano dotychczas następujące działania:

- Wydano publikację *Działalność i dostępność placówek oświatowych na terenie Warszawy w świetle realizacji koncepcji Henryka Jordana.*
- Powstała I część prezentacji edukacyjnej pt. „Poznaj pomysły doktora Jordana, z założenia stanowiącej materiał informacyjny dla wychowanków, środowiska lokalnego i dla szerokiego ogółu – planowane jest jej upowszechnianie.
- Co roku organizowany jest tematyczny konkurs plastyczny.

„SZKOŁA SPORTOWYCH TALENTÓW”

Wielowątkowy projekt „Szkoła sportowych talentów” był rocznym interdyscyplinarnym przedsięwzięciem, łączącym elementy edukacji kulturalnej z działaniami o charakterze sportowym i rekreacyjnym. W czasie realizacji projektu zorganizowano m. in. dzień sportu w III Ogrodzie Jordanowskim, w ramach którego przeprowadzono zawody w kilku wybranych dyscyplinach, z podziałem na grupy wiekowe. Odbyło się też spotkanie na temat roli sportu i zdrowego trybu życia i przeprowadzono pogadankę pt. „Jak dbać o swoją kondycję fizyczną i jak zdrowo się odżywiać podczas akcji lato i zima w mieście”. Z okazji Dnia Dziecka zorganizowane zostało ogólnodostępne spotkanie — „Dzień Dziecka na sportowo”. Kolejnym wydarzeniem w ramach projektu był dzień talentów sportowych, podczas którego wychowankowie mogli zaprezentować swoje umiejętności z zakresu sztuk walki, gimnastyki, tańca, żonglowania i innych umiejętności sportowych. Zadaniem uczestników było także przygotowanie plakatu oraz hasła promującego uczestnictwo w zajęciach sportowo-rekreacyjnych. Ważnym i inspirującym elementem projektu stało się zorganizowanie wystawy rodzinnych zdjęć wychowanków pod tytułem: *Moja rodzina w ruchu* lub *Moje najpiękniejsze wakacje*. Została także zaprojektowana *Ścieżka dla Stóp* do realizacji na placu zabaw. Po zakończeniu rocznego projektu placówka otrzymała certyfikat Szkoły Sportowych Talentów.

Inne autorskie działania w obszarze edukacji kulturalnej:

Konkursy i warsztaty rodzinne: „Jesienny spacer z rodziną”, „Rowerowy maj”, warsztaty ozdób świątecznych dla dzieci wraz z opiekunami.

Laboratorium Jordanka
Proces konsultacyjno-projektowy, realizowany wraz z mieszkańcami Ochoty i studentami Instytutu Badań Przestrzeni Publicznej Akademii Sztuk Pięknych dotyczył doposażenia III Ogrodu Jordanowskiego zgodnie z preferencjami korzystających z obiektu. Powstał projekt ścianki wspinaczkowej, ogrodów dla mieszkańców oraz zadaszenia nad miejscem imprez plenerowych.

Zdjęcia: Archiwum placówki

Nazwa placówki:	**VII OGRÓD JORDANOWSKI**
Dzielnica:	**Praga Północ**
Strona internetowa:	**www.oj7@edu.pl**
Dane placówki:	
Adres:	**03-455 Warszawa, ul.Namysłowska 21**
Kontakt:	**22 619 89 93**
Misja i opis placówki:	VII Ogród Jordanowski prowadzi działalność wychowawczą, profilaktyczną, edukacyjną i kulturalną. Współpracuje z przedszkolami i szkołami na terenie Pragi Północ, szkołami specjalnymi i placówkami wychowania pozaszkolnego na terenie Warszawy, oraz wspólnotami lokalnymi, fundacjami i stowarzyszeniami. Placówka realizuje cykliczne konkursy, imprezy kulturalne i sportowo-rekreacyjne, które na stałe weszły do jej kalendarza. W ramach WPEK VII Ogród Jordanowski opracowuje i realizuje programy zajęć, w których edukacja kulturalna jest procesem rozbudzania i rozwijania potrzeb i zainteresowań, zdolności, pasji i umiejętności twórczych, animuje życie kulturalne wśród dzieci i młodzieży na Pradze Północ oraz upowszechnia przedsięwzięcia na rzecz edukacji kulturalnej jako animacji społeczno-wychowawczej w przestrzeni środowiska lokalnego. Kreuje innowacyjny model wychowania estetycznego i artystycznego**.**
Zajęcia dla uczestników indywidualnych:	- przedszkole - szkoła podstawowa - gimnazjum - szkoła ponadgimnazjalna
Zajęcia edukacyjne dla grup/klas:	- przedszkole - szkoła podstawowa
Oferta dla środowiska lokalnego:	- wystawy, koncerty, spektakle, warsztaty - otwarte imprezy sportowe dla dzieci, młodzieży i mieszkańców - warsztaty rodzinne, konkursy ekologiczno-plastyczne
Wspólne projekty z przedszkolami/szkołami:	- przedszkola - szkoły podstawowe
Promocja twórczości dzieci, młodzieży, nauczycieli:	- festiwale, konkursy, przeglądy - spektakle teatralne, jasełka, wystawy

Wiodące działania:

W ramach działań świetlicowych prowadzone są zajęcia i warsztaty plastyczne dla dzieci i młodzieży oraz grup zorganizowanych ze szkół i przedszkoli.

WARSZTATY PLASTYCZNE

Warsztaty plastyczne dla grup zorganizowanych ze szkół i przedszkoli oraz dla rodzin:
- Warsztaty Jesienne
- Warsztaty Bożonarodzeniowe
- Warsztaty Wielkanocne
- Warsztaty Twórcze plastyczno-techniczne dla grup zorganizowanych ze szkół i przedszkoli

WARSZTATY EKOLOGICZNE

Warsztaty ekologiczne z elementami plastyki.
Na zajęciach dzieci poznają idee ekologii, zdobywają wiadomości na temat otaczającej ich przyrody, zjawisk atmosferycznych, a także idei recyklingu. Na zajęciach oprócz treści merytorycznych wykonywane są prace plastyczne o różnym stopniu trudności związane z tematem zajęć.

„HAPPY HANDS"

„Happy Hands" to zajęcia plastyczne, na których dzieci rozwijają swoją kreatywność, motorykę i zdolności manualne. Na zajęciach dzieci malują rękoma, bawią się kolorowymi masami plastycznymi oraz papierami, przy czym nie używają nożyczek i pędzelków – wszystkie dzieła są wytworem wesołych dziecięcych rączek.

Inne autorskie działania w obszarze edukacji kulturalnej:

- **Plastyczny świat** – zajęcia, na których dzieci wykonują prace plastyczne z użyciem różnych technik wykonania.
- Bieg Przedszkolaka z okazji 3Maja
- Sportowy Dzień Dziecka pt „Sportlandia"
- EkoPiknik Rodzinny – impreza dla mieszkańców Pragi
- Warsztaty naukowe pt **„Zabawy z nauką"** – całoroczne zajęcia dla grup zorganizowanych ze szkół i przedszkoli
- **„Warsztaty teatralne" -** zajęcia teatralne dla najmłodszych i starszych z elementami dramy
- **„Improwizacje taneczne"** – zajęcia taneczne dla najmłodszych i starszych z elementami baletu

Zdjęcia:
Elżbieta Sobiecka

Nazwa placówki:	**VIII OGRÓD JORDANOWSKI**
Dzielnica:	**Targówek**
Strona internetowa:	**www.oj8.edu.pl**
Dane placówki:	
Adres:	**Suwalska 13, 03-252 Warszawa**
Kontakt:	**22 811 39 88, oj8@edu.um.warszawa.pl**
Misja i opis placówki:	VIII Ogród Jordanowski jest miejscem magicznym, rozbrzmiewającym śmiechem dzieci. Placówka przyciąga wzrok nowoczesnym wyglądem. Bardzo dobrze zagospodarowany teren sprawia, że mieszkańcy z wielką ochotą z niego korzystają. Placówka stanowi ważne ogniwo uzupełniające i rozszerzające proces edukacji i wychowania dzieci i młodzieży. Prowadzi działalność wychowawczą, profilaktyczną, edukacyjną i kulturalną, w której priorytetowe jest wzmacnianie poczucia tożsamości narodowej poprzez kształtowanie tożsamości lokalnej, rozwijanie i wzmacnianie wiedzy, zainteresowań kulturą, pobudzanie aktywności dziecka w środowisku oraz wdrażanie go do twórczego obcowania z kulturą. Istotną rolę w tym procesie odgrywa postawa twórczego nauczyciela. Ważnym elementem przy realizacji programu jest współpraca z rodzicami i środowiskiem lokalnym. VIII Ogród Jordanowski współpracuje ze szkołami, wspólnotami lokalnymi, organizacjami pozarządowymi. Oferta placówki obejmuje szereg zajęć rozwijających zainteresowania, pozwala na odkrywanie talentów, umacnia poczucie wartości każdego dziecka. Propozycje programowe są na miarę potrzeb młodego człowieka. Dzieci i rodzice współtworzą atmosferę jednej wielkiej rodziny. Kompetentna kadra gwarantuje wysoką jakość usług skierowanych do środowiska lokalnego. Działalność OJ8 sprawia, że placówka jest godnym spadkobiercą idei doktora Henryka Jordana, który za cel stawiał sobie: „dawać zdrowie i radość poprzez gry w słońcu i na powietrzu". Twierdził też, że „zmęczone ciało wymaga odpoczynku, znużony umysł wymaga wytchnienia, a dusza pragnie wesołości, tego nastroju, który życie milszym nam czyni".
Zajęcia dla indywidualnych uczestników:	- przedszkole - szkoła podstawowa
Zajęcia edukacyjne dla grup/klas:	- przedszkole - szkoła podstawowa
Oferta dla środowiska lokalnego:	- spektakle, konkursy; - imprezy i warsztaty rodzinne; kolonie letnie

- przedszkola
- szkoły podstawowe

- konkursy, przeglądy, publikacje
- warsztaty dla środowiska lokalnego

Wspólne projekty z przedszkolami/szkołami:

Promocja twórczości dzieci, młodzieży, nauczycieli w środowisku lokalnym:

Wiodące działania:

„Zaczytany Targówek”, to projekt, kształtujący w uczestnikach wrażliwość na czytanie książek, zdolność czerpania z niego przyjemności, która zostanie z nimi na zawsze. Jest inicjatywą zmierzającą do zintegrowania działań na rzecz zogniskowania aktywności wielu podmiotów wokół wspólnych celów. Jego realizatorem jest VIII Ogród Jordanowski wraz z placówkami oświatowymi z dzielnicy Targówek. Adresowany jest do dzieci od 3 do 12 lat. Inspiracją do napisania i wdrożenia projektu była potrzeba umocnienia roli książki w życiu dziecka oraz wykład pani prof. Małgorzaty Żytko. W ramach projektu zrealizowano następujące działania:

„ZACZYTANY TARGÓWEK”

- **KSIĘGA BAJEK** – jest zbiorem ulubionych bajek wybranych i zilustrowanych przez dzieci z przedszkoli, szkół i Ogrodu Jordanowskiego. W 19 placówkach oświatowych w czerwcu został przeprowadzony ranking bajek, którego wynikiem jest „Wielka Księga”, która wędruje do dzieci z przedszkoli i szkół.

KSIĘGA BAJEK

- **KSIAŻKA W PODRÓŻY** – pomysł oparty jest na idei „crossbooking-u”, polegającej na bezpłatnej wymianie książek, rozpowszechnianiu idei czytelnictwa i przyjaźni z literaturą. W każdej targówczańskiej placówce oświatowej funkcjonuje kącik książki, które za pośrednictwem młodych czytelników wysyłane są „w podróż”.

KSIAŻKA W PODRÓŻY

- **KRĄG NARRACJI** – to miejsce spotkań nie tylko czytelniczych. Kluczową rolę odgrywa fotel narracji, na którym zawsze zasiada osoba (dorosły bądź dziecko), pełniąca w danej chwili istotną rolę w trakcie prowadzonych zajęć. Działania w kręgu sprzyjają realizacji kluczowych kompetencji określonych w podstawie programowej wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej. Są również ciekawym uzupełnieniem dotychczasowych form pracy nauczycieli, z uwzględnieniem wykorzystania odmiennej przestrzeni edukacyjnej. W ramach projektu od września 2015 roku w kręgu na terenie placu zabaw odbyło się 15 „Spotkań z książką”, w trakcie których nauczyciel bądź zaproszony gość czytał wybraną bajkę obecnym dzieciom i zapraszał je do dyskusji i zabawy. Dzięki temu plac zabaw, który jest zazwyczaj miejscem zabawy i rekreacji, stał się również obszarem działań edukacyjnych. Uczestnicy projektu odkrywali przyjemność obcowania z książką.

KRĄG NARRACJI

Inne autorskie działania w obszarze edukacji kulturalnej:

IMPREZY ŚWIĄTECZNE DLA ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Cykl imprez świątecznych dla środowiska lokalnego:

- Warsztaty rodzinne **„ZróbMy to Razem”** - tworzenie świątecznych dekoracji
- Cykliczna **SĄSIEDZKA GWIAZDKA**, której pomysłodawczynią jest Jolanta Zientek-Varga, sąsiadka i przyjaciółka Ogrodu. Spotkanie ma wzniecić sąsiedzkiego ducha uprzejmości, pomóc sąsiadom poznać się i polubić, jako że Święta są ku temu wyjątkową okazją, a nic tak nie jednoczy jak wspólne spotkanie i śpiewanie kolęd. W trakcie imprezy oprócz wspólnego kolędowania dzieci malują ozdoby choinkowe.
- **Konkurs plastyczny na najpiękniejszą bombkę,** w którym wzięło udział ponad 160 dzieci z przedszkoli i szkół z dzielnicy Targówek m.st. Warszawy. Zgodnie z tradycją choinka ozdobiona własnoręcznie przygotowanymi ozdobami została przekazana do Hospicjum Dziecięcego przy ul. Agatowej. Laureaci otrzymali misie, z których dochód został przeznaczony na leczenie i rehabilitację podopiecznych Fundacji TVN NIE JESTEŚ SAM. Na zakończenie dzieci wraz z rodzicami zapaliły światełka na podwórkowej choince.

DZIEŃ DZIECKA

Coroczny **festyn z okazji Dnia Dziecka**, będący też okazją do przybliżenia środowisku działalności Ogrodu. Udział w imprezie pozwala dzieciom na atrakcyjne spędzenie czasu oraz prezentację swoich zdolności i umiejętności (wokalnych, recytatorskich, teatralnych, tanecznych i innych).

KONKURS KULINARNY

KONKURS KULINARNY „Tu zaczyna się Warszawa, tutaj dziecko zdrowo jada” organizowany jako jeden z elementów Dzielnicowego Dnia Dobrego Jedzenia. Jest jedną z wielu inicjatyw Dzielnicy**,** której celem jest promowanie idei zdrowego stylu życia. Konkurs został wpisany na stałe w kalendarz wydarzeń dzielnicowych. Uczestnikami konkursu są wszyscy mieszkańcy od przedszkolaka do seniora, którzy chcą pochwalić się swoją kulinarną pasją i umiejętnościami oraz bliskie są im zagadnienia dotyczące zdrowia. Każda edycja ma określony temat przewodni, a podsumowanie zebrane jest w publikacji opatrzonej komentarzami specjalistów.

TOUR DE TARGÓWEK

TOUR DE TARGÓWEK – rajd rowerowy dla przedszkolaków i ich rodzin. Przedsięwzięcie, które jest organizowane pod patronatem Burmistrza Dzielnicy Targówek m.st. Warszawy, jest wynikiem całorocznych działań związanych z realizacją koncepcji pracy na temat zdrowego stylu życia, jak również stanowi podsumowanie projektu „Targówek moja mała ojczyzna”. Celem imprezy jest umożliwienie dzieciom w wieku przedszkolnym wraz z rodzicami udziału w atrakcyjnej formie ruchu na świeżym powietrzu, promowanie zdrowego, aktywnego stylu życia, poznawanie historii i związanych z nią miejsc na Targówku, nauka zasad ruchu drogowego oraz popularyzacja kolarstwa.

Zdjęcia:
Katarzyna Patrzyczna

II OGRÓD JORDANOWSKI

Nazwa placówki:

Mokotów

Dzielnica:

www.ogrodjordanowski.pl

Strona internetowa:

Dane placówki:

ul. Odyńca 6, 02-606 Warszawa, ul. Janka Bytnara „Rudego" 15 a, 02-645 Warszawa

Adres:

22 8440158, oj2@neotrada.pl

Kontakt:

Misja i opis placówki:

Ogród oferuje atrakcyjny i bezpieczny pobyt dzieciom i młodzieży na swoim dwuhektarowym terenie. Głównym celem działalności placówki jest kształtowanie i rozwijanie uzdolnień dzieci i młodzieży, pogłębianie wiedzy (także wykraczającej poza programy szkolne) i pomoc w zdobywaniu umiejętności w kontakcie z rówieśnikami oraz organizowanie rekreacji. II OJ rozwija zainteresowania i stwarza warunki do rozwoju intelektualnego dzieci i młodzieży szczególnie utalentowanej, umożliwia podnoszenie sprawności fizycznej, kształtuje nawyk czynnego wypoczynku. Wspiera w procesie wychowawczym rodziców wychowanków, prowadząc działalność zgodną z ich potrzebami. Organizuje konkursy, wystawy, przedstawienia, zawody oraz wypoczynek w ramach akcji *Lato i Zima w Mieście*. Placówka kształtuje kulturę życia społecznego, wdraża profilaktykę problemów społecznych; uczy i wychowuje, ale także bawi i dostarcza rozrywki przez takie formy jak festyny, turnieje oraz konkursy.

Zajęcia dla indywidualnych uczestników:

- przedszkole
- szkoła podstawowa
- gimnazjum

Zajęcia edukacyjne dla grup:

- przedszkole

Oferta dla środowiska lokalnego:

- koncerty, spektakle;
- plenerowy punkt biblioteczny, śniadania na trawie, festyny, pikniki integracyjne

Wspólne projekty:

- szkoły podstawowe

Promocja twórczości dzieci, młodzieży, nauczycieli:

- konkursy, wystawy, kiermasze, występy okolicznościowe

Wiodące autorskie działania w obszarze edukacji kulturalnej:

- We współpracy ze Szkołą Podstawową nr 157: Koło muzyczne „Do-re-mi", wsparcie metodyczne dla nauczycieli nauczania początkowego z zakresu rytmizacji dzieci w klasie „0".
- We współpracy z Przedszkolem nr 145: wzajemne zapraszanie najmłodszych wychowanków na spektakle edukacyjne i koncerty tematyczne.
- We współpracy z Biblioteką multimedialną: cykl plenerowych spotkań „Z biblioteką do Jordanka".
- Tworzenia na terenie Ogrodu „Strefy twórczości i relaksu" – przestrzeni plenerowej wyposażonej w tablice do rysowania, ruchome siedziska tapicerowane i biblioteczkę, celem kształtowania nawyku spędzania czasu wolego twórczo i kulturalnie (w trakcie realizacji).

Zdjęcia: Archiwum placówki

Nazwa placówki:	**OGNISKO PRACY POZASZKOLNEJ NR 1 „Jordanek”**
Dzielnica:	**Praga Południe**
Strona internetowa:	**www.opp1.waw.pl**
Dane placówki:	
Adres:	**04-294 Warszawa, ul. Kwatery Głównej 11**
Kontakt:	**22 610-67-77, opp1@opp1.waw.pl**
Misja i opis placówki:	Placówka organizuje czas wolny dzieciom i młodzieży. Opiera swoją działalność na założeniu, że w każdym dziecku tkwi pewien potencjał wrażliwości i twórczości, a zadaniem OPP jest ten potencjał wyzwolić i stworzyć warunki do pełnego rozwoju, pamiętając, że podstawową formą wypoczynku dzieci jest zabawa i rekreacja. Odpowiednio ukierunkowana zabawa daje nie tylko możliwość ujawnienia uzdolnień i rozwijania zainteresowań, ale również kształtowania postaw i przekonań. Pozwala także dostrzegać możliwości i zdolności wychowanków i je rozwijać. Każdy wychowawca i instruktor jest samodzielnym twórcą metod, form i treści, które stanowią rozwinięcie idei dra Henryka Jordana o współczesne osiągnięcia nauk społecznych i zmieniające się potrzeby środowiska lokalnego.
Zajęcia dla indywidualnych uczestników:	- przedszkole - szkoła podstawowa - gimnazjum - szkoła ponadgimnazjalna
Oferta dla środowiska lokalnego:	- wystawy, koncerty, spektakle, warsztaty zajęciowe; - plenerowe festyny rodzinne, , turnieje rodzin, wycieczki rowerowe
Wspólne projekty z przedszkolami/szkołami:	- przedszkola - szkoły podstawowe - inne ogniska pracy pozaszkolnej oraz poradnie pedagogiczno-psychologiczne, OSiR, MOS 2
Promocja twórczości dzieci, młodzieży, nauczycieli w środowisku lokalnym:	- konkursy, przeglądy, koncerty - prezentacje multimedialne, lokalne imprezy plenerowe
Wiodące działania: **CHÓR DZIECIĘCY MILLE VOCI**	Chór dziecięcy MILLE VOCI powstał w roku 2010. Inspiracją był chór dziecięcy Piccolo Coro dell’Antoniano z Bolonii. Repertuar włoskiego chóru oraz wartości, jakie reprezentuje, stały się początkiem i motywacją dla grupki polskich dzieci i ich prowadzących. Pracowali oni także od samego początku nad autorskimi piosenkami, chcąc odświeżyć polską piosenkę dziecięcą, przypo-

mnieć polskiej publiczności międzynarodowy festiwal piosenki dziecięcej Zecchino d'Oro oraz zaproponować nie tylko ciekawe zajęcia pozalekcyjne, lecz również styl życia. Adresatem są przede wszystkim dzieci z Pragi Południe, uczniowie szkół podstawowych (około 6-12 lat). Obecnie grupa bardzo się rozrosła, ponieważ absolwenci chóru nie chcieli rozstać się z zespołem i dla nich stworzono grupę wokalną (gimnazjaliści i licealiści, powyżej 12 roku życia), która ściśle współpracuje z chórem dziecięcym, ale ma swój własny repertuar. Realizatorem i partnerem projektu jest Fundacja Poszukiwań Artystycznych SZEPTEM, zajmująca się stroną organizacyjną i finansową. Przez sześć lat istnienia chóru zrealizowano wiele warsztatów i spotkań z ciekawymi ludźmi ze świata sztuki. Warsztaty wokalne odbywały się w OPP nr 1 „Jordanek", ale też na wycieczkach integracyjno-warsztatowych. Jedne z najciekawszych to warsztaty z dwoma chórami dziecięcymi z Hong Kongu i chórem ze szkoły muzycznej ze Szczecina w ramach wymiany w lipcu 2013 roku. Chór nieustannie koncertuje (także poza Warszawą), wydał płytę we współpracy z włoskim Istituto Antoniano („Pobawmy się dźwiękami z Zecchino d'Oro", premiera w październiku 2015), zbiera materiał autorski na drugą płytę. Jest na Facebooku i YouTube, można o nim poczytać na stronie Fundacji SZEPTEM oraz OPP nr 1 „Jordanek". W roku szkolnym 2016/2017 przeprowadzona została akcja integracyjna dla grupy wokalnej połączona z oglądaniem filmu „Boychoir" i warsztatami związanymi z tematem higieny głosu, zmiany głosu wraz z dorastaniem oraz oczekiwań dziewcząt na ten rok szkolny.

MILLE VOCI w liczbach – statystyki 2010-2016:
40 koncertów i niemożliwa do oszacowania liczba publiczności
60 godzin spędzonych w studiu nagrań
Ponad 70 poznanych piosenek
Ponad 100 dzieci, które przewinęły się przez chór
Ponad 600 sprzedanych płyt (liczba ta wciąż rośnie!)
Ponad 700 godzin prób w Jordanku i nie tylko
227 040 wyświetleń kanału na YouTube (liczba ta także rośnie z dnia na dzień)

Inne autorskie działania w obszarze edukacji kulturalnej:

W ramach zajęć plastycznych w OPP nr 1 „Jordanek" prowadzone są: warsztaty ceramiczne, plastyka 3D (przestrzenne prace poprzedzone wykonaniem płaskiego projektu) i warsztaty teatralno-plastyczne (tworzenie postaci, masek, scenografii na podstawie mitologii Słowian).

Uczestnicy zajęć w placówce opanowują także formy rękodzieła : haft i szycie, decoupage, filcowanie sutage.

Od 15 lat OPP prowadzi również warsztaty pantomimy dla dzieci i młodzieży.

Zdjęcia:
Mille Voci
Karolina Olczedajewska-Witek
Ksenia Zawanowska

Nazwa placówki:

OGNISKO PRACY POZASZKOLNEJ NR 2
im. doktora Henryka Jordana

Dzielnica: **Praga Południe**
Strona internetowa: **www.opp2.waw.pl**
Dane placówki:
Adres: **ul. Nobla 18/26, 03-930 Warszawa**
Kontakt: **226175962, opp2@edu.um.warszawa.pl**

Misja i opis placówki:

Ognisko Pracy Pozaszkolnej nr 2 to placówka atrakcyjnie organizująca wolny czas dzieciom i młodzieży oraz środowisku lokalnemu, przyjazna dziecku, wspierająca jego wszechstronny rozwój poprzez rozwijanie uzdolnień i zainteresowań; bezpieczna, dobrze wyposażona, zatrudniająca wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną, bezpłatna, w pełni wykorzystująca swoje możliwości bazowe i kadrowe. To miejsce czynnego wypoczynku, rozwijania sprawności ruchowej i kondycji fizycznej oraz doskonalenia wybranej dyscypliny sportu. Teren Ogniska jest wyposażony w nowoczesne, bezpieczne urządzenia zabawowo-rekreacyjne, zadbany i czysty. Placówka prowadzi działalność artystyczną i kulturalną z myślą o potrzebach dzieci i młodzieży. Ognisko jest partnerem rodziny w kształtowaniu młodego człowieka.

Zajęcia dla indywidualnych uczestników:

- przedszkole
- szkoła podstawowa
- gimnazjum
- szkoła ponadgimnazjalna

Oferta dla środowiska:

- wystawy, spektakle, pokazy grup artystycznych, pikniki, spotkania

Promocja twórczości :

- konkursy, przeglądy, publikacje, pokazy grup artystycznych

Wiodące działania:

ŚWIĘTO SASKIEJ KĘPY

Coroczny udział w organizacji oraz pokaz artystyczny wychowanków na Święcie Saskiej Kępy we współpracy z Dzielnicą Praga Południe, m.in. z okazji 100-lecia Saskiej Kępy, Gocławia i Grochowa oraz Święta Saskiej Kępy w Parku Skaryszewskim. Oprócz prezentacji talentów i dokonań artystycznych impreza ma na celu integrację ze środowiskiem lokalnym i kształtowanie w wychowankach patriotyzmu lokalnego.

Inne autorskie działania w obszarze edukacji kulturalnej:

- Corocznie: min. 3 duże pokazy osiągnięć wychowanków, łączące działania ze wszystkich realizowanych w placówce zajęć artystycznych (teatr, taniec, muzyka, film, plastyka), w siedzibie OPP2, podczas przeglądów twórczości Ognisk Pracy Pozaszkolnej czy Święta Saskiej Kępy.
- Działania związane z edukacją kulturalną są realizowane także w trakcie realizacji autorskiego programu profilaktycznego „Jestem za…" finansowanego przez Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia dla Dzielnicy Praga Południe. Są to m.in. spotkania z ludźmi kultury, warsztaty artystyczne czy realizacja filmu.
- Cykliczne spotkania filmowe z cyklu „Kino w OPP2".
- Wewnętrzne konkursy plastyczne, muzyczne, recytatorskie.

Zdjęcia:
Archiwum placówki

OGNISKO PRACY POZASZKOLNEJ NR 3

Nazwa placówki:

Praga-Południe

Dzielnica:

http://www.opp3.waw.pl

Strona internetowa:

Dane placówki:

04-396 Warszawa, ul. Dwernickiego 29a

Adres:

22 870 03 81, oppdwernickiego@wp.pl

Kontakt:

Misja i opis placówki:

Ognisko pracy Pozaszkolnej nr 3 powstało w 1998 roku i jest placówką samorządową działającą w godzinach popołudniowych na rzecz dzieci i młodzieży dzielnicy Praga-Południe. Celem działalności OPP jest kształtowanie i rozwijanie zainteresowań oraz talentów i uzdolnień dzieci i młodzieży, a także wzbudzanie motywacji do aktywnego i twórczego spędzania czasu wolnego poprzez zbliżanie świata dzieci i dorosłych na gruncie wspólnego działania i zabawy, udział w życiu najbliższego środowiska, promocję kultury i twórczości jako alternatywnego dla młodzieży stylu życia. W pracy odwołuje się do takich wartości jak przyjaźń, koleżeństwo, prawda i poszanowanie godności człowieka. Swoją działalność prowadzi poprzez udział wychowanków w różnych formach zajęć, kołach, sekcjach, klubach, zespołach i pracowniach. Mocną stroną Ogniska Pracy Pozaszkolnej nr 3 jest otwartość na potrzeby dzieci i młodzieży, ich samorealizację i kreatywność.

Zajęcia dla indywidualnych uczestników:

- przedszkole
- szkoła podstawowa
- gimnazjum
- szkoła ponadgimnazjalna

Oferta dla środowiska lokalnego:

- wystawy, koncerty, spektakle, warsztaty,festyny rodzinne, spotkania świąteczne,
- Południowopraski Przegląd Kreatywności Ognisk Pracy Pozaszkolnej „Prezentacje”

Promocja twórczości:

- festiwale, konkursy, przeglądy, publikacje

Wiodące działania:

„SZANIORY 2016”

„Szaniory 2016” - projekt edukacyjno-kulturalny zrealizowany w ramach obchodów „Święta Stulecia przyłączenia Grochowa, Saskiej Kępy i Gocławia do Warszawy”, zakończony imprezą środowiskową i widowiskiem w wykonaniu uczestników zajęć w Ognisku pt. „Podróż w czasie”. W ramach projektu, wzmacniającego tożsamość lokalną i integrację ze środowiskiem, odbyły się warsztaty plastyczne, ceramiczne i rękodzielnicze oraz prezentacje twórczości wychowanków.

Inne autorskie działania w obszarze edukacji kulturalnej:

- **„Litwos herbu Oszyk”**- włączenie się wychowanków Ogniska Pracy Pozaszkolnej nr 3 w obchody Roku Henryka Sienkiewicza.
- **„Wiem, gdzie mieszkam”** - zagospodarowanie czasu wolnego jako działanie profilaktyczne dla dzieci, młodzieży i ich rodzin z dzielnicy Praga-Południe.
- „**Podszepty suflera, czyli teatr spełnionych marzeń”**- włączenie się wychowanków Ogniska Pracy Pozaszkolnej nr 3 w obchody Roku Polskiego Teatru.
- Dzielnicowy Konkurs Piosenki „Warszawskie Lato”.
- Dzielnicowy Konkurs Plastyczny „Róża – królowa kwiatów”.

Zdjęcia: Archiwum placówki

Nazwa placówki:	**OGNISKO PRACY POZASZKOLNEJ NR 4**
Dzielnica:	**Praga Południe**
Strona internetowa:	**www.opp4.waw.pl**
Dane placówki:	
Adres:	**ul. M. Pawlikowskiego 3, 03-983 Warszawa**
Kontakt:	**22 6135546, opp4.waw@wp.pl**
Misja i opis placówki:	Ognisko Pracy Pozaszkolnej nr 4 w Warszawie, przy ulicy Pawlikowskiego 3 jest placówką oświatowo-wychowawczą, prowadzącą zajęcia dla dzieci i młodzieży szkolnej i dla dzieci w wieku przedszkolnym. Misją placówki jest: „żeby nikt nie został sam ze swoimi problemami, ale mógł w pełni rozwinąć skrzydła w drodze ku dorosłości”. OPP prowadzi zajęcia rozwijające uzdolnienia wychowanków, kompensujące braki i wyrównujące szanse edukacyjne, uczy radzenia sobie z napięciami pojawiającymi się w trudnych sytuacjach. Kształtuje podstawowe nawyki współżycia społecznego oraz umiejętności gospodarowania wolnym czasem, rozbudza świadomość narodową oraz uczucia patriotyczne. Placówka jest organizatorem wielu konkursów plastycznych, literackich i przyrodniczych. Duży nacisk kładzie na wychowanie i profilaktykę. W działalności OPP nr 4 niezwykle istotna jest współpraca ze środowiskiem lokalnym – organizuje imprezy integracyjne (festyny, wycieczki, wieczornice, imprezy okolicznościowe, koncerty).
Zajęcia dla indywidualnych uczestników:	- przedszkole - szkoła podstawowa - gimnazjum
Zajęcia edukacyjne dla grup/klas:	- szkoła podstawowa
Oferta dla środowiska lokalnego:	- wystawy, koncerty, spotkania, - piknik, wycieczki, imprezy okolicznościowe (świąteczne, patriotyczne, itp.)
Wspólne projekty z przedszkolami/szkołami:	- przedszkola - szkoły podstawowe
Promocja twórczości dzieci młodzieży, nauczycieli w środowisku lokalnym:	- konkursy, przeglądy, publikacje - publikacje na stronie www Ogniska, facebooku, youtube

Wiodące działania:

„CZY ZNASZ TE MIEJSCA?"

W roku 2016 Dzielnica Praga-Południe obchodziła 100-lecie przyłączenia Grochowa, Saskiej Kępy i Gocławia do Warszawy. Ogłoszono konkurs na realizacje projektów kulturalnych związanych z tym wydarzeniem. OPP nr 4 uzyskało dofinansowanie na realizację konkursu fotograficzno-multimedialnego „Czy znasz te miejsca?". Adresatem konkursu byli uczniowie południowopraskich szkół wraz z rodzinami. Był on realizowany we współpracy z Centrum Promocji Kultury Praga Południe i sfinansowany ze środków przewidzianych w budżecie Dzielnicy Praga Południe.
Uczestnicy wykonywali zadanie polegające na odnalezieniu na terenie Saskiej Kępy i Gocławia miejsc opublikowanych w postaci fotografii oraz mapy interaktywnej na stronie www Ogniska, wykonaniu zdjęć typu „selfie" na tle obiektów oraz stworzeniu prezentacji multimedialnej opisującej odnalezione miejsca. Komisja konkursowa przyznała nagrody w 4 kategoriach wiekowych, które wręczono laureatom na uroczystości finałowej połączonej z prezentacją prac.
Konkurs zintegrował całe rodziny uczestników, które towarzyszyły im we wspólnych spacerach, odnajdywaniu miejsc i opracowywaniu prezentacji.
Poprzez udział i zaangażowanie w realizację konkursu uczestnicy aktywnie włączyli się w obchody 100-lecia przyłączenia Grochowa, Saskiej Kępy i Gocławia do Warszawy.

Inne autorskie działania w obszarze edukacji kulturalnej:

Programy profilaktyczne realizowane z dzielnicowych środków na wdrażanie programów z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy.

- **„Praga Południe tropem historii"** - warsztaty, spacery, konkursy plastyczne i fotograficzno-multimedialny, wycieczka autokarowa.

- **„Quo vadis – śladami Henryka Sienkiewicza"** – warsztaty, wycieczka autokarowa, konkursy: plastyczny i literacki.

CYKLICZNE KONKURSY DZIELNICOWE

Placówka organizuje 4 cykliczne konkursy dla placówek oświatowych Dzielnicy Praga-Południe.

- **„W tajemniczym świecie przyrody"** (obecnie X edycja konkursu). Celem konkursu jest rozbudzanie wrażliwości ekologicznej i poszerzanie wiedzy przyrodniczej.

- **„Mój spacer po Warszawie – 2016 rok Henryka Sienkiewicza"** (obecnie IX edycja konkursu). Celem konkursu jest upowszechnianie wiedzy o historii i sztuce związanej z Warszawą, oraz o sławnych postaciach związanych z Warszawą.

- **Letnie Impresje i Zimowe Impresje** – konkursy plastyczne dla uczestników akcji Lato/Zima w Mieście w Dzielnicy Praga-Południe.

Zdjęcia: Archiwum placówki

Nazwa placówki:	**OGNISKO PRACY POZASZKOLNEJ „175”**
Dzielnica:	**Mokotów**
Strona internetowa:	**www.ognisko175.edu.pl**
Dane placówki:	
Adres:	**02-698 Warszawa, ul. Niegocińska 2**
Kontakt:	**22 8534724, ognisko175@gmail.com, opp175@edu.um.warszawa.pl**
Misja i opis placówki:	Ognisko Pracy Pozaszkolnej „175” działa twórczo z nastawieniem na kulturę i sztukę polską, z wykorzystaniem nowoczesnych udogodnień. Zagospodarowujemy dzieciom wolny czas w sposób ciekawy, kreatywny i dający satysfakcję z uczenia się. Wspieramy rodziców w wychowaniu poprzez realizację ciekawych programów, projektów i innowacji. Hasło placówki to: „Każdy uczeń otoczony troską i wsparciem może odkryć swój talent”. OPP przygotowuje młodych ludzi do życia w społeczeństwie, promuje wysoką kulturę osobistą, stymuluje rozwój intelektualny, kulturalny i estetyczny, uczy patriotyzmu i tolerancji, pozytywnego postrzegania świata, dążenia do celu własną pracą. Wśród priorytetowych kierunków działania Ogniska ważne miejsce zajmuje edukacja przez kulturę i sztukę, krzewienie kultury polskiej i europejskiej, a także poszukiwanie talentów ich wzmacnianie i promowanie. Placówka wspiera rodziców w wszechstronnym rozwoju dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem kultury osobistej.
Zajęcia dla indywidualnych uczestników:	- szkoła podstawowa - gimnazjum - szkoła ponadgimnazjalna
Zajęcia edukacyjne dla grup/klas:	- szkoła podstawowa - gimnazjum - szkoła ponadgimnazjalna
Oferta dla środowiska lokalnego:	- wystawy, koncerty, spektakle, konferencje; - warsztaty, gry miejskie;
Wspólne projekty z przedszkolami/szkołami:	- przedszkola - szkoły podstawowe - gimnazja
Promocja twórczości dzieci, młodzieży, nauczycieli w środowisku lokalnym:	- festiwale, konkursy

Wiodące działania:

PRACOWNIA RĘKODZIELNICZA „COŚ PIĘKNEGO”

Pracownia rękodzielnicza „Coś pięknego” powstała w odpowiedzi na zapotrzebowanie środowiska lokalnego. Organizowane dotychczas jednorazowe warsztaty tematyczne okazały się niewystarczające, są one ciekawe i nadal potrzebne, lecz nie przekazują wiedzy dogłębnej i kompleksowej. Projekt pracowni rękodzielniczej „Coś pięknego” taką wiedzę zapewnia poprzez systematyczne spotkania i wymianę doświadczeń. Jednocześnie poprzez regularne spotkania tworzy się wzajemna integracja, nie tylko w planie nauczyciel – rodzic, lecz przede wszystkim rodzic – dziecko. Poprzez spędzanie wspólnego czasu w pracowni rękodzielniczej codzienny brak czasu może być zrekompensowany, co daje szansę na nawiązanie więzi międzypokoleniowej.
Zajęcia w pracowni, skierowane do dzieci ich rodziców oraz dalszej rodziny, odbywają się cyklicznie raz w miesiącu i trwają około 3-4 godzin. Tak długi czas poświęcony na jedno spotkanie (z przerwą na rozmowę przy herbacie i kawie) umożliwia stworzenie luźnej, sympatycznej, a zarazem twórczej atmosfery. Systematyczne spotkania raz w miesiącu dają szansę rodzicom i dzieciom kontynuacji w domu zaczętych prac, przećwiczenie nowo poznanych technik i wspólne dyskusje na ich temat.
Pomimo trudności związanych z brakiem odpowiedniego lokalu, projekt rozwija się i cieszy dużym zainteresowaniem środowiska lokalnego.

Inne autorskie działania w obszarze edukacji kulturalnej:

- Placówka współtworzy imprezy szkolne i uroczystości dzielnicowe – zapewnia oprawę muzyczną lub współpracę przy części artystycznej prezentowanych przedstawień, spektakli.

- Cyklicznie organizowane warsztaty dla środowiska lokalnego – rodzinne zajęcia warsztatowe – sprzyjają integracji rodziny i środowiska.

- Organizowanie konkursów daje możliwość dzielenia się swoją wiedzą i doświadczeniem w ramach prac jury. Placówka ma doświadczenie w organizowaniu konkursów międzyszkolnych.

Ognisko Pracy Pozaszkolnej „175” jest też organizatorem trzech prestiżowych konkursów o zasięgu ogólnopolskim i wojewódzkim, mających już wieloletnią tradycję i co roku coraz liczniejsze grono uczestników i sympatyków:

- „Młode talenty muzyczne” (16 edycji)

- „Bohaterowie naszych bajek” (16 edycji)

- „Kolędy i Pastorałki” (11 edycji)

Zdjęcia: Archiwum placówki

Nazwa placówki:	**OGNISKO PRACY POZASZKOLNEJ** **przy Szkole Podstawowej nr 70**
Dzielnica:	**Mokotów**
Strona internetowa:	**http://opp70.pl**
Dane placówki:	
Adres:	**ul. J. Bruna 11, 02-594 Warszawa**
Kontakt:	**tel.: 22 825 63 09; e-mail: biuro@opp70.pl**
Misja i opis placówki:	Ognisko Pracy Pozaszkolnej przy Szkole Podstawowej nr 70 daje możliwość realizacji zainteresowań wychowanków w 30 rodzajach zajęć stałych, wśród których znaczące miejsce zajmują zajęcia artystyczne (taneczne, wokalno-muzyczne, manualne, plastyczne), rekreacyjno-sportowe, językowe, komputerowe. Oferta Ogniska skierowana jest do dzieci i młodzieży w wieku od 5 do 17 lat. Placówka stale rozwija swoją ofertę, dostosowując ją do potrzeb środowiska lokalnego oraz kierując ją także do gimnazjalistów i licealistów. Obecnie placówka wypracowuje nową formułę swojej działalności, poszukując nowych inspiracji, rozwiązań organizacyjnych, grup odbiorczych i partnerów do realizacji projektów z zakresu edukacji kulturalnej. W ciągu ostatnich dwóch lat Ognisko rozszerzyło obszar swojego działania i obecnie zajęcia prowadzone są nie tylko w Szkole Podstawowej nr 70, ale także w innych szkołach: Szkole Podstawowej nr 69, 157 i 260 oraz w Zespole Szkół Licealnych i Technicznych nr 1.
Zajęcia dla uczestników: indywidualnych:	- przedszkole - szkoła podstawowa - gimnazjum - szkoła ponadgimnazjalna
Oferta dla środowiska lokalnego:	- koncerty - prezentacja dorobku poszczególnych grup zajęciowych
Promocja twórczości dzieci, młodzieży, nauczycieli:	- koncerty - prezentacja dorobku poszczególnych grup zajęciowych

Wiodące działania:

PAPIEROWE FANTAZJE

„Papierowe fantazje” to autorski program zajęć plastyczno-manualnych, przeznaczonych dla dzieci w wieku wczesnoszkolnym (klasy I-III), należący do stałej oferty zajęć Ogniska Pracy Pozaszkolnej przy Szkole Podstawowej nr 70. Na zajęciach uczestnicy pod kierunkiem nauczyciela-instruktora sami projektują i wykonują najróżniejsze, nieraz rzeczywiście bardzo fantastyczne, użytkowe i dekoracyjne przedmioty z kolorowego papieru. Zajęcia rozwijają nie tylko sprawność manualną, poczucie estetyki i zdolności plastyczne, ale także kreatywność i wyobraźnię, pozwalającą dzieciom stworzyć „coś z niczego”. Prace wykonywane są przez uczestników indywidualnie i wspólnie, tak więc zajęcia kształtują jednocześnie postawy i umiejętności psychospołeczne, uczą współpracy i dobrej komunikacji, niezbędnej w tworzeniu prac zbiorowych.

WESOŁE KORALIKI

„Wesołe koraliki” to także stałe zajęcia manualne, w których uczestniczą dzieci w wieku 6-8 lat (klasy I-III szkoły podstawowej). Wykonują one według własnych projektów biżuterię, ozdoby i drobne gadżety z różnobarwnych koralików i innych elementów, które same dobierają i komponują. Trenują w ten sposób wyobraźnię plastyczną i kolorystyczną, kreatywność i sprawność manualną, ale także cierpliwość i wytrwałość. Zajęcia pokazują, jak niewielkim kosztem można stworzyć bardzo oryginalne, niepowtarzalne ozdoby, mali artyści mogą też doświadczyć satysfakcji z samodzielnego ich tworzenia - od wstępnej koncepcji po wykonanie. Jest to ważny element kształtowania poczucia własnej wartości i sprawstwa, uczy ponadto, że przedmioty własnoręcznie zaprojektowane i wykonane mają niejednokrotnie większą wartość niż modne, seryjne - drogie! - gadżety.

Inne autorskie działania w obszarze edukacji kulturalnej:

W ofercie Ogniska znajdują się też autorskie zajęcia tańca nowoczesnego, opartego o technikę tańca jazzowego, przeznaczone dla uczniów szkoły podstawowej (klasy I-VI) i gimnazjum. Uczą one nie tylko technik tanecznych, ale także rozwijają sprawność fizyczną, gibkość, poczucie rytmu i plastykę ruchu, poprawiając samopoczucie i samoocenę uczestników oraz dając dobrą podstawę do dalszego rozwijanie zdolności tanecznych. Zajęcia prowadzone są w grupach wiekowych i są dostosowane stopniem trudności do możliwości motorycznych i rozwojowych uczestników.

W planach placówki na najbliższe lata jest uruchomienie sekcji tańca na wózkach – projekt znajduje się w fazie organizacji i przygotowań.

Zdjęcia: Archiwum placówki

Nazwa placówki:	**OGNISKO PRACY POZASZKOLNEJ** **przy Szkole Podstawowej nr 264**
Dzielnica:	**Ochota**
Strona internetowa:	**sp264.superszkolna.pl**
Dane placówki:	
Adres:	**02-104 Warszawa, ul. Skorochód - Majewskiego 17**
Kontakt:	**22 823-24-38**
Misja i opis placówki:	Ognisko Pracy Pozaszkolnej przy Szkole Podstawowej nr 264 jest placówką przyjazną, nowoczesną, szanującą tradycję, promującą bezpieczny styl życia, przygotowującą uczniów do życia w zmieniającym się otaczającym świecie. Działalność placówki rozwija uczniów społecznie, uczy wrażliwości, pomaga uwierzyć w siebie. Proponowane zajęcia cieszą się dużym zainteresowaniem wśród uczniów, a rodzice darzą kadrę uznaniem i zaufaniem. OPP aktywnie współdziała ze środowiskiem lokalnym na rzecz edukacji i wychowania dzieci i młodzieży. Za istotny cel edukacji kulturalnej uznaje się w placówce rozbudzenie i wzmożenie własnej, oryginalnej twórczości uczniów. Główne cele pracy OPP to przede wszystkim: zwiększenie roli kultury w procesie edukacyjnym, kształcenie międzykulturowe, przygotowanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w kulturze, tworzenie warunków i bodźców do rozwijania własnej aktywności twórczej uczniów, stwarzanie uczniom możliwości czynnego uczestnictwa w kulturze, budowanie tożsamości szkoły poprzez działania w zakresie kultury. Funkcjonowanie placówki w orbicie szkolnej stanowi znakomite dopełnienie i rozwinięcie jej działań w zakresie realizacji Szkolnego Programu Edukacji Kulturalnej i stwarza wiele nowych możliwości w tym zakresie.
Zajęcia dla indywidualnych uczestników:	- szkoła podstawowa
Zajęcia edukacyjne dla grup/klas:	- szkoła podstawowa
Oferta dla środowiska lokalnego:	- wystawy, koncerty, spektakle
Wspólne projekty z przedszkolami/szkołami:	- przedszkola - szkoły podstawowe
Promocja twórczości dzieci, młodzieży, nauczycieli:	- konkursy, przeglądy, publikacje

Wiodące działania:

„MAŁY KSIĄŻĘ DLA MAŁYCH I DUŻYCH”

Realizacja autorskiego projektu „Mały Książę dla małych i dużych” rozpoczęła się od nawiązania kontaktu z Fundacją LOTTO Milion Marzeń.
Realizatorami projektu z ramienia placówki były nauczycielki Katarzyna Glinka i siostra Kasjana Konkolewska oraz uczniowie, uczestnicy koła teatralnego. Projekt polegał na wspólnej realizacji przez uczniów i dziesięciu wolontariuszy LOTTO przedstawienia pod tytułem „Mały Książę” według autorskiego scenariusza na podstawie tekstu A. S. Exupéry’ego, z aranżacjami piosenek znanych polskich artystów. Ważnym aspektem przedsięwzięcia było także opracowanie scenografii, wspólne przygotowanie elementów dekoracji sceny, a także kostiumów. Odbyły się trzy przedstawienia: dwa na terenie szkoły 3 czerwca 2016r. – dla dzieci ze szkoły i rady pedagogicznej, w ramach szkolnych obchodów Dnia Dziecka, a 12 czerwca na terenie Parafii w kościele przy ul. Dickensa – dla społeczności lokalnej. Projekt wywarł duże wrażenie w środowisku lokalnym i w efekcie placówka została zaproszona do realizacji przedstawienia w siedmiu ochockich placówkach przedszkolnych we wrześniu 2016r.

Inne autorskie działania w obszarze edukacji kulturalnej:

- zajęcia dodatkowe organizowane i realizowane na terenie szkoły przez nauczycieli – koła zainteresowań: polonistyczne, pisarskie, dziennikarskie, historyczne, plastyczne, chór szkolny;
- działania mające na celu zapoznanie uczniów z historią Polski, np. udział w konkursie "Losy żołnierza i dzieje oręża polskiego", wystawy i uroczystości z okazji rocznic historycznych i świąt narodowych;
- udział uczniów w przygotowaniu i prezentacji uroczystości szkolnych, w tym: w przedstawieniach z okazji rozpoczęcia i zakończenia roku szkolnego, dla rodziców, dziadków z okazji ich świąt, kolędowania, apeli z okazji świąt narodowych i Dni Patrona;
- wystawy tematyczne, okolicznościowe i rocznicowe, współorganizowane przez uczniów w zakresie merytorycznym i wizualnym;
- spotkania autorskie z pisarzami, aktorami, organizowane w bibliotece szkolnej - np. z Agnieszką Szczepańską, Anetą Todorczuk-Perchuć, Katarzyną Żak;
- redagowanie przez uczniów klas 4-6 gazetki szkolnej „Tablica”;
- współpraca z MDK Ochota w ramach edukacji dziennikarskiej - współredagowanie materiałów do miesięcznika młodzieży Ochoty „Korniszon”;
- rozwijanie twórczości plastycznej i aktywności twórczej uczniów w ramach organizacji przez świetlicę szkolną Kiermaszu Świątecznego (Boże Narodzenie, Wielkanoc);
- spotkania z kulturą innych krajów organizowane przy współpracy z rodzicami, np. „Dzień wietnamski";
- misteria wielkanocne i jasełka dla społeczności szkolnej i lokalnej.

Zdjęcia:
Katarzyna Glinka
Paweł Zreda

Nazwa placówki:	**OGNISKO PRACY POZASZKOLNEJ „ŻOLIBORZ”**
Dzielnica:	**Żoliborz**
Strona internetowa:	**www.oppzoliborz.waw.pl**
Dane placówki:	
Adres:	**ul. ks. J. Popiełuszki 13, 01-595 Warszawa**
Kontakt:	**22 839 42 41, oppzol@edu.um.warszawa.pl**
Misja i opis placówki:	OPP „Żoliborz” jest placówką zapewniającą dzieciom i młodzieży przyjazną atmosferę i poczucie bezpieczeństwa oraz atrakcyjną ofertę edukacyjną dla rozwoju ich uzdolnień. Wspiera każdego wychowanka, aby mógł wszechstronnie i harmonijnie rozwijać się zgodnie z osobistymi potrzebami, talentem i możliwościami, kształci umiejętność praktycznego wykorzystania wiedzy. Placówka współpracuje z rodzicami i środowiskiem lokalnym, zapewnia wykwalifikowaną i życzliwą kadrę, wspomaga rodziców i nauczycieli w ich wychowawczej roli. Wspiera rozwój osobowy wychowanka poprzez stosowanie aktywnych metod i form pracy. Ważnym elementem pracy wychowawczej w Ognisku jest promowanie humanistycznego systemu wartości i szacunku dla tradycji. Zarazem placówka uczy wychowanków umiejętności utożsamiania się i samorealizacji we własnym mieście, regionie, ojczyźnie i zjednoczonej Europie. OPP zajmuje 381,35 m^2 i dysponuje oddzielnym wejściem na parterze budynku mieszkalnego przy ul. ks. J. Popiełuszki 13. Dysponuje 8 salami: komputerową, plastyczną, muzyczną, gimnastyczną, do zajęć przedmiotowych, ceramiki, zajęć sportowych dla dzieci. Ognisko Pracy Pozaszkolnej „Żoliborz” utworzone zostało w styczniu 1998 r.
Zajęcia dla indywidualnych uczestników:	- przedszkole - szkoła podstawowa - gimnazjum - szkoła ponadgimnazjalna
Oferta dla środowiska lokalnego:	- wystawy, koncerty, spektakle
Wspólne projekty:	- przedszkola
Promocja twórczości dzieci, młodzieży, nauczycieli w środowisku lokalnym:	- konkursy, udział w imprezach i uroczystościach organizowanych przez Dzielnicę Żoliborz, wydanie kalendarza, wydanie płyty

Wiodące działania:

KONCERTY DLA ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Ognisko Pracy Pozaszkolnej „Żoliborz" organizuje koncerty, na które zapraszani są rodzice, opiekunowie dzieci, a także mieszkańcy Żoliborza. Z uwagi na brak warunków lokalowych koncerty odbywają się w Domu Pielgrzyma „Amicus".

Dotychczas zostały zorganizowane koncerty:

- „Wieczór kolęd",
- „Zimowe nastroje",
- „Kolędy i pastorałki",
- „Lato czeka".

DZIELNICOWE KONKURSY PLASTYCZNO-LITERACKIE

Od czterech lat OPP „Żoliborz" organizuje coroczne konkursy plastyczno-literackie o zasięgu dzielnicowym. Każdy z nich połączony jest z wernisażem i uroczystym zakończeniem konkursu z udziałem władz lokalnych.
Tematyka konkursów związana jest z dzielnicą Żoliborz.

W kolejnych latach przeprowadzone zostały następujące konkursy:

- „Moje magiczne miejsce na Żoliborzu"
- „Piękny Brzeg"
- „Żoliborz i Powstanie"
- „Stulecie stołeczności Żoliborza"

Obecnie placówka przygotowuje wydanie kalendarza na 2017 rok z wybranymi pracami uczestników konkursu plastyczno-literackiego „Stulecie stołeczności Żoliborza".

Inne autorskie działania w obszarze edukacji kulturalnej:

Placówka wystawiła spektakl teatralny „Przygody bałwanka Stefanka".

Na terenie OPP „Żoliborz" w Galerii „Studnia czasu" organizowane są wystawy plastyczne dzieci z przedszkoli.

Znaczącym osiągnięciem było wydanie płyty „Oj, maluśki, maluśki, maluśki…" z kolędami i pastorałkami w wykonaniu dzieci i młodzieży z OPP „Żoliborz".
W tym roku trwają prace nad kolejną płytą z piosenkami o Warszawie.

Zdjęcia: Archiwum placówki

Projekty edukacji kulturalnej można również realizować wspólnie z instytucjami animacji kultury, instytucjami artystycznymi, uczelniami, czy organizacjami pozarządowymi. Poniżej zaprezentowano wybrane projekty nagrodzone w VII edycji Warszawskiej Nagrody Edukacji Kulturalnej.

INSTYTUCJE ANIMACJI KULTURY

URSYNÓW

IM ROCK SCENA

Dom Kultury SMB Imielin

Autor: Małgorzata Wiercińska

IM Rock Scena skupia młode kapele, początkujących muzyków oraz pasjonatów muzyki rockowej. Jest to społeczność, jak to ujął Alex Kłoś z Gazety Wyborczej "z magicznego zeszytu czad", która bezinteresownie pomaga we wszelkich pracach związanych z iM Rock Sceną jak i z działalnością DK Imielin. Przez 18 lat trwania projektu, skład osobowy wspomnianej grupy ulegał zmianom. Ludzie uczestniczący obecnie w iM Rock Scenie są niekiedy potomkami osób, które stawiały na niej przed laty swoje pierwsze kroki. Na iM Rock Scenie zagrało już około stu zespołów, a część z nich miała tu swój debiut (Dive, Śledzik po Chińsku, Wszyscy Spali z Kubą, Noconcreto, MITH, Fobia, Red Cape Wolf). Integralną częścią iM Rock Sceny są Warsztaty Rockowe iM Granie, które odbywają się od marca 2003 roku. Warsztaty są inicjatywą, która pozwala młodym, początkującym muzykom bezpłatnie szkolić się pod okiem doświadczonych instruktorów - profesjonalnych muzyków. Zajęcia prowadzone są czterech w grupach - wokalu, gitary elektrycznej, gitary basowej oraz perkusji, co stanowi podstawę zespołu. Często jesteśmy świadkami narodzin nowych, warsztatowych składów, które chcą tworzyć już własną muzykę. Kilkudniowe Rockowe iM Granie latem i zimą kończy się dużym koncertem, na którym prezentują się uczestnicy warsztatów oraz nowe zespoły. Podobna formuła obowiązuje również na iM Rock Koncertach, podsumowujących sezon kulturalny, oraz Mikołajkowym, gdzie zawsze oprócz kilku godzin dobrego rocka, jest wystawa foto, poczęstunek, certyfikaty uczestnictwa oraz niespodzianki. Na koncerty przychodzą rodziny, przyjaciele i znajomi uczestników, a także oficjalni goście.

Na iM Rock Scenie odbywały się zawsze koncerty zespołów amatorskich. Przeważnie były to koncerty kilku zespołów, co stwarzało warunki do współpracy między nimi. Tu zespoły nabywają doświadczenia scenicznego, uczą się pracy z akustykiem i technikiem oświetlenia. przełamują także bariery przed występem dla publiki. Scena to miejsce kształtowania się charakterów, często jeszcze "nieopierzonych" muzyków. Zespoły są traktowane na równi, a publika ocenia ich występy owacjami. Dodatkowo, w ramach *Warsztatów Rockowe iM Granie*, dzieci i młodzież często po raz pierwszy dotykają instrumentu. Doskonalą tu swoje

umiejętności, a także zawiązują nowe przyjaźnie, które czasem stają się fundamentem nowych zespołów. Wiele osób, które odkrywało i rozwijało swoją pasję na warsztatach, dziś funkcjonuje w branży muzycznej. Warsztaty są formą spędzania wolnego czasu z dala od ekranu komputera i uczą pracy w grupie.

INSTYTUCJE ARTYSTYCZNE

ŚRÓDMIEŚCIE

W MUZEUM WSZYSTKO WOLNO

Muzeum Narodowe w Warszawie
Autorzy:
Bożena Pysiewicz, Agnieszka Morawińska, Anna Knapek

Projekt „W Muzeum wszystko wolno" był muzealno-edukacyjnym eksperymentem, w czasie którego grupa 69 dzieci w wieku 6 -14 lat przez ponad pół roku przygotowywała główną wystawę czasową w Muzeum Narodowym w Warszawie. Dzieci, podzielone na sześć zespołów kuratorskich, przez sześć miesięcy podczas cotygodniowych, czterogodzinnych spotkań poznawały Muzeum i pracowały nad ekspozycjami. Dziecięce zespoły kuratorskie przygotowały scenariusze, dokonały wyboru blisko 300 eksponatów na wystawę, opracowały koncepcję multimediów i scenografię ekspozycji, zaprojektowały druki edukacyjne, nagrały audioprzewodniki, przygotowały podpisy i wybrały dzieła do celów promocji. Dzieci przygotowały też program wydarzeń towarzyszących oraz poprowadziły wiele lekcji, oprowadzań i warsztatów, zarówno dla dzieci, jak i dorosłych. Na wystawie – podzielonej na sześć samodzielnych segmentów – prezentowane były dzieła ze wszystkich kolekcji: obiekty sztuki starożytnej i orientalnej, rzemiosło artystyczne, rzeźby dawne i współczesne, fotografie, rysunki i grafiki, monety i medale, ubiory oraz obrazy pochodzące z różnych epok. Wiele z tych dzieł nigdy nie była pokazywana publiczności. Dzieci mówiły, że „odnalazły i uwolniły je z muzealnych magazynów". Przygotowując wystawę spędziły w muzeum ponad 80 godzin, przemierzyły 100 km od muzealnych piwnic po strychy. Ich wyjątkową wystawę odwiedziło 32 600 osób. Na kolejnych etapach przygotowywania wystawy młodzi kuratorzy spotykali się z całym zespołem muzeum. Kuratorzy i konserwatorzy dzielili się wiedzą o obiektach. Zespół Działu Edukacji koordynował spotkania i czuwał nad harmonogramem prac. Dział Komunikacji oraz Dział Marketingu służyły doświadczeniem podczas prac nad kampanią promocyjną, konferencją prasową i wernisażem. Dział Wydawnictw wspierał dziecięcych kuratorów w opracowywaniu tekstów towarzyszących wystawie, podpisów, druków edukacyjnych i książki. Działy Organizacji Wystaw, IT i Multimediów oraz Administracji i Inwestycji pomogły w przygotowaniu projektu oraz, co najważniejsze,

zbudowały wystawę. Wystawę przygotowaną przez dzieci dla wszystkich! Zajmowała ona 600 m^2 głównej przestrzeni ekspozycyjnej.

Rezultatem projektu była wystawa czasowa „W Muzeum wszystko wolno", którą można było oglądać w Muzeum Narodowym w Warszawie od 27 lutego do 8 maja 2016 r. W tym czasie obejrzało ją ponad 32 600 osób, uczestnicząc w spotkaniach, warsztatach i lekcjach muzealnych. Prowadzone od początku projektu badania ewaluacyjne pozwoliły na precyzyjne wskazanie umiejętności i kompetencji nabytych przez jego uczestników. Poza wiedzą dotyczącą funkcjonowania Muzeum oraz pracy kuratora, dzieci nauczyły się szacunku do dzieła oraz postrzegania sztuki poprzez pryzmat własnych emocji. Rodzice podkreślali (73% badanych), że dzięki projektowi ich pociechy nabrały swobody w wypowiadaniu się na tematy związane ze sztuką. W czasie pół roku wspólnej pracy w grupie różnowiekowej dzieci najwięcej zyskały w obszarze kompetencji społecznych. Wzmocniło się ich poczucie własnej wartości, wzrósł autorytet w rodzinie i klasie, stały się odważniejsze i bardziej otwarte w kontakcie z dorosłymi. Nauczyły się negocjacji oraz sztuki autoprezentacji. Dla tutorów praca z jedną grupą dzieci przez ponad pół roku była zupełnie nowym wyzwaniem i okazją do sprawdzenia własnych umiejętności.

UCZELNIE

MOKOTÓW

PIASKOWNICA UNIWERSYTECKA: AMERYKA ŁACIŃSKA DLA NAJMŁODSZYCH

Centrum Studiów Latynoamerykańskich Uniwersytetu Warszawskiego

Autorki: Joanna Gocłowska-Bolek, Magdalena Szkwarek

Projekt przygotowany był w ramach 200-lecia UW. Celem projektu była popularyzacja wśród najmłodszych wiedzy o kulturach i społeczeństwach państw Ameryki Łacińskiej. Formuła tradycyjnego wykładu akademickiego (45 min) została uzupełniona o zajęcia warsztatowe (45 min). Wykłady były urozmaicane pokazem multimedialnym oraz prezentacją pomocy naukowych (np. zdjęcia, tradycyjne rękodzieło). Podczas wykładu dzieci miały możliwość zadawania pytań prowadzącym. Po każdych zajęciach dzieci brały udział w quizie

podsumowującym przekazywane wiadomości. Dodatkowo, dzięki nauce piosenek, dzieci nauczyły się podstawowych zwrotów w języku hiszpańskim oraz poznały liczebniki oraz podstawowe zwroty po hiszpańsku. Zajęcia warsztatowe związane były z tematem zajęć. Dzieci, podzielone na mniejsze grupy, miały okazję m.in. projektować tradycyjne maski, robić indiańskie pióropusze czy też przygotowywać meksykański ołtarzyk z okazji Święta Zmarłych. Każde uczestniczące w zajęciach dziecko otrzymało Indeks Młodego Latynoamerykanisty/ Indeks Młodej Latynoamerykanistki, do którego po wykonaniu zadań warsztatowych, otrzymywało wpis. Odbyło się łącznie 9 spotkań (na ostatnich połączone z podsumowaniem projektu i wręczeniem dyplomów uczestniczkom i uczestnikom).

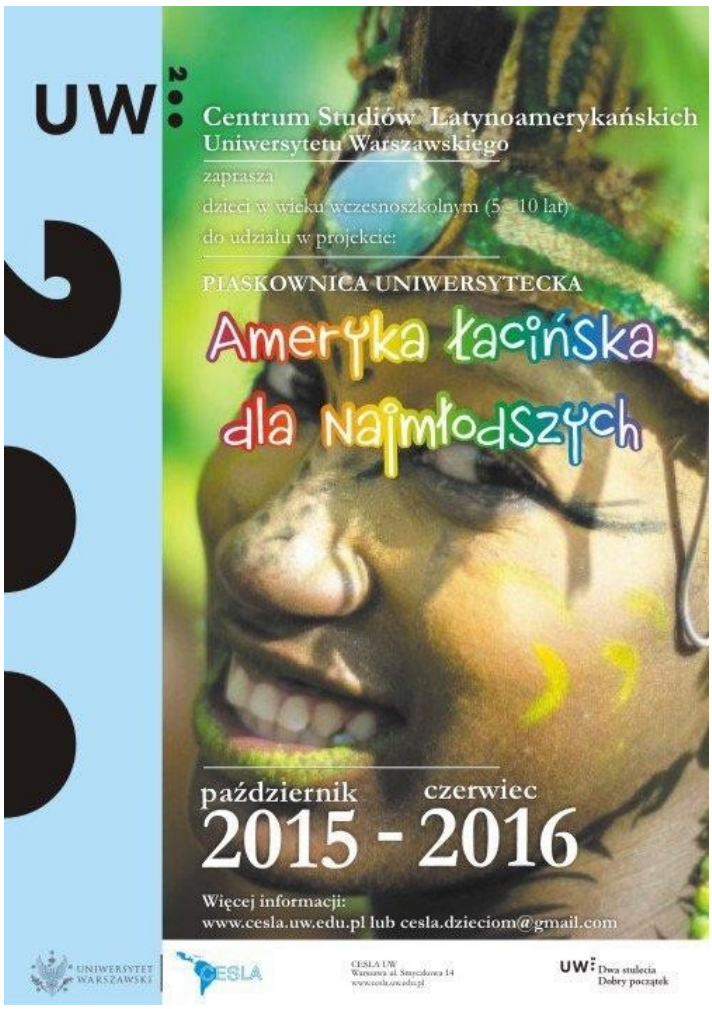

Rezultaty spotkań były różnorakie. W sferze dydaktycznej było to m.in. wypracowanie poczucia odpowiedzialności, systematyczności i obowiązkowości w wykonywaniu prac niezbędnych do otrzymania zaliczenia, poszerzenie wiedzy o geografii, kulturach i społeczeństwach Ameryki Łacińskiej, rozwinięcie kompetencji językowych (język hiszpański), zapoznanie dzieci ze specyfiką pracy i studiowania na uczelni. W obszarze rozwoju fizycznego: rozwinięcie minimotoryki i umiejętności manualnych, a w zakresie umiejętności psychospołecznych i postaw wypracowanie umiejętności pracy w grupie i rozbudzenie ciekawości świata. Ważne było też pokazanie dorosłym opiekunom możliwości i niekonwencjonalnych technik pracy z dziećmi. W efekcie projektu powstał blog prezentujący kolejne spotkania i pracę dzieci oraz wystawa prac plastycznych, wykonanych przez uczestników na zaliczenie projektu.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

OCHOTA

PUDŁO W GROCHY ALBO GĄBKA NA BIEGUNACH

Stowarzyszenie Z Siedzibą w Warszawie, Ochota.
Autorzy: Edyta Ołdak, Karolina Dyrda.

Inicjatywa ujawniła duży potencjał uniwersalnych zabawek edukacyjnych i rodziców, którzy takie zabawki codziennie wytwarzają dla swoich dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Projekt był nobilitacją ich codziennej pracy i ukazał ich w roli ekspertów. Podczas trwania projektu rodzice razem z architektem przeprowadzili cykl warsztatów dla dzieci ze Szkół Podstawowych, których celem było uwrażliwienie uczestników na problemy ich rówieśników z niepełnosprawnościami. Rezultatem działań warsztatowych były pomoce dydaktyczne przekazane ośrodkom terapeutycznym. Projekt narodził się z naszego zachwytu nad plastycznymi formami uniwersalnych pomocy dydaktycznych. Czasami przybierają one abstrakcyjne formy, niekiedy są obiektami na pograniczu rzeźby i sztuki użytkowej. Przeniesienie codziennej pracy rodziców do przestrzeni galerii było nie tylko zamysłem kuratorskim, ale również wydarzeniem społecznym. Z codziennej pracy uczyniliśmy dzieło sztuki i pokazaliśmy je tym samym w zupełnie innym wymiarze. Na projekt składały się warsztaty (cykl trzech warsztatów z budowania pomocy dydaktycznych) specjalnie zaprojektowane i wykonane pomoce uniwersalne oraz wystawa. Warsztat w szko-

łach trwał 1,5 godziny. Podczas warsztatu uczestnicy nie tylko wykonali pomoc dydaktyczną, ale również zdobywali wiedzę na temat potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wykonywanie tych obiektów było nie tylko manualnym sprawdzianem, ale również uwrażliwiło uczestników na nowe formy plastyczne. Było to również zadanie konstrukcyjne z elementami edukacji przestrzennej. Pomoce zostały przekazywane ośrodkom i szkołom zajmującym się terapią dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Uczniowie sami wybrali placówkę spośród tych, z którymi wcześniej to uzgodniliśmy. Ostatnim etapem były warsztaty z budowania interaktywnej instalacji. Na te warsztaty zostali zaproszeni uczestnicy poprzedniej lekcji. Wspólnie z rodzicami-instruktorami, projektantami, architektami i specjalistą od współczesnych technologii opracowaliśmy kształt instalacji oraz sposób wykorzystania systemów Arduino. Równolegle nad nowymi pomocami edukacyjnymi pracowali projektanci: Kosmos Project, Artur Gosk, Pani Jurek. Efekt pracy został pokazany na wystawie zorganizowanej w Warsztacie Warszawskim na Placu Konstytucji.

I. TWARDE REZULTATY:

1) Wystawa (Warsztat Warszawski, Plac Konstytucji 4) prezentująca prace rodziców oraz grup warsztatowych.

2) 6 prototypów zabawek uniwersalnych opracowanych przez architektów/projektantów na podstawie ręcznie wykonywanych przez rodziców modeli (prototypy i dokumentacja wykonawcza).

3) Interaktywna instalacja (pudełka interaktywne) przeznaczona zarówno dla dzieci zdrowych, jak i dysfunkcyjnych.

II. MIĘKKIE REZULTATY:

1) Wzrost kompetencji nauczycieli na temat edukacji włączającej.
2) Wzrost wiary młodych uczestników w swoje możliwości projektowe.
3) Wzrost wiedzy na temat potrzeb osób niepełnosprawnych oraz ich sposobu odbierania świata.
4) Zwiększenie wrażliwości plastycznej u dzieci ze szkół podstawowych.
5) Integracja środowisk dzieci zdrowych i z dysfunkcjami.
6) Uświadomienie wagi pracy rodzica przez przeniesienie jego codziennej pracy w przestrzeń galerii.

SZKOŁA Z POMYSŁEM WIE jak zdobyć ZaMEK

WPEK

PROGRAMY BIURA EDUKACJI DLA SZKÓŁ I PRZEDSZKOLI
związane z realizacją Warszawskiego Programu Edukacji Kulturalnej

Biuro Edukacji wspiera szkoły i przedszkola, podejmujące unikatowe działania w różnych obszarach, zarówno finansowo, jak i poprzez promocję niestandardowych projektów, które mogą stanowić źródło dobrych praktyk dla innych. Charakter promocyjny ma m. in. **HONOROWE WYRÓŻNIENIE PREZYDENTA M.ST. WARSZAWY „SZKOŁA Z POMYSŁEM".** Natomiast programy Biura, które stanowią wsparcie finansowe dla innowacyjnych projektów, m.in. w zakresie edukacji kulturalnej, to **WARSZAWSKIE INICJATYWY EDUKACYJNE (WIE) oraz ZAJĘCIA MIĘDZYSZKOLNE EDUKACJI KULTURALNEJ (ZaMEK).**

Honorowe Wyróżnienie
SZKOŁA Z POMYSŁEM
Prezydenta m.st. Warszawy

Przyznawane jest szkołom od 2010 roku w pięciu kategoriach:

- Szkoła z pomysłem na uczenie
- Szkoła z pomysłem na kulturę
- Szkoła z pomysłem na wspieranie uczniów o szczególnych potrzebach edukacyjnych
- Szkoła z pomysłem na aktywność społeczną
- Szkoła z pomysłem na...

W założenia Warszawskiego Programu Edukacji Kulturalnej wpisują się szkolne pomysły na kulturę oraz te, które realizowane są w kategorii otwartej. Ideą projektu jest promowanie tych placówek, które wypracowały własny pomysł na szkołę oraz upowszechnianie dobrych praktyk.
Od początku istnienia programu wyróżniono dwadzieścia cztery projekty z zakresu edukacji kulturalnej. W kategorii „Szkoła z pomysłem na kulturę" nagrodzono piętnaście szkół, natomiast pozostałe szkoły otrzymały wyróżnienie w piątej, otwartej kategorii „Szkoła z pomysłem na…"

Laureaci VII edycji „SZKOŁY Z POMYSŁEM"

Szkoła Podstawowa nr 257 im. prof. Mariana Falskiego,
ul. Podróżnicza 11 (Białołęka)
Szkoła z pomysłem na edukację medialną w świetlicy szkolnej

PROJEKTY REALIZUJĄCE ZAŁOŻENIA WPEK:

Szkoła Podstawowa nr 114 z Oddziałami Integracyjnymi im. Jędrzeja Cierniaka
ul. Remiszewska 40 (Targówek)
Szkoła z pomysłem na promowanie czytelnictwa

Szkoła Podstawowa nr 356,
ul. Głębocka 66 (Białołęka)
Szkoła z pomysłem na kulturę

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 318 im. J. Ch. Andersena
ul. L. Teligi 3 (Ursynów)
Szkoła z pomysłem na kulturę.

Laureaci VII edycji „SZKOŁY Z POMYSŁEM"

PROJEKTY REALIZUJĄCE ZAŁOŻENIA WPEK:

Konkurs „NAJLEPSZE SZKOLNE I PRZEDSZKOLNE PRZESTRZENIE UCZENIA SIĘ"

Celem konkursu „Najlepsze szkolne i przedszkolne przestrzenie uczenia się" jest wskazanie najlepszych przestrzeni edukacyjnych z punktu widzenia architektury, estetyki i funkcjonalności ułatwiającej proces uczenia się i sprzyjającej rozwojowi społeczności szkolnych i przedszkolnych. Zależy nam na promowaniu najciekawszych aranżacji przestrzeni edukacyjnych oraz przyjaznego środowisko uczenia się, jak też, w przypadku obiektów zabytkowych, eksponujących dziedzictwo kulturowe w warszawskich szkołach i przedszkolach. Promujemy również partycypacyjny sposób kształtowania przestrzeni szkolnej.

Do pierwszej edycji przystąpiły 22 placówki. Kapituła konkursu zdecydowała o przyznaniu równorzędnych nagród w poszczególnych kategoriach, odpowiadających etapom nauczania, pięciu spośród nich. Były to:

LAUREACI I EDYCJI KONKURSU

Szkoła Przysposabiająca do Pracy Towarzystwa Przyjaciół Dzieci
ul. Hafciarska 80/86
Nagroda za najbardziej domową przestrzeń edukacyjną,

Konkurs „NAJLEPSZE SZKOLNE I PRZEDSZKOLNE PRZESTRZENIE UCZENIA SIĘ”

LAUREACI I EDYCJI KONKURSU

Gimnazjum nr 55 z Oddziałami Integracyjnymi im. Jana Bytnara ps. „Rudy”
Al. Wojska Polskiego 1A
Nagroda za wspólne działania wielu i stworzenie sympatycznej i funkcjonalnej, a przy tym pięknej przestrzeni biblioteki szkolnej.

Szkoła Podstawowa nr 314 im. Przyjaciół Ziemi
ul. Porajów 3
Nagroda za przemyślane i konsekwentne projekty na zewnątrz szkoły oraz tworzenie artystycznej przestrzeni edukacyjnej.

Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi nr 7 w Warszawie
ul. Sowia 4
Nagroda za wykorzystanie walorów zabytku i tworzenie ciepłej przestrzeni edukacyjnej.

Przedszkole Językowe Limonka
ul. Warszawska 57
Nagroda za ciekawą architektonicznie i funkcjonalną przestrzeń edukacyjną.

Przedszkole nr 95 z Oddziałami Integracyjnymi im. Króla Maciusia I
ul.Korzona 2
Nagroda za dbanie o gusty i potrzeby najmłodszych użytkowników oraz stworzenie bajkowej przestrzeni edukacyjnej.

Dyplomy za działania na rzecz tworzenia przestrzeni placówki sprzyjających procesowi uczenia się oraz estetyzacji otoczenia otrzymały dwie żoliborskie placówki:

Przedszkole 109 „Ludeczkowo”
Szkoła Podstawowa nr 267 im. Juliusza Słowackiego.

WARSZAWSKIE INICJATYWY EDUKACYJNE (WIE)

Warszawskie Inicjatywy Edukacyjne (WIE) to program Biura Edukacji Urzędu m.st. Warszawy umożliwiający dofinansowanie projektów przygotowanych i realizowanych przez przedszkola i szkoły prowadzone przez m.st. Warszawę.

W ramach WIE w roku 2017 możliwe jest otrzymanie dofinansowania na realizację projektów dotyczących:

1) inicjatyw związanych z rozwojem zainteresowań i talentów,
2) działań związanych z kultywowaniem tradycji narodowych, lokalnych, europejskich,
3) projektów związanych z kształtowaniem postaw: otwartości, dialogu, przeciwdziałaniem mowie nienawiści,
4) przedsięwzięć z zakresu edukacji kulturalnej, w tym związane z rozwojem czytelnictwa,
5) działań na rzecz uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
6) edukacji medialnej i wykorzystania technologii informatyczno – komunikacyjnej w nauczaniu,
7) działań edukacyjno-kulturalnych związanych z Rokiem Wisły 2017,
8) systemowych działań szkoły w zakresie profilaktyki zdrowotnej.

Dofinansowanie ze strony Biura Edukacji Urzędu m.st. Warszawy może sięgać maksymalnie 90% całkowitej wartości projektu. Pozostałe koszty projektu ponosi wnioskodawca jako tzw. wkład własny.

W XI Edycji dofinansowano 71 projektów realizujących założenia Warszawskiego Programu Edukacji Kulturalnej na łączną kwotę: 210 105 zł. Były to projekty z zakresu:

- Edukacji medialnej i wykorzystania technologii informatyczno-komunikacyjnej w nauczaniu - 10 projektów;
- Inicjatyw związanych z rozwojem zainteresowań i talentów - 44 projekty;
- Przedsięwzięć z zakresu edukacji kulturalnej, w tym związane z rozwojem czytelnictwa - 17 projektów.

Projekt „ŚWIAT SIĘ KRĘCI W SZKOLE” zrealizowany w ramach XI edycji Warszawskich Inicjatyw Edukacyjnych

26 kwietnia 2016 roku w Zespole Szkół Specjalnych nr 98 odbyło się podsumowanie Projektu „Świat się kręci w szkole”. Uroczystość została zorganizowana w ramach XI edycji Warszawskich Inicjatyw Edukacyjnych. Celem projektu było propagowanie tolerancji, jako ponadczasowej wartości oraz poszerzenie zakresu wiedzy uczniów na temat krajów, z których pochodzą ich koledzy innej narodowości.
W projekcie udział wzięli uczniowie z warszawskich szkół specjalnych oraz integracyjnych Dzielnicy Targówek. Każdy zespół przedstawiał prezentację multimedialną o krajach swoich kolegów. Uczniowie kolejno zaprezentowali państwa z których pochodzą. Byli to: Ormianie, Ukraińcy, Romowie, Czeczeni, Wietnamczycy, Bułga-

Zdjęcia: archiwum szkoły

rzy. Następnie odbyła się debata na temat różnic i podobieństw międzykulturowych. Spotkanie urozmaicił występ słowno-muzyczny poszczególnych zespołów.
(Larysa Zujewycz-Maciejewska)

Ogólnopolski konkurs „HIP-HOP PISZĘ, ŚPIEWAM BEZ WULGARYZMÓW”

zrealizowany w ramach Warszawskich Inicjatyw Edukacyjnych

Ogólnopolski konkurs „HIP-HOP PISZĘ, ŚPIEWAM BEZ WULGARYZMÓW”, organizowany przez Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii nr 6 ul. Brożka 26 w Warszawie przy współpracy Młodzieżowego Domu Kultury „Ochota”, przebiegał w ramach Warszawskich Inicjatyw Edukacyjnych, pod patronatem Mazowieckiego Kuratora Oświaty.

W siedzibie MDK „Ochota” przy ul. Rokosowskiej 10 odbyły się dwa etapy konkursu: 21.05.16 – przesłuchania i półfinał, a 22.05.16 – finał i koncert laureatów.

Do konkursu zgłosiło się 13 placówek z młodzieżowych ośrodków socjoterapii i młodzieżowych ośrodków wychowawczych z terenu całej Polski. Półfinał wyłonił 10 uczestników: trzy duety i siedmiu solistów. Jury w składzie: Kamil Sobiczewski – prezes fundacji SKIT, muzyk i producent muzyczny, Małgorzata Bartecka – instruktor tańca hip-hop; młody raper Sebastian PTI, Marcin „Jotuze” Józwa (warszawski raper, wraz z Eldo i DJ Taśmy tworzą grupę Grammatik) oceniało walory muzyczne, flow, wartość tekstu bez wulgaryzmów, choreografię. W finale zwyciężyli:

I miejsce: Aleksander Solski (MOW Wałbrzych)
II miejsce: Dominik Zwierzchowski i Piotr Skóra (MOW Wojnów)
III miejsce: Daniel Szypuła (MOW Rejowiec)

Dodatkowo jury przyznało dwa wyróżnienia, które otrzymali:

Michał Jagła (Salezjański Ośrodek Wychowawczy Trzciniec) oraz
Kamil Łukianowski (MOW Wałbrzych)

Hasło konkursu, „Rapuję, wygrywam, żyję” znalazło odzwierciedlenie w mądrych, przejmujących, często wręcz niespodziewanie wzruszających autorskich tekstach utworów, stworzonych i wykonywanych przez uczestników konkursu. Zrobiły one duże wrażenie nie tylko na jurorach i zgromadzonej na finałowych prezentacjach publiczności. Wartość i konstruktywne przesłanie tekstów podkreśliła w swym pod-

Fot. Archiwum MDK Ochota

sumowaniu pani Regina Sobolewska, Naczelnik Wydziału Kształcenia Specjalnego i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej Biura Edukacji m.st. Warszawy, która była jednym z honorowych gości finału konkursu.
Miejsce, uczestnicy, organizatorzy, pomocnicy sprawili, że wzrosła ranga przedsięwzięcia. To były niesamowite doznania, przeżycia dla młodych ludzi, którzy znaleźli sposób na wyrażenie siebie i niejednokrotnie spełnienie swoich marzeń.
Jest już postanowienie: za rok spotykamy sie w zwiększonym składzie na deskach MDK „Ochota", nocleg i uroczysty obiad zapewni tradycyjnie MOS nr 6.
(Renata Kęsik)

ZAJĘCIA MIĘDZYSZKOLNE EDUKACJI KULTURALNEJ (ZaMEK)

Zajęcia Międzyszkolne Edukacji Kulturalnej (ZaMEK) to obok Sieci Międzyszkolnych Otwartych Kół (SMOK) program zajęć międzyszkolnych wpisujących się w jeden z najważniejszych projektów edukacyjnych m.st. Warszawy – „Warszawski system wspierania uzdolnionych", którego celem jest m.in. pomaganie dzieciom w rozwoju zdolności i talentów.

Program realizowany jest od roku szkolnego 2015/16. Do tej pory dofinansowanie w ramach projektu otrzymało 15 wniosków.

Założenia programu

Zajęcia międzyszkolne oferowane w ramach programu ZaMEK, to zajęcia z zakresu edukacji kulturalnej. Adresowane są one do uczniów szkół ponadgimnazjalnych.
Program wdrażany jest poprzez dofinansowanie projektów na realizację zajęć międzyszkolnych, zgodnie z dokumentem „Zasady dofinansowania zajęć".
Warunkiem przyznania dofinansowania jest udokumentowanie dorobku nauczyciela w zakresie tematyki, której dotyczą zajęcia międzyszkolne.
Założenia ZaMEK doskonale wpisują się w Warszawski Program Edukacji Kulturalnej, stanowiący środowiskowy kontrakt oświaty i kultury oraz zobowiązanie do działań na rzecz rozwoju edukacji kulturalnej w Warszawie.

Cele programu

Program Zajęć Międzyszkolnych Edukacji Kulturalnej realizuje cele WPEK, takie jak:

1) podnoszenie kompetencji kulturalnych uczniów,
2) zwiększenie roli kultury w procesie edukacji i przygotowania dzieci oraz młodzieży do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym,
3) podnoszenie jakości i upowszechnianie nowoczesnych metod edukacji kulturalnej;
4) tworzenie warunków do rozwijania aktywności twórczej.

Dzięki organizacji Zajęć Międzyszkolnych Edukacji Kulturalnej :

- Uczniowie będą przygotowani do aktywnego uczestnictwa w kulturze;
- Będą kreatywni, wrażliwi i tolerancyjni;
- Uczestnicy zajęć będą mieć stworzone odpowiednie warunki do indywidualnego rozwoju;
- Osiągnięcia uczniów będą promowane i popularyzowane poprzez organizację wystaw, przeglądów i festiwali;
- Nastąpi integracja uczestników zajęć i budowa więzi opartych na zrozumieniu, tolerancji, otwartości uczniów z różnych szkół uczestniczących we wspólnych zajęciach.

Spodziewane efekty programu

Spodziewane efekty programu, to m.in.:

1) aktywny udział uczniów warszawskich szkół w życiu kulturalnym stolicy,
2) zwiększona aktywność artystyczna i społeczna uczniów szkół warszawskich,
3) zwiększenie i zróżnicowanie ofert w obszarze edukacji kulturalnej,
4) podniesienie jakości programów edukacji kulturalnej i popularyzacja dobrych praktyk w tej dziedzinie.

Zajęcia realizowane w ramach programu

W roku szkolnym 2016/17 (I semestr) dofinansowanie otrzymały następujące szkoły:

W obiektywie - zajęcia filmowe
Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi nr 83 im. Konstancji Markiewicz
ul. Andriollego 1(Bemowo)

Warsztaty językowe, badania środowiskowe
VII LO im. J. Słowackiego
ul. Wawelska 46 (Ochota)

Studio start - reżyseria dźwięku
Szkoła Podstawowa nr 353, ul. Cieplarniana (Wesoła)

Warsztaty fotografii kreacyjnej
Zespół Szkół Fototechnicznych, ul. Spokojna 13 (Wola)

Warsztaty fotografii portretowej
Zespół Szkół Fototechnicznych, ul. Spokojna 13 (Wola)

„Zostawić swój ślad…" warsztaty teatralno-artystyczne dla młodzieży
CXIX LO im. Jacka Kuronia, ul. Złota 58 (Wola)

Ilustruj-my! Podstawy projektowania plastycznego
CIX LO im. Jana Kilińskiego przy Zespole Szkół nr 31, ul. Felińskiego 13 (Żoliborz)

ROZDZIAŁ 7

SZKOLNA WY-TWÓR-NIA PROGRAMÓW AUTORSKICH

WPEK

PROGRAMY AUTORSKIE I INNOWACJE

KLASY AUTORSKIE I INNOWACJE PEDAGOGICZNE
w zakresie edukacji kulturalnej i artystycznej

Zgodnie z Zarządzeniem nr 62 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 listopada 1989 r. w sprawie zasad prowadzenia pedagogicznej działalności innowacyjnej w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych klasą autorską jest: "oddział lub jeden ciąg klas w cyklu kształcenia, w którym jest sprawdzana indywidualna koncepcja nowatorstwa pedagogicznego". Autorską jest taka klasa, w której realizowane są własne koncepcje organizacyjno-programowe określonego nauczyciela. Klasa taka ma stanowić alternatywę względem klasy tradycyjnej i tworzona jest w celu uzyskania lepszych efektów pracy dydaktyczno-wychowawczej. Ponieważ jest własne oryginalne rozwiązanie organizacyjno-programowe określonego nauczyciela, klasy autorskie mogą być miejscem samorealizacji nauczycieli i uczniów. Klasa autorska stwarza każdemu uczniowi szansę odniesienia sukcesu, wprowadza własną tradycję i inspiruje innych nauczycieli do podejmowania działań innowacyjnych.

W latach 90. XX wieku w Warszawie powstało wiele klas autorskich. Na szczególną uwagę zasługują te szkoły, które wprowadziły do swojej oferty edukacyjnej klasy autorskie o poszerzonym programie wychowania estetycznego i artystycznego.

VII Liceum Ogólnokształcące im. Juliusza Słowackiego, ul. Wawelska 46

KLASY HUMANISTYCZNE O POSZERZONYM PROGRAMIE WYCHOWANIA ESTETYCZNEGO.

Autorka: Agata Dowgird
nauczycielka języka polskiego
od 2006 r. dyrektor Szkoły

Klasa humanistyczna o poszerzonym programie wychowania estetycznego **powstała w 1988 roku i jest najstarszą klasą autorską w Warszawie.** Autorski program obejmuje: edukację teatralną (historia teatru, techniki pracy teatralnej, kultura żywego słowa), edukację filmową (historia i estetyka filmu, wpływ filmu na inne dziedziny sztuki), historię sztuki, edukację taneczną (historia tańca, kurs tańca towarzyskiego), edukację fotograficzną (historia fotografii, estetyka).

Ważnym elementem programu są obozy naukowe, które odbywają się dwa razy do roku (na początku roku szkolnego i zimą). W czasie ich trwania prowadzone są warsztaty integracyjne, psychologiczne, teatralne, filmowe, religioznawcze. Każdy obóz kończy się uroczystą premierą spektaklu przygotowanego w czasie trwania obozu i pokazem filmów zrealizowanych przez młodzież. W ramach programu organizowane są również sesje naukowe: antyczna, judaistyczna i islamistyczna oraz tematyczne wycieczki do Krakowa i innych miast. Młodzież klas humanistycznych angażuje się w wiele projektów edukacyjnych oraz uczestniczy w warsztatach organizowanych i realizowanych przez różne instytucje kultury.

Absolwenci i uczniowie klas humanistycznych spotykają się co roku na organizowanej w szkole **Wigilii Klas Humanistycznych**, która na stałe od 1988 roku weszła do kalendarza ważnych imprez szkolnych. Realizacja programu jest wspierana przez Stowarzyszenie Rodziców, Uczniów i Nauczycieli *Inspiracja.*

KLASY PROFILU WIEDZY O MEDIACH

Autorki:
Agata Dowgird,
nauczycielka języka polskiego
od 2006 r. dyrektor Szkoły
i Agnieszka Kucińska
pedagog szkolny

Klasa o tym profilu powstała w roku 2006. Ma specyfikę humanistyczną rozszerzoną o specyficzne wiadomości związane ze światem mediów.
W ramach tej klasy realizowane są zajęcia: wiedza o mediach *Człowiek w świecie mass mediów* – zajęcia z dziedziny komunikacji międzyludzkiej, językoznawstwo *Kultura języka polskiego,* praktyczna stylistyka, wiedza o filmie, audiowizualność w kulturze, historia myśli politycznej, historia sztuki. Dodatkowo w semestrze letnim odbywają się tygodniowe obozy-warsztaty, w czasie których prowadzone są wybrane obowiązkowe zajęcia oraz część wskazanych dodatkowych poszerzonych o fakultatywne zajęcia z pedagogiem lub psychologiem. Mają też tam miejsce warsztaty dziennikarskie – tworzenie własnej gazety i praktyczne zajęcia pracy z kamerą i tworzenie etiud filmowych.

LXIII Liceum Ogólnokształcące im. Lajosa Kossutha, ul. Hirszfelda 11

KLASY HUMANISTYCZNE O POSZERZONYM PROGRAMIE WYCHOWANIA ESTETYCZNEGO.

Autorka: Hanna Wiśniewska
nauczycielka języka polskiego,
doradca metodyczny
w zakresie języka polskiego

Autorski program edukacji estetycznej realizowany jest od września 1996 roku w klasach humanistycznych. Do września 2012 roku obejmował: historię sztuki, edukację muzyczną, edukację teatralną (wiedza o teatrze i dramacie, warsztaty teatralne), edukację filmową.

Ze względu na zmiany programowe i organizacyjne w systemie kształcenia ponadgimnazjalnego, obecnie program obejmuje: edukację teatralną (wiedza o teatrze i dramacie) oraz edukację filmową (język filmu, historia kina).

Integralnymi częściami autorskiego programu edukacji estetycznej od początku jego realizacji są:

- wykłady „Terytoria współczesnej sztuki" realizowane we współpracy z Galerią Działań oraz nauczycielami akademickimi (m.in.: Uniwersytet Warszawski, Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie, Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu, Akademia Teatralna im. A. Zelwerowicza w Warszawie),
- warsztaty artystyczne prowadzone przez artystów-nauczycieli akademickich z Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie,
- tygodniowe warsztaty historyczno-teatralne (historia sztuki) w Krakowie,
- Imielińskie Spotkania Artystyczne (laureat Grand Prix WPEK) realizowane we współpracy z Galerią Działań,
- Seminarium Filmowe dla Maturzystów „Wiek XX i XXI w zwierciadle kina" z udziałem nauczycieli akademickich – filmoznawców, kulturoznawców i twórców sztuki filmowej.

Absolwenci „klas estetycznych", dokonując wyboru kierunku studiów, bardzo często wybierają i kończą z powodzeniem uczelnie artystyczne (studia aktorskie, teatrologię, sztuki plastyczne) oraz humanistyczne (kulturoznawstwo, animacja kultury, filologia polska, historia sztuki, filozofia).

Wielu z nich to dziś znani twórcy sztuk plastycznych, aktorzy, nauczyciele akademiccy.

XXXIV Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Miguela de Cervantesa, ul. Zakrzewska 24

KLASY PLASTYCZNE

Autorzy:
Ireneusz Jankowski
i Barbara Zielińska-Jankowska
artyści plastycy i nauczyciele

Klasy plastyczne w XXXIV LO im. Cervantesa istnieją od 1992 roku. Zajęcia lekcyjne prowadzone są wg autorskiego programu zatwierdzonego przez MEN w 1992 roku i zmodyfikowanego do potrzeb 3-letniego cyklu kształcenia w wyniku przeprowadzonej reformy szkolnictwa.

W ramach tego programu uczniowie uczestniczą przez 3 lata nauki w praktycznych zajęciach warsztatowych w wymiarze 3 godzin tygodniowo. Program obejmuje zajęcia z rysunku, malarstwa, małej formy rzeźbiarskiej, podstaw projektowania graficznego i zagadnień plastycznych.

Dodatkowo zdobywają wiedzę z zakresu historii sztuki, co wobec możliwości zdawania egzaminu dojrzałości z tego przedmiotu odpowiada potrzebom przyszłych maturzystów. Wiedza z tej dziedziny jest jednocześnie niezbędna podczas egzaminów wstępnych na wielu kierunkach studiów humanistycznych i artystycznych.

Realizowany program spełnia swoje cele, gdyż bardzo duża grupa uczniów dostaje się co roku na studia artystyczne i humanistyczne.

Gimnazjum Integracyjne nr 52 Zespołu Szkół Integracyjnych nr 71 im. Edmunda Bojanowskiego, ul. Deotymy 37

INNOWACJA PEDAGOGICZNA:

EDUKACJA FILMOWA W GIMNAZJUM - FILM UCZY I WYCHOWUJE

Autorka: Wioletta Mrozek
nauczycielka języka polskiego

W ramach innowacji pedagogicznej *Edukacja filmowa w gimnazjum* odbywają comiesięczne zajęcia w Kinie Muranów. Składają się one z projekcji wybranego filmu (zgodnie z ustalonym harmonogramem) połączonej z dyskusją na jego temat. Ponadto uczniowie uczestniczą w zajęciach lekcyjnych „edukacji filmowej", realizowanych w wymiarze 1 godziny tygodniowo w poszczególnych klasach jako uzupełnienie materiału języka polskiego. Zajęcia te wprowadzone zostały do planu lekcji jako zajęcia obowiązkowe dla wszystkich gimnazjalistów od 1 września 2009r. W kolejnym roku program innowacji został zmodyfikowany w zakresie oceniania. Została wprowadzona ocena z edukacji filmowej w ramach ocen z języka polskiego. Obecnie, po kolejnej modyfikacji, zajęcia kończą się oceną na świadectwie.

W programie innowacji pedagogicznej ujęte są również inne inicjatywy np.: Międzyszkolny Konkurs Filmowy „Moje spotkanie z filmem" oraz Międzyszkolny Maraton Filmowy. Działa ponadto Dyskusyjny Klub Filmowy, w ramach którego uczniowie przygotowują wystąpienia w kinie lub podczas maratonów filmowych w szkole. Podejmują również próby autorskie: piszą scenariusze i tworzą własne filmy.

LEK DLA NAUCZYCIELI | WPEK

Realizacja projektu Laboratorium Edukacji Kulturalnej zwiększa umiejętności i kompetencje warszawskich nauczycieli i instruktorów w obszarze edukacji kulturalnej oraz pobudza ich kreatywność i twórczość. Aktywizuje środowisko warszawskich nauczycieli do prowadzenia edukacji kulturalnej w placówce, co w rezultacie ma przyczynić się do większej aktywności uczniów w kontaktach z kulturą. Tworzy również platformę wymiany doświadczeń i integruje środowisko warszawskich nauczycieli zainteresowanych edukacją kulturalną i działających w placówkach.

W ramach projektu Laboratorium Edukacji Kulturalnej dla Nauczycieli szkolenia wspierające warszawskie środowisko edukacyjne organizowane i realizowane są przez Warszawskie Centrum Innowacji edukacyjno-Społecznych i Szkoleń oraz Stołeczne Centrum Edukacji Kulturalnej.

Instytucje te organizują różnorodne formy doskonalenia skierowane do nauczycieli, animatorów, liderów młodzieżowych, szkolnych i dzielnicowych koordynatorów edukacji kulturalnej, dyrektorów, pracowników placówek oświatowych oraz instytucji kultury, pracowników samorządowych. Do realizacji tych zadań we WCIES zostali powołani doradcy metodyczni w zakresie edukacji kulturalnej, edukacji plastycznej, edukacji muzycznej, edukacji medialnej, wiedzy o kulturze, edukacji pozaszkolnej oraz czytelnictwa. Przy realizacji tych zadań doradcy współpracują z instytucjami kultury oraz edukacyjnymi m.in. z Galerią Narodową Zachęta, Muzeum Narodowym, Muzeum Sztuki Współczesnej, Domem Spotkań z Historią, Muzeum Historii Żydów Polskich, Instytutem Teatralnym, Nowymi Horyzontami Edukacji Filmowej, Kinem Atlantic, Kinem Świat, Entropią Słowa, Akademią DocPlanet, Uniwersytetem Warszawskim.

Do projektu Laboratorium Edukacji Kulturalnej mogą się włączyć inne instytucje kultury, animacji kulturalnej i organizacje pozarządowe, które kierują swoją ofertę szkoleniową do nauczycieli.

Kursy doskonalące, warsztaty, seminaria w zakresie pogłębiania wiedzy i umiejętności w obszarze kultury i sztuki realizowane w Warszawskim Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń oraz Stołecznym Centrum Edukacji Kulturalnej - prowadzone przez doradców metodycznych, instruktorów, wykładowców wyższych uczelni, kuratorów wystaw, artystów.

W ramach LEK w roku szkolnym 2016-2017 odbędą się:

Kursy doskonalące:
- *Wokół wystaw i kolekcji Zachęty,*
- *Kurs języka sztuki,*
- *Inspiracje artystyczne czyli jak przygotować interdyscyplinarne lekcje wykorzystując zasoby MNW,*
- *Via pulchritudinis, via vanitatis, czyli droga piękna i próżności. Motywy barokowe w kulturze polskiej,*
- *Metamorfozy Warszawy,*

- *Letni Uniwersytet Nauczycieli Polonistów,*
- *Letnie Spotkania z Historią. Wielokulturowa Warszawa,*
- *Kursy fotograficzne: Uczymy się robić dobre zdjęcia. Kurs fotografii dla poczatkujących, Kurs fotografii dla zaawansowanych,*
- *Tanie i kreatywne techniki plastyczne dla najmłodszych,*
- *Wyprawa z paletą i pędzlem w głąb historii sztuki czyli jak uczyć o sztuce poprzez własne doświadczenie twórcze ucznia,*
- *Projektowanie graficzne dla dzieci i młodzieży z wykorzystaniem programu GIMP,*
- *Jaka nowoczesność?*
- *Lekcje historii na ulicach Warszawy,*
- *Metamorfozy Warszawy,*
- *Wychowanie w kinie.*

Seminaria:
- *Wychowanie przez sztukę,*
- *Imielińskie Spotkania Artystyczne,*
- *Edukacja medialna w szkole ponadgimnazjalnej.*

Zajęcia modelowe: *Międzyszkolne Seminarium Filmowe dla Maturzystów.*

Studium przypadku:

Wokół wystaw i kolekcji Zachęty – przewodnik po polskiej sztuce współczesnej to kurs doskonalący przeznaczony dla nauczycieli szkół podstawowych i gimnazjalnych. Ich celem jest przybliżenie twórczości najważniejszych polskich artystów. Spotkania odbywają się raz w miesiącu, a każde z nich poświęcone jest jednemu artyście. W tym roku punktem wyjścia do wykładu na temat twórczości artysty staje się nie tylko wybrana praca z kolekcji Zachęty, ale również prace prezentowane na bieżących wystawach w Zachęcie. Teorię uzupełniamy praktyką — druga część spotkania to zajęcia plastyczne inspirowane wybranym dziełem, przybliżające jego treść i formę. Zajęcia praktyczne podzielone na jednostki lekcyjne pokazują, jak zrealizować podobny temat podczas zajęć w szkole.

Tematy w roku szkolnym 2016/2017: *Wokół wystawy Bogactwo*, *Krzysztof Wodiczko — wokół kolekcji oraz wystawy Rozbrojenie kultury. Projekt Instytutu Rozbrojenia Kultury i Zniesienia Wojen im. Józefa Rotblata, Wokół kolekcji: Andrzej Tobis, Wokół kolekcji: Jan Smaga, Wokół kolekcji: Koji Kamoji, Wokół kolekcji: Magdalena Abakanowicz* , *Wokół kolekcji: Ryszard Winiarski*, *Wokół kolekcji: Wojciech Bąkowski, Wokół kolekcji: grupa Azorro*

Kurs przygotowany we współpracy z Zachętą - Narodową Galerią Sztuki.

Fot. Beata Zuziak

Kurs języka sztuki. Jak odczytywać dzieła sztuki dawnej i współczesnej – kurs doskonalący skierowany do nauczycieli szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Tegoroczna edycja kursu poświęcona jest architekturze.

Zajęcia poświęcone następującym tematom: *Jak czytać architekturę? Warsztat, Miasto i urbanistyka, Wizje miasta. Miasto w literaturze i sztuce, Architektura a społeczeństwo, Co we wnętrzu?, Pamięć miejsc.*

Kurs przygotowany we współpracy z Zachętą - Narodową Galerią Sztuki.

Inspiracje artystyczne, czyli jak przygotować interdyscyplinarne lekcje wykorzystując zasoby Muzeum Narodowego w Warszawie - kurs doskonalący, którego celem jest wskazanie nauczycielom jak wykorzystać dzieła sztuki w nauczaniu oraz w realizacji edukacyjnego projektu badawczego. Promuje model szkoły otwartej na kulturę i środowisko lokalne, potrafiącej korzystać z tego, co ją otacza. Pokazuje możliwości prowadzenia interdyscyplinarnej lekcji z wykorzystaniem zbiorów MNW.

Kurs przygotowany we współpracy z Muzeum Narodowym w Warszawie.

Via pulchritudinis, via vanitatis, czyli droga piękna i próżności. Motywy barokowe w kulturze polskiej – kurs doskonalący, którego celem jest doskonalenie umiejętności pracy z tekstem kultury epoki baroku, poszerzenie wiedzy, wymiana doświadczeń oraz pogłębienie umiejętności wykorzystania zasobów muzealnych Zamku Królewskiego w Warszawie w pracy dydaktycznej.

Kurs przygotowany we współpracy Zamkiem Królewskim w Warszawie.

Tanie i kreatywne techniki plastyczne dla najmłodszych – kurs doskonalący, którego moduły *Warsztaty recyclingowe, Teatr cieni – gra wyobraźni, Tanie techniki graficzne, Wydrapywanki, Dekoracje świąteczne, Rysunek tuszem na mokrym papierze, Duży format – praca w grupie – wyzwanie dla nauczyciela* mają na celu poszerzenie warsztatu pracy nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej. Kurs przygotowany i prowadzony przez instruktorki malarstwa i zajęć plastycznych ze SCEK i adresowany do nauczycieli klas 1-3 oraz świetlicy.

Szkolenia przygotowujące nauczycieli do konkursu *Najlepsze szkolne i przedszkolne przestrzenie uczenia się w Warszawie*

Konkurs organizowany przez Biuro Edukacji, którego celem jest wskazanie najlepszych przestrzeni edukacyjnych z punktu widzenia architektury, estetyki i funkcjonalności ułatwiającej proces uczenia się i sprzyjającej rozwojowi społeczności szkolnych, przedszkolnych i lokalnych. Do udziału w konkursie przygotowują szkolenia:

- Nagroda Architektoniczna. Konferencja *Kształtowanie przestrzeni edukacyjnej*
- Nagroda Architektoniczna – warsztaty z kształtowania przestrzeni edukacyjnej.
- Dobre praktyki w Polsce i za granicą
- Jak napisać wniosek do budżetu partycypacyjnego
- Projektowanie swojej szkoły - od czego zacząć, na co zwrócić uwagę

- Wpływ koloru na człowieka
- Jak zbudować makietę architektoniczną z dziećmi i młodzieżą

Nagroda Architektoniczna – warsztaty z kształtowania przestrzeni - jest to cykl warsztatów z projektowania przestrzeni edukacyjnej. Na warsztatach architekci i plastycy poćwiczą z nauczycielami projektowanie, zastanowią się jak wykorzystać kolor we wnętrzach szkoły, od czego zacząć projektowanie, skąd zdobyć fundusze na zmianę wizerunku szkoły. Uczestnicy poznają również dobre praktyki i przykłady różnorodnych rozwiązań z Polski i ze świata.

Działania mające na celu pobudzanie kreatywności i twórczości nauczycieli i instruktorów.

Cykl różnorodnych interaktywnych form doskonalenia wychodzący naprzeciw potrzebom aktywnych, twórczych nauczycieli, którzy chcą rozwijać własne pasje artystyczne i zarażać nimi swoich uczniów.

Klub Aktywnego Nauczyciela Plastyki (i nie tylko) KANAPA
Forum nauczycieli plastyki i edukacji plastycznej
Projekt - Artyści dla edukacji:
- warsztaty z reżyserką teatralną Justyną Sobczyk,
- warsztaty aktorskie,
- warsztaty ruchu scenicznego z aktorką Justyną Wielgus,
- warsztaty twórcze z pogranicza malarstwa i tkaniny z Pawłem Sochackim,
- inspiracje twórcze Roberta Maciejuka,
- tworzenie makiet z rzeźbiarzem Leszkiem Jasińskim.

Przegląd Twórczości Warszawskich Nauczycieli

KANAPA – sieć nauczycieli zainteresowanych sztuką i twórczymi działaniami plastycznymi zarówno własnymi, jak i swoich uczniów oraz własnym rozwojem twórczym. W ramach KANAP-y odbywają się warsztaty twórcze, spotkania z artystami, wspólne wyjścia do muzeów i galerii warszawskich. Jest to równocześnie miejsce wymiany doświadczeń, uczenia się od siebie, poznawania się i integracji nauczycieli szkół warszawskich.

Klub Aktywnego Nauczyciela Plastyki (i nie tylko) KANAPA powstał w ramach szkoleń WCIES jako sieć współpracy i samokształcenia nauczycieli plastyki, edukacji plastycznej, zajęć artystycznych i wszystkich zainteresowanych sztuką i twórczością. Od początku KANAPA była miejscem artystycznych spotkań, wspólnej pracy twórczej, wymiany myśli i doświadczeń, rozmów o sztuce i edukacji, spotkań z artystami. W założeniu miała być miejscem tworzenia się silnego środowiska twórczych nauczycieli przedmiotów w różny sposób związanych ze sztuką. Najcenniejszy stał się jej demokratyczny i koleżeński charakter . Spotkania KANAPY - czy to wspólne zwiedzanie wystaw, czy też warsztatowa praca twórcza, plenery, wystawy w galerii WCIES- zawsze są przy okazji spotkaniem w gronie lubiących się kolegów i koleżanek. Wreszcie znalazła też swoje miejsce na Facebooku. Nauczyciele skupieni " Na KANAPIE" mogą tu w bardzo indywidualny i twórczy sposób kreować jej przyszły wizerunek. KANAPA liczy dziś 62 członków oraz 62 zarejestrowanych na facebooku.

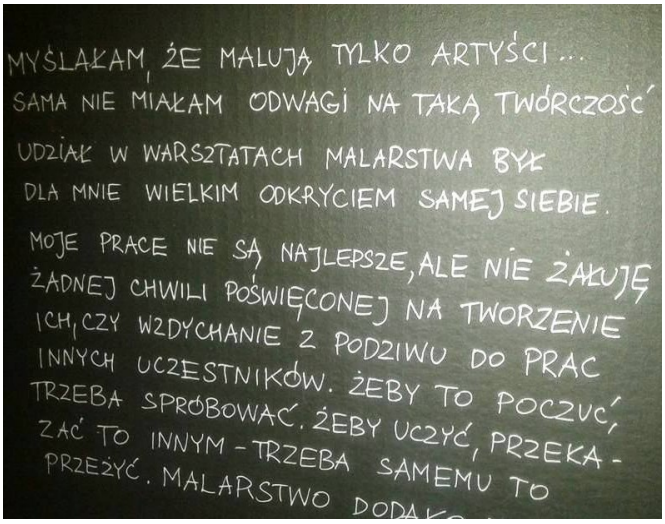

Forum nauczycieli plastyki i edukacji plastycznej - prezentacja dobrych praktyk i prowadzenie warsztatów plastycznych przez nauczycieli dla kolegów i koleżanek.

Projekt *Artyści dla edukacji* - projekt dotyczy szkoleń dla nauczycieli plastyki, edukacji plastycznej, zajęć artystycznych, muzyki, wiedzy o kulturze, nauczycieli świetlicy, przedszkola, teatru, nauczycieli edukacji pozaszkolnej i innych zainteresowanych sztuką. Polegać ma na zorganizowaniu w roku szkolnym 2016/2017 przez WCIES cyklu szkoleń (głównie warsztatowych), w których instruktorami - edukatorami byliby artyści różnych dziedzin. Celem takich spotkań jest lepsze poznanie zarówno procesu twórczego, jaki zawsze towarzyszy artystycznej kreacji, ale również lepszego poznania przez profesjonalnych twórców samych nauczycieli - ich potrzeb, możliwości, pasji ale i lęków wynikających z niepewności, poznanie specyfiki i potrzeb szkoły i dzieci z którymi pracują. Sztuka i artyści mają w tym projekcie spełniać rolę doradczą, inspirującą wobec potrzeb edukacji. Mają pomóc, podpowiedzieć, zmotywować, otworzyć nauczyciela, poszerzyć jego myślenie, dodać odwagi i pewności siebie. Wydobyć z ludzi to, co jest najlepsze i co pomoże im rozwinąć się jako twórcom i kreatywnym nauczycielom.

Przegląd Twórczości Artystycznej Warszawskich Nauczycieli - W czasie Przeglądu prezentowane są prace z różnych dziedzin twórczości artystycznej, których autorami są nauczyciele szkół warszawskich. Spotkanie jest równocześnie okazją do zaczerpnięcia pomysłów i inspiracji dla własnej twórczości a także czasem twórczej i relaksującej zabawy.

Szkolenia w zakresie podniesienia kompetencji nauczycieli w dziedzinie organizacji i realizacji edukacji artystycznej i kulturalnej w placówkach prowadzone przez doradców metodycznych, instruktorów, praktyków kultury, animatorów.

W ramach LEK w roku szkolnym 2016-2017 przygotowywane są szkolenia:

Warszawskie Inicjatywy Edukacyjne – istota i zasady pisania wniosków
Projektowanie działań w zakresie edukacji kulturalnej oraz źródła ich finansowania
Tworzenie wniosku do Warszawskiej Nagrody Edukacji Kulturalnej
Placówka edukacji pozaszkolnej w wirtualnej rzeczywistości
Dobre praktyki placówek edukacji pozaszkolnej
Budżet partycypacyjny w szkole
Tworzenie Szkolnego Programu Edukacji Kulturalnej
Program rekrutacyjny na zajęcia placówek edukacji pozaszkolnej – jak tworzyć atrakcyjną ofertę

ROZDZIAŁ 9

LAURY KULTURALNE | WPEK

WARSZAWSKA NAGRODA EDUKACJI KULTURALNEJ

Organizatorem i fundatorem Warszawskiej Nagrody Edukacji Kulturalnej jest m.st. Warszawa.

Celem Warszawskiej Nagrody Edukacji Kulturalnej jest promocja ciekawych i oryginalnych dokonań w dziedzinie edukacji kulturalnej.

Konkurs ma charakter otwarty. Może w nim startować zarówno animator, edukator, jak i nauczyciel czy aktywista. Wniosek może zgłosić każdy podmiot, w tym instytucja kultury, placówka oświatowa, organizacja pozarządowa, uczelnia, firma lub osoba fizyczna. Najważniejszy jest ciekawy pomysł.

Od czasu powstania konkursu wiele warszawskich szkół i przedszkoli znalazło się w gronie wyróżnionych. Prezentowane projekty placówek oświatowych stanowią bazę dobrych praktyk dla wszystkich środowisk zajmujących się edukacją kulturalną.

I EDYCJA – 2010 ROK

I WYRÓŻNIENIE SPECJALNE:
„Rytmy nieskończoności”, IV Ogólnopolski Przegląd Twórczości Poetyckiej im. Jacka Kaczmarskiego, L Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi im. Ruy Barbosy.

II EDYCJA – 2011 ROK

Przedszkola

I NAGRODA:
„MALI DZIENNIKARZE – DUŻE SPRAWY” - Przedszkole nr 295 „Kraina Bajek”, autor: Agnieszka Kozłowska

WYRÓŻNIENIE:
„TWÓRCZE PRZEDSZKOLE – ZDROWE DZIECKO” - Przedszkole nr 106, autorzy: Barbara Krupińska, Maria Postek

Szkoły ponadgimnazjalne

I NAGRODA:
„SCENICZNY OTWARTY FESTIWAL ARTYSTYCZNY SOFA” - LXIV Liceum Ogólnokształcące im. S. I. Witkiewicza, autorzy: Uczniowie LXIV Liceum Ogólnokształcące im. S. I. Witkiewicza

WYRÓŻNIENIE:
„SZKOLNE CENTRUM KULTURY” - I Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi im. Bolesława Limanowskiego, autorzy: Joanna Sałasińska, Maciej Witowski

III EDYCJA – 2012 ROK

Przedszkola

WYRÓŻNIENIE:
PRZEGLĄD ORKIESTR PERKUSYJNYCH „MALI ARTYŚCI” - Publiczne Przedszkole nr 22, autor: Sonia Woźna

Szkoły podstawowe

NAGRODA:
„POKOLENIA – NAUKA – KULTURA – CODZIENNOŚĆ. SZKOŁA MOICH DZIADKÓW, RODZICÓW I MOJA” - Szkoła Podstawowa nr 94 im. I Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, autorzy Anna Derleta i Teresa Cieślik

WYRÓŻNIENIE:
„2+8+2=13. NA DOBRY POCZĄTEK” - Szkoła Podstawowa nr 133, autor: Nieformalna Grupa Teatralna 3D

Gimnazja

NAGRODA:
„OPOWIEŚCI RODZINNE” MIĘDZYSZKOLNY KONKURS LITERACki - Gimnazjum nr 94, autorki: Jolanta Ćwiklińska, Dorota Ilasz, Oksana Kinasz

WYRÓŻNIENIE:
„PODWIECZORKI ZE SZTUKĄ, CZYLI WARSZTATY ARTYSTYCZNE NA BIAŁOŁĘCE” - Gimnazjum nr 123 z Oddziałami Dwujęzycznymi i Oddziałami Integracyjnymi im. Jana Pawła II, autor: Agnieszka Dołowy

WYRÓŻNIENIE:
„M JAK MIŁOSZ” - Gimnazjum nr 7 z Oddziałami Integracyjnymi „Przy Łazienkach Królewskich”, autor: Karolina Legucka

Szkoły ponadgimnazjalne

NAGRODA:
„ZMIANA MIEJSCA ZAMIESZKANIA. NIEMCY W WARSZAWIE, POLACY W BERLINIE” - Zespół Szkół Fototechnicznych

NAGRODA:
KULTUROWY FESTIWAL ARTYSTYCZNY SOBIESKIEGO (KFAS) - LXXV Liceum Ogólnokształcące im. Jana III Sobieskiego, autor: Daria Nożyńska

Inne:

NAGRODA:
„XVI IMIELIŃSKIE SPOTKANIA ARTYSTYCZNE” - autorzy: Fred Ojda z Galerii Działań SBM „Imielin” oraz Hanna Wiśniewska z LXIII Liceum Ogólnokształcącego im. Lajosa Kossutha

IV EDYCJA – 2013 ROK

Przedszkola

I NAGRODA:
„MAŁA GIOCONDA” - Przedszkole Integracyjne nr 86 przy Centrum Zdrowia Dziecka, autorki: Ewa Żebrowska, Renata Piwowarska

WYRÓŻNIENIE:
„GRODZISKO – STARE BRÓDNO” - Przedszkole nr 106, autorki: Maria Postek, Barbara Krupińska, Iwona Majchrowska

Szkoły podstawowe

I NAGRODA:
„CYFROWE OPOWIEŚCI” - Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 73 im.Króla Stefana Batorego, autorka: Grażyna Chmielewska

Gimnazja

WYRÓŻNIENIE:
„CZARTORYSKIE SPOTKANIA Z MELPOMENĄ” - Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi nr 93 im. Księżnej Izabeli Czartoryskiej,autorki: Agnieszka Tymińska, Edyta Świercz, Paulina Pawelec

Szkoły ponadgimnazjalne

I NAGRODA:
„BAJKI NIE TYLKO DLA DOROSŁYCH” - Liceum Ogólnokształcące im. H. Kołłątaja, autorki: Joanna Stocka, Grażyna Róziewicz, Aleksandra Wróblewska

WYRÓŻNIENIE:
„BLIŻEJ NORWIDA” - XXIV Liceum Ogólnokształcące im. C. K. Norwida, autorki: Maria Rybińska, Ewa Sołtan, Agnieszka Wasilewska

Inne

WYRÓŻNIENIE:
XXII OGÓLNOPOLSKIE SPOTKANIA MAŁYCH FORM TEATRALNYCH - Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy nr 2, autorka: Angelika Szlachetka

V EDYCJA – 2014 ROK

Przedszkola

WYRÓŻNIENIE:
„RAZEM BAWIMY SIĘ WESELEJ”. WSPÓLNE WARSZTATY I PREZENTACJE ARTYSTYCZNE DZIECI, RODZICÓW I NAUCZYCIELI - Przedszkole nr 343, autorzy: Maria Prokopiuk, Teresa Brzezińska, Katarzyna Cieloch, Milena Drożdżyńska, Iwona Prugar-Fiedorowicz

WYRÓŻNIENIE:
„NA LUDOWĄ NUTĘ”, MIĘDZYNARODOWY PRZEGLĄD TANECZNY - Przedszkole nr 313, autor: Barbara Łęcka

Szkoły podstawowe

I NAGRODA:
AUDIOBOOK „NASZA MAMA CZARODZIEJKA” - Szkoła Podstawowa nr 353 im. Wielkich Odkrywców, autor: Tomasz Piotrowski

II NAGRODA:
„ŚWIATEŁKO” - Szkoła Podstawowa nr 81, autorzy: Magdalena Golla, Piotr Golla

III NAGRODA:
„PO WSCHODNIEJ STRONIE LUSTRA” - Szkoła Podstawowa nr 87, autor: Arkadiusz Boniecki

WYRÓŻNIENIE:
SZKOLNY TEATR RADIOWY „KRÓL MACIUŚ PIERWSZY” WG KSIĄŻKI JANUSZA KORCZAKA - Szkoła Podstawowa nr 112 im. M. Kownackiej, autor: Elena Gorzelak

Gimnazja

I NAGRODA:
„OSKARKI W 120-TCE” -Gimnazjum nr 120 im. Noblistów Polskich, autor: Maria Kwiatkowska

II NAGRODA:
„OCALIĆ OD ZAPOMNIENIA. LOSY NASZYCH RODZIN PODCZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ” - Gimnazjum nr 16 z Oddziałami Integracyjnymi im. Obrońców Barykady Września 1939 roku, autorzy: Katarzyna Jurek, Urszula Stawarz, Dorota Tomczyk, Urszula Oleksiak, Joanna Wójcik, Danuta Bogusz, Agata Broniszewska, Teresa Szala

WYRÓŻNIENIE:
„ROK OSKARA KOLBERGA - PRZYSTANEK WESOŁA 2014” - Gimnazjum nr 119 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, autor: Izabela Nowacka

WYRÓŻNIENIE:
EDUKACJA FILMOWA W SZKOLE. „FILM UCZY I WYCHOWUJE” - Gimnazjum Integracyjne nr 52 przy Zespole Szkół Integracyjnych nr 71 im. Edmunda Bojanowskiego, autor: Wioletta Mrozek

Szkoły ponadgimnazjalne

I NAGRODA:
„KUCHNIA WARSZAWSKA – DZIEDZICTWO NIEZAPOMNIANE” - Technikum Gastronomiczno-Hotelarskie nr 2; autorzy: Joanna Wojtulewicz, Beata Pręgowska

II NAGRODA:
„MIĘDZYSZKOLNE DNI KULTURY 2013: W MOJEJ PIĘKNEJ OJCZYŹNIE-POLSZCZYŹNIE” - XIII Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. płk. L. Lisa-Kuli; autor: Dorota Gołaszewska

Inne

I NAGRODA:
„POZYTYWNIE ZAKRĘCONE” - Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy nr 2, autorzy: Grażyna Sobieska -Szostakiewicz, Krystyna Stańczak

I NAGRODA:
„TEATR MORALNEGO NIEPOKOJU” - Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy nr 4, autor: Marcin Kostyra

VI EDYCJA – 2015 ROK

Przedszkola

I NAGRODA:
„WIELKA SZTUKA W MAŁYCH RĘKACH” - Przedszkole nr 28, autorzy: Magdalena Sykut, Anna Miczko
- Za mądry i przemyślany sposób przybliżenia dzieciom trudnej dziedziny sztuki, jaką jest rzeźba oraz za traktowanie dziecka jako świadomego odbiorcą kultury oraz artystę pełnego potencjału, wierzącego w swoje możliwości.

II NAGRODA:
„PRZEDSZKOLE BEZ ZABAWEK – CZYLI WYOBRAŹNIĘ DOBRĄ MAM, WIĘC ZABAWKI ROBIĘ SAM” - Przedszkole nr 192, autorki: Iwona Fabiszewska, Małgorzata Skolimowska, Tatiana Kłusek, Iwona Mochocka
- Za niekonwencjonalne podejście do wspierania twórczego potencjału dzieci, stworzenie im przestrzeni, w której bez ingerencji dorosłych mogły projektować, budować, eksperymentować, podejmować samodzielne decyzje.

III NAGRODA:
„ETNOLOGICZNE ZIELONE PRZEDSZKOLE” - Przedszkole nr 125, autorzy: Magdalena Milczewska, Anna Chanke
- Za pokazanie, że edukacja nie musi zamykać się w przestrzeni przedszkola, że dzieci lepiej i chętniej uczą się przez doświadczanie i samodzielne eksperymentowanie, a zdobyta wiedza na długo zostaje w ich pamięci. Za przybliżenie dzieciom kultury ludowej Warmii i Mazur w taki sposób, aby mogły jej dotknąć.

WYRÓŻNIENIE:
„BAJKI RODZINNE – BAJKA O ZDROWIU”, Przedszkole nr 192, autorzy: Klaudia Wilk, Iwona Fabiszewska, Małgorzata Skolimowska, Iwona Mochocka
- Za zachęcanie dzieci do rozwijania swoich zdolności literackich, do czytania i samodzielnego tworzenia bajek, ale także za znakomitą współpracę biblioteki, przedszkola i rodziców we wspieraniu dzieci w tym procesie.

Szkoły podstawowe

I NAGRODA:
„WARSZTATY TWÓRCZEGO PISANIA”, SP nr 330, autorzy: Nina Prusak, Adriana Gawenda, Mirosława Puczko-Szymańska, Sławomir Kucharczyk
- Za oryginalny sposób dzielenia się z dziećmi miłością i szacunkiem do książek. Za stworzenie okazji do uczestnictwa w profesjonalnym procesie ich powstawania, w którym dzieci są nie tylko odbiorcami, ale także autorami, ilustratorami i introligatorami.

II NAGRODA:
„OGRODY NAUKI I SZTUKI” - Szkoła Podstawowa nr 94, autor: Małgorzata Krasowska
- Za rozbudzanie dziecięcej ciekawości, motywowanie do samodzielnego zdobywania wiedzy i czerpania radości z dzielenia się tą wiedzą z innymi.

WYRÓŻNIENIE:

„OTWARTA SZKOŁA – OTWARTE GŁOWY” - Szkoła Podstawowa nr 175, autor: Alicja Biała-*Kalbarczyk*
- Za uwrażliwianie dzieci na potrzeby i możliwości innych ludzi, poszerzanie ich wiedzy na temat różnych form niepełnosprawności, za uczenie dystansu do swoich problemów i słabości oraz wzmacnianie w dzieciach niepełnosprawnych poczucia własnej wartości i wiary we własne siły.

WYRÓŻNIENIE:

„MOJE MIASTO TO” - Szkoła Podstawowe nr 314, autorzy: Elżbieta Kieszkowska, Małgorzata Knap
- Za nieszablonowe podejście do zwiedzania Warszawy, unikanie utartych szlaków, odkrywanie również tej nowoczesnej strony miasta i możliwość spojrzenia na Warszawę oczami dzieci będących przewodnikami dla dorosłych.

Gimnazja

I NAGRODA:

„SCHUM TV – TELEWIZJA SZKOLNA I ANIMACJA KULTURY” - Gimnazjum nr 142, autor: Dominik Zuziak
- Za twórcze zaangażowanie młodzieży, kształtowanie umiejętności komunikacji poprzez użycie współczesnych massmediów, za dbanie o kulturę języka w różnych formach wypowiedzi dziennikarskiej.

II NAGRODA:

„MŁODZI AMATORZY KINA MAK - ZAJĘCIA FILMOWE” - Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi nr 83 im. Konstancji Markiewicz, autor: Karolina Widyńska
- Za zainspirowanie młodzieży do twórczej aktywności poprzez realizację krótkich form filmowych, za przygotowanie uczniów do życia w społeczeństwie informacyjnym.

III NAGRODA:

FESTIWAL NAUKI „LICZĘ, WIĘC JESTEM” - Gimnazjum 119, autorzy: Izabela Nowacka, Barbara Krajewska, Joanna Walczak
- Za połączenie świata nauki i techniki ze sztuką, za kreowanie pozytywnych wzorców interdyscyplinarnej współpracy i postaw społecznych wśród młodzieży.

WYRÓŻNIENIE:

„¿A DÓNDE VAMOS_ CZYLI SPEKTAKL MUZYCZNY – A DOKĄD IDZIEMY?” - Gimnazjum Nr 1, autorzy: Liliana Chwistek, Ewa Jakubowska, Rafał Sendyka
- Za zaangażowanie uczniów w proces twórczy, umożliwienie im odkrywania swoich talentów i przezwyciężania słabości.

Ze względu na charakter tej publikacji i jej adresatów, w niniejszym rozdziale przedstawiamy projekty, które zdobyły Warszawską Nagrodę Edukacji Kulturalnej, powstałe w szkołach, przedszkolach i innych placówkach oświatowych. Corocznie wśród laureatów nagrody jest jednak także wielu animatorów instytucji kultury, niektórych z nich prezentujemy na zdjęciach.

2013

Anna Mamińska
Dom Kultury Tu Praga

fot. A. Pawłowski

2014

Bożena Pysiewicz
Muzeum Narodowe

fot. W. Pawłowska

Szkoły ponadgimnazjalne

I NAGRODA:
„VII SŁOWACKI FILM FEST 2015 – KINO RETRO (1895-1939)” - VII LO, autor: Emilian Tomasz Kowalcze
- Za przybliżenie młodzieży historii kina z lat 1895-1939, za umożliwienie rozwoju i zaprezentowania talentów własnych uczniów szkół warszawskich.

I NAGRODA
PRZEGLĄD ARTYSTYCZNYCH INSPIRACJI TWÓRCZOŚCIĄ AGNIESZKI OSIECKIEJ „TAKĄ NAS ŚCIEŻKĄ POPROWADŹ” - Zespół Szkół Nr 37, autor: Krzysztof Konrad Kosowski
- Za rozwój wrażliwości artystycznej młodzieży poprzez inspirowanie twórczością Agnieszki Osieckiej.

Inne

I NAGRODA:
„TU-czy-TAM” - Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Nr 2, autorzy: Anna Sadowska, Grażyna Sobieska – Szostakiewicz
- Za wyjątkowe, oryginalne spojrzenie na grupę zagrożoną wykluczeniem społecznym z ograniczonym dostępem do świata kultury i sztuki, za dostrzeżenie „innych” przez „innych”

VII EDYCJA – 2016 ROK

Przedszkola

I NAGRODA:

„Radio i telewizja Pod Złotym Promykiem” - Przedszkole Nr 125, autorzy: Magdalena Milczewska, Paulina Pozorek–Skwarska, Marzena Gajowniczek

II NAGRODA

„Wola nasza mała ojczyzna” - Przedszkole nr 253 „Akademia Pana Kleksa”, autorzy: Anna Mazurek, Bożenna Wilczyńska, Renata Stawczyk–Mizińska, Anna Ławnik-Zawadzka

Gimnazja

I NAGRODA:

„Street Art Bridges Europe” - Gimnazjum nr 16 z Oddziałami Integracyjnymi im. Obrońców Barykady Września 1939 roku, autorzy: Małgorzata Maciejko, Aneta Mikołajczyk

I NAGRODA:

„Imaginacje - poezja okiem kamery” - Gimnazjum nr 113 z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Zawiszaków Proporca „Victoria”, autor: Paulina Nowak-Drapińska.

2013

Jaśmina Wójcik
Izabela Jasińska

fot. W. Pawłowska

2016

Jolanta Błażejczyk
Michał Komuda
Muzeum Powstania Warszawskiego

fot. W. Pawłowska

Szkoły ponadgimnazjalne

I NAGRODA:
XXII Seminarium Filmowe dla Maturzystów „Wiek XX i XXI w zwierciadle kina” - LXIII Liceum Ogólnokształcące im. Lajosa Kossutha, autorzy: Hanna Wiśniewska, Andrzej Bukowiecki, Grzegorz Pieńkowski

III NAGRODA:
„**Mój ekslibris – konkurs szkolny**”, Zespół Szkół nr 66, autor: Halina Stompierz

WYRÓŻNIENIE
Śladami Wagnera, Telewizja Szkolna IgnaśTV działająca w Zespole Szkół nr 51, Bielany
Autor: Marcin Grochowski

JAKIE IQ?... | WPEK

INDEKS KULTURALNY (IQ) dla ucznia warszawskiej szkoły

Przestrzeń pozaszkolna coraz częściej jest postrzegana jako miejsce zdobywania wiedzy, kształcenia umiejętności i efektywnego nabywania kluczowych kompetencji przez uczniów. Programy edukacji poza szkołą odpowiadają na indywidualne potrzeby uczestnika procesu edukacji.

Udział uczniów w różnorodnych warsztatach pogłębiających wiedzę, rozwijających zainteresowania i pasje oraz kształcących umiejętności w wybranych dziedzinach sztuki powinien być w określony sposób certyfikowany i akceptowany przez szkołę jako forma nabywania kompetencji. W jaki sposób dokumentować tę aktywność artystyczną i kulturalną ucznia?

Propozycją zapisaną w Warszawskim Programie Edukacji Kulturalnej jest Indeks Kulturalny. To proponowany sposób walidacji pozaszkolnych osiągnięć uczniów w obszarze edukacji kulturalnej.

Dlaczego warto wydawać taki dokument uczniom? Po pierwsze, świadczyłby on o nabytych poza szkołą umiejętnościach i wiedzy, a to istotna informacja dla rodziców i szkoły. Po drugie, umożliwiłby premiowanie ucznia w procesie rekrutacji i po trzecie, motywowałby ucznia do systematycznego korzystania z zajęć rozwijających jego pasje i zainteresowania poza szkolnym programem nauczania.

Warszawskie szkoły wydawałyby Indeks Kulturalny dla swoich uczniów na specjalnych zasadach i zgodnie z zaakceptowanym regulaminem. Przede wszystkim podstawowym warunkiem wystawienia dokumentu uczniowi byłaby jego systematyczna nauka i zdobywanie umiejętności na stałych warsztatach w placówkach edukacji pozaszkolnej, w domach kultury, instytucjach artystycznych, a także na zajęciach artystycznych prowadzonych przez organizacje pozarządowe. Wpisy w Indeksie Kulturalnym powinny dotyczyć rodzaju zajęć z krótkim opisem programu i liczby godzin w cyklu okresowym lub rocznym (rok szkolny). W odpowiednich miejscach wpisy powinny również dokumentować udział ucznia w projektach, spektaklach, koncertach, wystawach oraz sukcesy w konkursach.

rok szkolny .....

pieczęć szkoły

podpis Dyrektora szkoły

.....

imię i nazwisko szkolnego koordynatora

.....

.....

numer rejestru szkolnego IQ .....

imię i nazwisko ucznia

.....

.....

klasa .....

instytucja / placówka / szkoła / organizacja

rodzaj aktywności / termin aktywności	pieczątka i podpis realizatora
rodzaj aktywności / termin aktywności	
rodzaj aktywności / termin aktywności	
rodzaj aktywności / termin aktywności	

Docenianie aktywności uczniów w edukacji poza szkołą jest istotnym elementem edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży w Warszawie oraz wspieraniem edukacji formalnej. Tym bardziej, że szkoła często w różny sposób korzysta z ich zaangażowania, bo uczniowie kreatywni poza szkołą chętnie spożytkują swoje umiejętności także dla jej dobra. Ponadprogramową aktywność uczniów należy certyfikować i uznawać w procesie edukacji. Oczywiście, stworzenie czytelnego i uznawanego przez szkołę systemu certyfikowania umiejętności ucznia i jego aktywności poza szkołą jest wyzwaniem. Łatwiej jest wystawić ocenę za zajęcia obowiązkowe, bo wszyscy uczą się tego samego i są oceniani w tej samej skali. Wyzwaniem jest sposób certyfikowania tak zróżnicowanych zajęć dobrowolnych, prowadzonych według autorskich programów.

Poniżej przedstawiamy projekt dokumentu Indeks Kulturalny. Jest to jeszcze wersja robocza, jego ostateczny wygląd i zawartość może się nieco różnić od prezentowanego projektu, zresztą objętość i treść zweryfikuje zapewne praktyka. Cenne będą także sugestie szkół, które będą Indeks wydawać uczniom, oraz placówek edukacji pozaszkolnej i instytucji kultury, które będą go wypełniać.

ZASADY REALIZACJI PROGRAMU INDEKS KULTURALNY:

1. Indeks jest dokumentem potwierdzającym aktywność ucznia w pozaszkolnych zorganizowanych formach aktywności kulturalnych. Pozwoli poznać i docenić artystyczną działalność ucznia.
2. Wydawcą Indeksu jest szkoła.
3. Za wydanie Indeksu odpowiedzialny jest szkolny koordynator edukacji kulturalnej
   a) dokument do pobrania znajduje się na portalu www.edukacjakulturalna.pl
   b) dokument należy wydrukować na papierze o gramaturze 120 g/m^2 lub więcej (optymalnie: 160 g/m^2
4. Szkolny koordynator edukacji kulturalnej odpowiada za prowadzenie rejestru indeksów wydawanych w placówce.

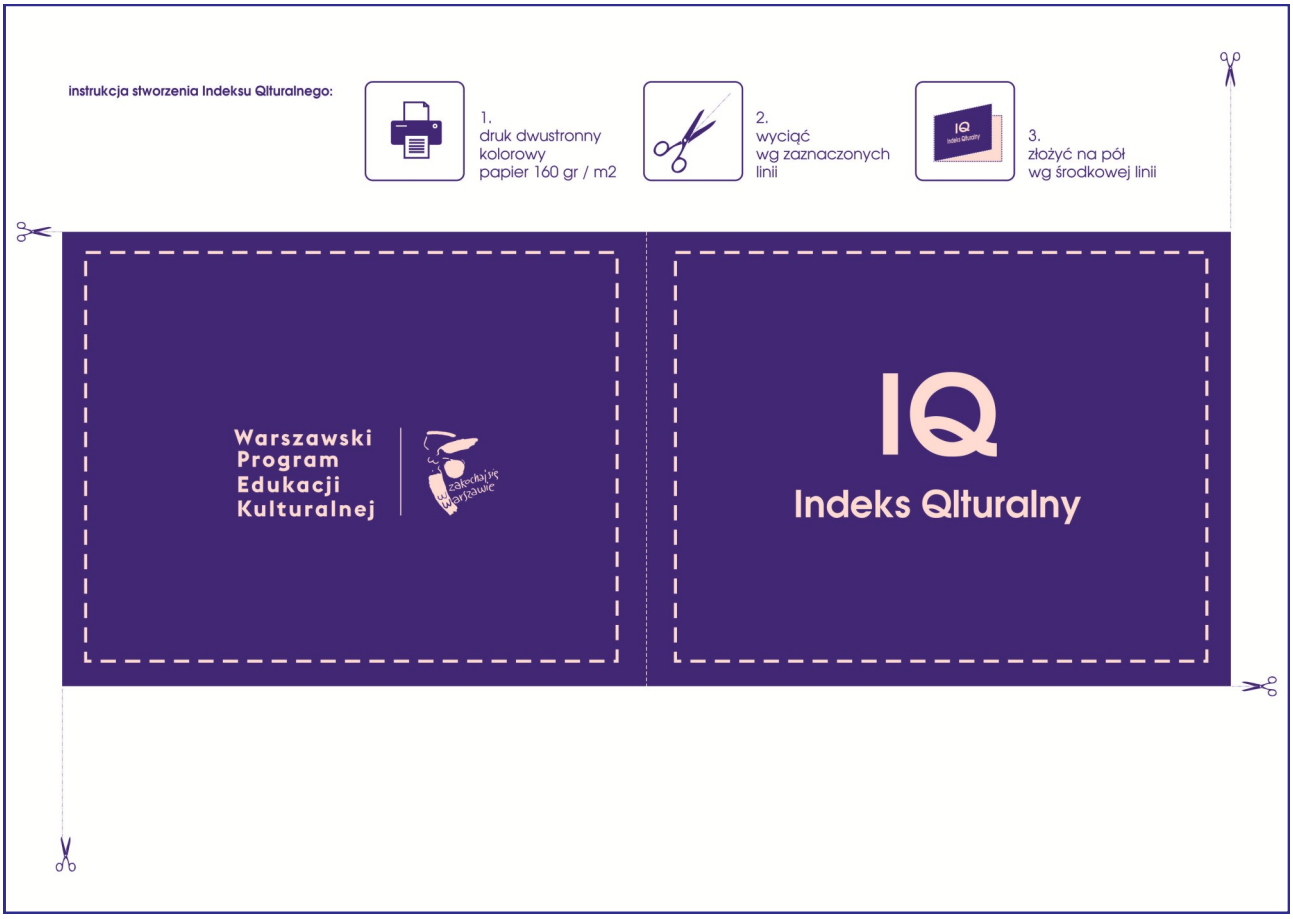

5. Szkolny koordynator informuje uczniów i nauczycieli o możliwości otrzymania Indeksu oraz korzyści płynących z jego zastosowania.

6. Indeks zawiera następujące informacje:
   a) imię i nazwisko ucznia,
   b) pieczątkę szkoły i podpis dyrektora szkoły,
   c) potwierdzenia aktywności kulturalnej ucznia.

7. Rodzaje aktywności potwierdzane przez indeks to, m.in.:
   a) udział w zespole artystycznym/sekcji artystycznej (instytucji, placówki, NGO, innej szkoły),
   b) udział w działaniach artystycznych instytucji, placówki, NGO, innej szkoły,
   c) nauka w szkole artystycznej,
   d) realizacja autorskich działań ucznia (np. publikacja twórczości na stronie internetowej szkoły/ dzielnicy, wystawa prac plastycznych, fotografii, prezentacja twórczości muzycznej…).

8. Aktywność może mieć charakter:
   a) stały,
   b) okresowy,
   c) okazjonalny (konkursy, festiwale, wystawy, plenery, pokazy).

9. Wpisu potwierdzającego aktywność kulturalną dokonuje animator/edukator/nauczyciel/ koordynator projektu.

10. Wpis zawiera następujące informacje:
    a) nazwa aktywności,
    b) wymiar czasowy aktywności,
    c) imię i nazwisko animatora/edukatora/nauczyciela/koordynatora projektu,
    d) pieczątkę instytucji, placówki, organizacji, w której realizowana była forma aktywności kulturalnej.

11. Wpis w Indeksie jest rekomendacją dla dyrektora szkoły, która może zostać uwzględniona przy wystawianiu oceny z przedmiotów artystycznych, wystawianiu oceny z zachowania, przyznaniu nagrody szkolnej.

ROZDZIAŁ 11

KULTURA W SIECI

WPEK

PORTALE INTERNETOWE

http://edukacjakulturalna.pl/wpek.html

Portal przeznaczony dla realizatorów edukacji kulturalnej. Obok dokumentów programowych Warszawskiego Programu Edukacji Kulturalnej zamieszczono tu informacje o warsztatach, projektach, konkursach i innych przedsięwzięciach edukacyjnych realizowanych przez instytucje artystyczne, instytucje animacji kultury, organizacje pozarządowe i grupy nieformalne. Osoby planujące działania w tym obszarze mogą znaleźć tu informacje o dzielnicowych, szkolnych i działających w instytucjach koordynatorach edukacji kulturalnej. Zamieszczono tu bazę instytucji animacji kultury, organizacji pozarządowych oraz pracowni i innych podmiotów prowadzących działalność kulturalną. Można zapoznać się z programami i projektami skierowanymi do różnych grup wiekowych.
Szukający partnerów projektowych mogą także skorzystać ze Spółdzielni Kultury, czyli internetowej bazy miejsc, które dzielą się swoimi zasobami – przestrzenią, sprzętem, produktami kultury. Można tu także znaleźć informacje o możliwościach form i źródeł dofinansowania projektów edukacji kulturalnej.

http://edukacja.warszawa.pl/

Internetowy serwis Biura Edukacji m.st. Warszawy zawiera informacje na temat funkcjonowania placówek edukacyjnych w stolicy – od przedszkoli, przez szkoły różnego szczebla i rodzaju po edukację pozaszkolną. Można zapoznać się tu z projektami i inicjatywami Biura Edukacji m.st. Warszawy, takimi jak na przykład Warszawskie Inicjatywy Edukacyjne, Program Wars i Sawa, Warszawski Program Edukacji Kulturalnej, czy projektami międzynarodowymi. Dzięki informacjom tu zamieszczonym można na bieżąco śledzić aktualności i trzymać rękę na pulsie warszawskiej edukacji.

http://kulturalna.warszawa.pl/

Strona zawiera informacje na temat wydarzeń kulturalnych w Warszawie. Aktualne wiadomości i kalendarz pozwalają się zapoznać z ofertą warszawskich instytucji kulturalnych, zarówno jeżeli chodzi o imprezy biletowane, jak i te, na które wstęp jest wolny.

http://www.wcies.edu.pl/

Strona internetowa Warszawskiego Centrum Innowacji Społeczno-Edukacyjnych i Szkoleń, na której można się zapoznać z ofertą bezpłatnych szkoleń skierowanych do całego środowiska edukacyjnego Warszawy, a w szczególności do kadry zarządzającej oświatą, dyrektorów szkół, nauczycieli, doradców metodycznych, a także rodziców, młodzieży, liderów organizacji pozarządowych, przedstawicieli biur pionu społecznego Urzędu m.st. Warszawy.

AUTORZY PRAC PLASTYCZNYCH WYKORZYSTANYCH W PUBLIKACJI

s. 7 Jagoda Stachowiak, Szkoła Podstawowa nr 280

s. 15 Weronika Osik, 10 lat, Młodzieżowy Dom Kultury „Ochota”

s. 19 Uczestnicy zajęć plastycznych w Młodzieżowym Domu Kultury „Ochota”

s. 25 Krzysztof Jokiel, 18 lat, Młodzieżowy Dom Kultury „Ochota”

s. 29 Anna Matejowska 5 lat, Młodzieżowy Dom Kultury „Ochota”

s. 85 Lena Bugowska, 6 lat, Młodzieżowy Dom Kultury „Ochota”

s. 93 Marta Tulczyńska, 7 lat, Szkoła Podstawowa nr 264 im. Gabrieli Mistral w Warszawie

s. 97 Tomasz Cienkowski, Pałac Młodzieży w Warszawie

s. 103 uczestnicy zajęć plastycznych w Młodzieżowym Domu Kultury „Ochota”

s. 111 Karol Gałązka, 7 lat, Młodzieżowy Dom Kultury „Ochota”

s. 115 Uczestnicy warsztatów artererapii w Młodzieżowym Domu Kultury „Ochota” (warsztat: fluidacje)

s. 117 uczestnicy zajęć plastycznych w Młodzieżowym Domu Kultury „Ochota”

WSZYSTKIE ZDJĘCIA WYKORZYSTANE W PUBLIKACJI
zostały przekazane przez placówki, organizacje lub instytucje.
Zespół redakcyjny dołożył wszelkich starań w celu ustalenia autorów zdjęć.
Będziemy wdzięczni za wszelkie dodatkowe informacje w tej sprawie

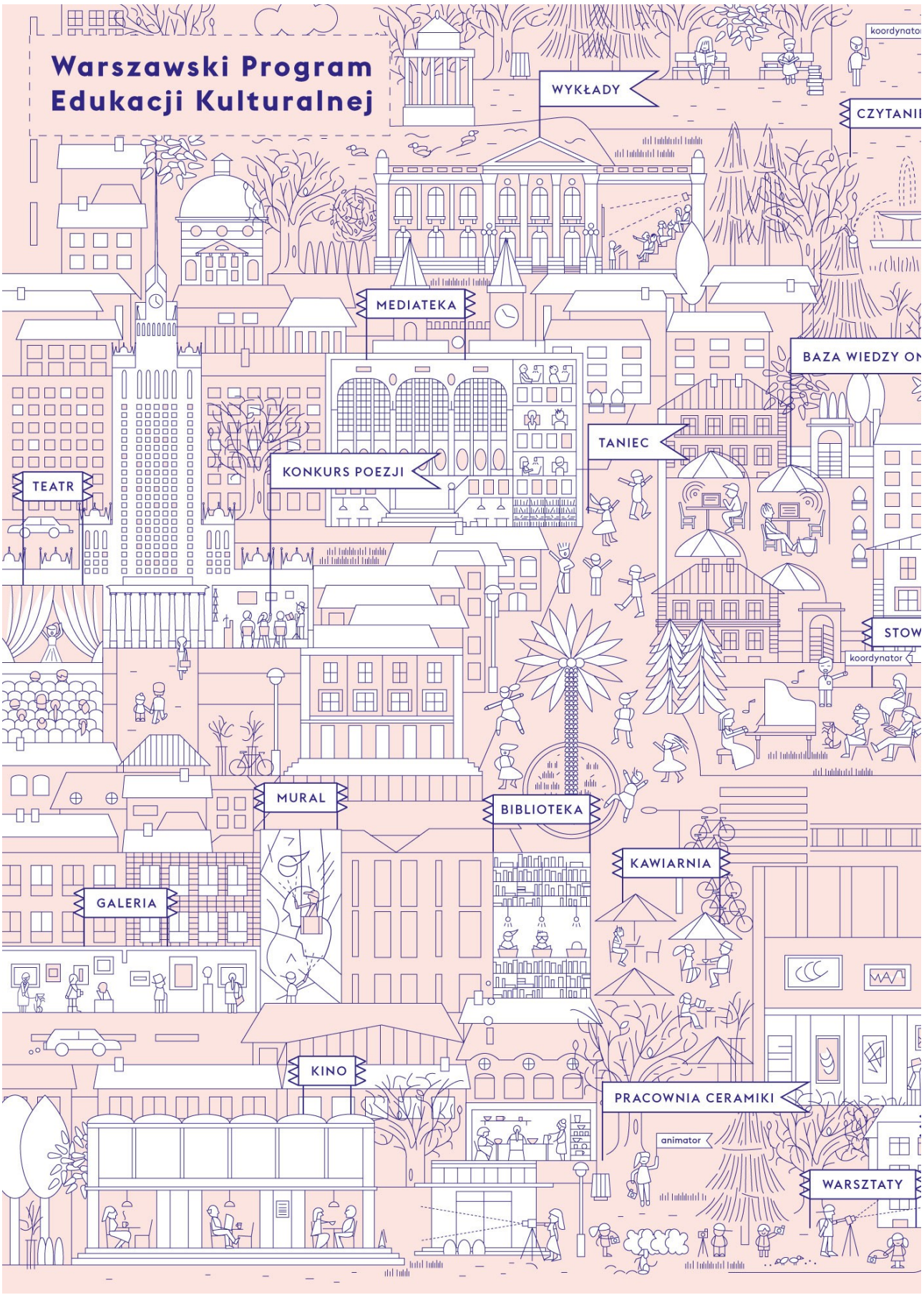
Warszawski Program
Edukacji Kulturalnej
WYKŁADY
CZYTANI
MEDIATEKA
BAZA WIEDZY ON
TANIEC
KONKURS POEZJI
TEATR
STOW
koordynator
MURAL
BIBLIOTEKA
KAWIARNIA
GALERIA
KINO
PRACOWNIA CERAMIKI
animator
WARSZTATY

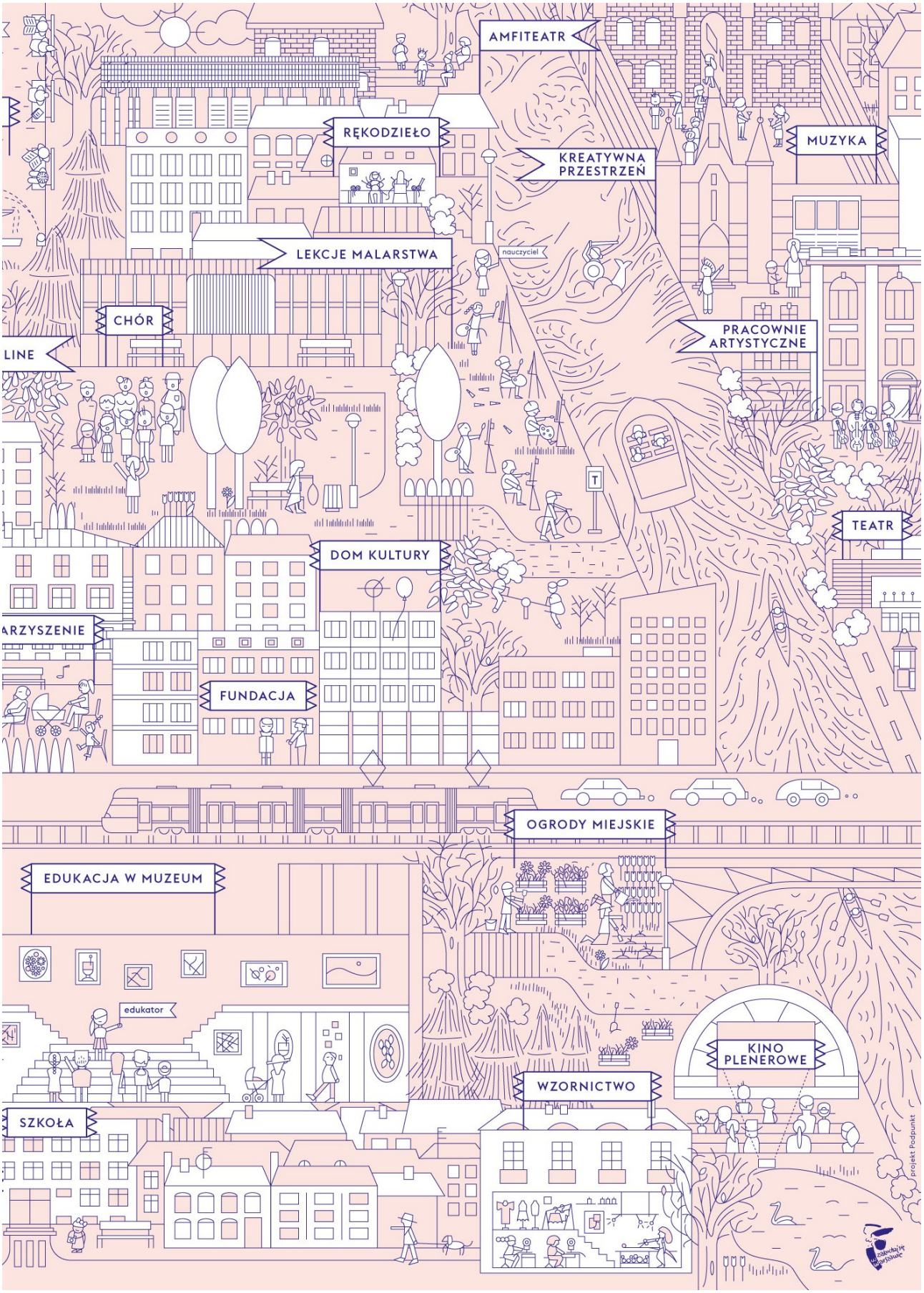
AMFITEATR
RĘKODZIEŁO
KREATYWNA PRZESTRZEŃ
MUZYKA
LEKCJE MALARSTWA
nauczyciel
CHÓR
LINE
PRACOWNIE ARTYSTYCZNE
TEATR
DOM KULTURY
ARZYSZENIE
FUNDACJA
OGRODY MIEJSKIE
EDUKACJA W MUZEUM
edukator
KINO PLENEROWE
WZORNICTWO
SZKOŁA
projekt Podpunkt

Notatki

Ciąg dalszy nastąpi...